

V novo leto s pogumnimi načrti

V letu 1977 bo novomeško gospodarstvo veliko investiralo v nove objekte in zmogljivosti, večji bo izvoz, rast domačega gospodarstva pa naj bi bila znatno večja od republiškega poprečja

Leto 1977 bo v gospodarskem smislu bistveno drugačno, kot sta bili zadnji dve leti. Da bi ujeli razvojni tempo, kakršnega smo pred tem že poznali, bo potrebno veliko resnih prizadevanj. Tako je bilo stališče delegatov vseh zborov na zadnjem zasedanju občinske skupščine tik pred novim letom.

Novomeška podjetja predvidevajo v letu 1977 povečanje celotnega dohodka za dobrih 32 odst., medtem ko naj bi se dohodek povečal celo za 36 odstotkov. Največjo rast v tem pogledu predvideva industrija, predvsem IMV, Iskra Žužemberk, Iskra in Ela v Novem mestu, Novoteks, tovarna zdravil pa še drugi.

Po napovedih bomo zaposlenost povečali za več kot 5 odstotkov, kar je znatno več, kot predvideva republiška resolucija. Računajo, da bo do znatnega povečanja zaposlenih prišlo v stanovanjsko-komunalni dejavnosti, in sicer pri Dominvestu in komunalnem gradbenem podjetju Novograd. V industriji bo precej novih delovnih mest v IMV, v bršlinski Iskri, v Krki - farmacevtika, kemija, kozmetika in zdravilišč.

Dokaj pogumno je načrtana 29,7-odstotna rast produktivnosti, vendar bomo morali delati drugače kot doslej in vse sile usmeriti v to

nalogo, ker je od nje tako rekoč vse odvisno.

Pravo gospodarsko pomlad pa si obetamo glede investicij, saj se bodo v primeri z letom 1976 skoraj podvojile. Blizu 80 odstotkov vseh novih naložb predvideva industrija, predvsem Krka, tovarna zdravil. Ta namerava razširiti proizvodne zmogljivosti, preurediti in adaptirati

razne objekte, začeti gradnjo kopalniškega in zdraviliškega doma v Dolenjskih Toplicah. Industrija motornih vozil ima v načrtu modernizacijo proizvodnje, Novoles razširitev kapacitet v tovarni drobnega pohištva. Več kot polovica predvidenih investicij bo v letu 1977 vložena v gradbo, ostalo pa bo šlo v opremo.

Medtem ko smo v sicer slabem poslovnem letu 1976 dosegli kar preko 33-odstotno povečanje izvoza, se bo prodor na tuja tržišča tudi v prihodnje nadaljeval z bistveno zmanjšanimi številkami. Za leto 1977 je planirano okrog 29-odstotno povečanje izvoza, povečal pa se bo tudi uvoz.

Tako veliki investicijski načrti pa niso le „pobožne“ želje, marveč sad resnih proučevanj in tudi možnosti. Denar v bankah tako rekoč čaka, dobil pa ga bo tisti, ki bo predložil boljše programe v čim krajšem času. Panoge.

HOTEL VOŠČITI, PA GA JE POVOZIL

Med prazniki na območju UJV Novo mesto ni bilo omembe vrednih prometnih nesreč, razen prve, ki se je zgodila v letu 1977. Bilo je 1. januarja dopoldne, ko je Jože Dragovan iz Lokvice hodil po levem robu ceste od Suhorja proti domu. Nasproti je pripeljal z avtom znanec Jože Zlogar iz Bušnje vasi, zagledal je znanca in hotel ustaviti, da bi si voščila. Na poldneni cesti pa je pri zaviranju Zlogarja zaneslo, tako da je Dragovana zbil v kup snega. Takoj zatem ga je naložil v avto in odpeljal k zdravniku, kjer pa so ugotovili le manjše praske.

Smo trdnejši kot kdajkoli

Iz novoletne poslanice predsednika Tita

Po nekaj letih zamotanih gibanj, ko smo se postavljali po robu številnim dilemam in odporom, smo v letu 1976 temeljiteje izpopolnili novi družbenopolitični in gospodarski sistem, dosegli visoko stopnjo notranje stabilnosti in zagotovili jasne perspektive dolgoročnega razvoja naše skupnosti. Zagotovili smo pogoje za boljše organiziranje družbe in učinkovitejše delovanje vseh njenih delov v prizadevanju za hitrejši in skladnejši razvoj v celoti.

Vse to smo dosegli predvsem po zaslugi zavzetega delovanja komunistov, nadaljnje krepitve njihove idejnopolične enotnosti, enotnosti vodstva in ljudstva in vsestranske podpore najbližjih slojev družbe pri ureditvi sprejetih rešitev in sklepov.

Pred kratkim sem govoril o rezultatih, ki smo jih dosegli v minulemu obdobju in pri tem še posebej poudaril uspehe v gospodarski stabilizaciji. Najbolj pomembno je, da smo se v tem letu, veliko bolj kot kdaj prej, usmerili k ustvarjalnemu delu in konkretnemu boju za uresničevanje ciljev, določenih z načrtom. V naših družbenih odnosih se čedalje bolj izraža nova kvaliteta - močnejša odgovornost posameznikov in družbe, dozoreva zavest o skupnih ciljih in poteh, po katerih naj bi jih dosegli...

Pri reševanju vitalnih vprašanj smo, zlasti kar zadeva standard, veliko napravili, pa vendarle ne toliko, kolikor smo se namenili. Prav v letu, ki se izteka, sta se izrazila aktivnejši odnos in odgovornejši stališče do teh vprašanj. V družbi je čutili ugodnejše vzdušje, zlasti v prizadevanjih, da bi izboljšali kakovost življenjskih in delovnih pogojev naših občanov. Kajti v času, v katerem živimo in na pričujoči stopnji razvoja, lahko in moramo čedalje bolj skrbeti za kakovost vsega, kar delamo. V mislih imam nujnost učinkovitejšega gospodarjenja in izboljšanja produktivnosti dela, kajti standard in splošni napredek sta odvisna od tega, kako in koliko bomo delali. Pri tem mislim tudi na večjo humanizacijo načina življenja in odnosov med ljudmi nasploh.

Poudariti želim, da mora biti takšen odnos vseh organiziranih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu temeljna značilnost našega dela v letu 1977. Če torej hočemo hitreje napredovati, moramo nujno več in bolje delati, učinkoviteje združevati sile in smotrneje izrabljati vse notranje možnosti...

Leto, ki ga puščamo za seboj, nam je dalo dobro podlago za še uspešnejše in plodnejše leto 1977, tako na notranji kot na zunanji ravni. Znova želim poudariti, da enotnost naših delovnih ljudi ni bila nikoli trdnejša kot danes...

Vsem našim delovnim ljudem in vsem našim občanom, pionirjem in mladincem, pripadnikom ljudske obrambe in državne varnosti izrekam najboljše želje za srečo in uspehe v novem 1977. letu.

A. Z.

NAJDALJŠA NOČ NA DOLENJSKEM - Obložene mize, ples, zdravice, veselje daleč čez polnoč. Tak je bil minuli Silvester v hotelih, zasebnih gostiščih ali kar doma - kakor sta komu velela denarnica in srce. Za večino je bila to najdaljša noč in za mnoge ena od redkih priložnosti, da vsaj za trenutek pozabijo vsakdanje skrbi in stiske ter dajo duška vsemu, kar med letom ni prišlo na vrsto. Takole razigrani so gostje pričakali novo leto v novomeškem hotelu Kandija.

ZA DRUGI TV PROGRAM

V Kočevju in v vsej občini se je začela akcija za postavitve TV pretvornika, ki bo omogočal sprejem drugega programa. Pretvornik, ki bo tako močan, da bo lahko posredoval sliko tudi ostalim pretvornikom v občini, bo veljal okoli 480 tisoč dinarjev. Njegovo gradnjo naj bi delno financirali lastniki televizorjev in sicer tako, da bi prispeval vsak ob pobiranju naročnine še po 100 din (samo enkrat); manjkajoči denar pa bodo prispevale delovne organizacije. Kot smo zvedeli, bo pretvornik začel obratovati že tri mesece po tistem, ko bo zbran potreben denar.

ZDRUŽENI LE Z MERCATORJEM

Predstavniki sevniskega Kmetijskega kombinata so se po referendumu o predvideni združitvi s krškimi Agrokombinatom, ki se je v tozdr Proizvodnja-trgovina v Sevnici izšel neodločeno (pol delavcev za združitve in pol proti) minuli teden posvetovali pri predsedniku republiškega sodišča združenega dela dr. Jožetu Pernušu. Ugotovljeno je bilo, da takšen izid referenduma v tem trenutku ne omogoča združitve krškega in sevniskega kmetijstva. Obe delovni organizaciji pa sta povezani v sozd z Mercatorjem iz Ljubljane.

V dveh letih še 400 delovnih mest

Na srečanje zdomcev v Trebnjem je prišla le desetina teh delavcev

Računajo, da je na delu v tujini v sosednjih zahodnih državah iz trebanjske občine okrog 140 delavcev. Tradicionalnega novoletnega srečanja v torek, 28. decembra, se je udeležila komaj desetina zdomcev.

Napredovanje trebanjske (manj razvite) občine je trenutno tudi najboljše zagotovilo našim delavcem za kruh doma. Vsak, ki je na srečanju izrazil željo za zaposlitev v občini, bi jo lahko tudi dobil. Seveda se na to ne gre zanašati, o svojih željah naj bi vsak pravočasno seznanil službo skupnosti za zaposlovanje, koristno pa bi se bilo pogovoriti tudi neposredno v delovnih organizacijah. Do leta 1978 bodo v občini odprli še okrog 400 delovnih mest.

Razprava je pokazala, da zdomci dobro poznajo svoje kraje, med drugim so opozarjali na slabo razvitost gostinstva in turizma. Kdor koli je obiskal ta srečanja se je lahko prepričal, da mu je domovina mnogo bliže.

V začetku je bila delavnica

Krško Specializirano podjetje za industrijsko opremo ima nove proizvodne prostore

Za kolektiv krškega SOP in njegove tri tozde je bil predzadnji dan minulega leta velik praznik. V novem mestnem industrijskem območju so za tozdr Oprema odprli nove proizvodne prostore s površino več kot 5000 kvadratnih metrov, v vrednosti več kot 30 milijonov dinarjev, od katerih je sam kolektiv zagotovil dobro tretjino.

NOVO TOVARNA V KRŠKEM - Pol hektarja velika proizvodna dvorana, vredna 30 milijonov dinarjev. (Foto: S. Dokl)

Z novimi prostori so si seveda bistveno izboljšali dosedanje delovne pogoje, hkrati pa zagotovili možnost za razširitev dejavnosti TOZD Storitve, s katero so doslej delili prostor v objektih v starem mestnem delu. Na otvoritveni slovesnosti so pregledali tudi gospodarjenje v letu 1976 in ugotovljali, da so kljub težavnim pogojem dosegli vse zastavljene cilje. Tako so vsi trije tozdi ustvarili s 329 zaposlenimi že več kot 106 milijonov dinarjev celotnega dohodka in 9,5 milijona dinarjev ostanka dohodka.

Krško SOP, ki so ga ustanovili kot obrtno delavnico pred 18 leti, poznajo danes po vsej Jugoslaviji, hkrati pa uspešno pro-

dira tudi na tuje, predvsem v dežele v razvoju. Z napravami za površinsko zaščito izdelkov lesne industrije pokrivajo že 95 odstotkov jugoslovanskih potreb ter 70 odst. pri proizvodnih zaščitno kovin. Enako prodorni in uspešni so s programom naprav za odpraševanje, pa tudi s programom za pripravo pitne vode ter obdelavo oziroma čiščenje industrijskih in komunal-

nih odplak. Pri vsem tem se poleg že znanih proizvodnih rešitev poslužujejo številnih izvirnih tehnoloških in konstrukcijskih rešitev, ki nastajajo v njihovem inženirskem biroju v Ljubljani.

Ob otvoritvi novih proizvodnih prostorov so slovesno razvili sindikalni prapor konferenc osnovnih organizacij.

Ž. ŠEBEK

Spet ujel kralja Krke

Dr. Hans Steinbach iz Muenchna se lahko pohvali z osmo trofejo trofej - „Krka je čudovita reka“

Muenchenski zdravnik dr. Hans Steinbach je za novo leto ujel 15,5 kilograma težkega sulca. Kralj evropskih sladkih voda je zgrabil za vabo v Krki pod Šeidlovim mlinom v Novem mestu.

Ko so ribo zmerili, je meter pokazal 123 centimetrov. Dr. Hans Steinbach je star znanec Dolenjske, na sulčjem lovu je bil že desetič. Samo dvakrat je odšel brez plena. „Krka je čudovita reka“, pravi dr. Steinbach, „dobrega ribiča nikoli ne razočara.“

Zanimivo je, da je dr. Steinbach ujel sulca pod Šeidlovim mlinom (sredi Novega mesta) tudi pred

dvema letoma, največjo trofejo iz družine kraljev rek pa je dobil pred leti na Otočcu. Sulec, ki je takrat zgrabil za trnek, je tehtal kar 25 kilogramov.

Dr. Hans Steinbach je svetovni ribiški popotnik. Ribe je lovil v Karibskem morju, na Filipinih, v Skandinaviji. Njegov največji dosežek je plen pa je tri metre dolg morski pes. Ujel ga je na Karibih.

V drugi polovici tedna bodo delne razjasnitve, padavin ne bo več. Dnevne temperature bodo okoli nič stopinj, nočne pa ponekod do -10 stopinj.

Novoletna noč na delovnem mestu

Najdaljša noč je mimo. Prav gotovo smo jo vsi komaj čakali. Nekateri doma, drugi v hotelih, restavracijah, gostilnah in tretji, na katere skoraj pozabimo, so silvestrsko noč prebili budni na delovnih mestih, ki ne smejo ostati prazna tudi v takih trenutkih, kot je silvestrov večer. Dežurni v bolnišnicah, nočni čuvaji in gostinci imajo še posebno veliko dela prav v tej noči. Takoj po polnoči smo obiskali nekatere. Najprej v porodnišnico po ime novega občana. Dežurni zdravnik

dr. Željko Šribar

dr. Željko Šribar je „proslavljati“ skupaj z zdravniško ekipo. „Nič posebnega se še ni zgodilo. Zadnjega otroka v letu 1976 imamo. Prvi je bil deček, zadnja pa je deklica. Kar 978 dečkov se je rodilo v preteklem letu in 910 deklic, 13 pa je bilo dvojčkov. Novega občana pričakujemo okoli četrte ure“, je nasmejan povedal in prav nič se ni videlo, da je zaradi novoletne noči nezadovoljen.

Na Petrolu v Otočcu je čakal, da tudi v silvestrski noči napolni

Ivan Sašek

„jeklene konjičke“, Ivan Sašek: „Dobro se počutim. Vozniki mi med prvimi voščijo novo leto. V trenutku prehoda v novo leto sem bil sam. Dela nimam veliko, več ga bo v jutranjih urah, ko se bodo ljudje vračali na svoje domove.“

V tovarni zdravil Krka je od desete do šeste ure zjutraj budno

Martin Kastelic

pazil čuvaj-vrtar Martin Kastelic: „Ves teden bi raje delal, samo da bi bil za novo leto doma. Po telefonu smo si voščili mi, gasilci in drugi.“

V Krki so bili dežurni tudi strojniki pri visokotlačnih parnih kotlih. Petčlanska ekipa je tudi v Krki budno pazila in kontrolirala ure vso noč. Stroj-

Alojz Golob

nik Alojz Golob je povedal: „Dobro se počutimo. Delu se ni vredno upirati. Na vrsti smo bili in delamo, naslednje leto pa bodo verjetno na vrsti drugi.“

JANEZ PAVLIN

Dr. Hans Steinbach s plenom med novomeškimi občudovalci (Foto: Marko Klinc)

V novo leto vedno z optimizmom! Start je vedno najbolj razveseljiv trenutek v življenju človeka. Pri mladini občudujemo predvsem elan.

Novo leto ima poseben pečat samo v našem svetu — v Evropi, Ameriki, Avstraliji. Arabci imajo svoje leto, Židi štejejo »po starim«, Kitajci pa so leta 1911 uvedli gregorijanski koledar. Arabci so malo pred novim letom stopili v leto 1379.

Prve poteze novega leta! Egipčanski predsednik Sadat napoveduje, da se bo maja sestal s Carterjem in sicer v Bonnu. Carter pravi, da se bo septembra srečal z Brežnjevom v Washingtonu. Arabci napovedujejo ženevsko konferenco. Ti momenti bodo tudi okvir tega prispevka.

Kar smo povedali, je šele program. Ameriška scena se še ni odprla. Novoizvoljeni ameriški predsednik se bo vselil v Belo hišo šele 20. januarja. Prvi tedni ali morda celo meseci bodo posvečeni notranjim vprašanjem. Amerika je velik organizem. Računalniki so ugotovili, da je štela ameriška unija na dan 1. januarja 1977 že 217 milijonov ljudi. Po številu prebivalstva je Amerika na četrtem mestu. Prva je Kitajska — 800 milijonov ljudi. Indija šteje 600 milijonov, Sovjetska zveza 257, Združene države pa 217 milijonov. V zadnjih 12 mesecih se je prebivalstvo povečalo samo za poldrug milijon, kar je malo. Zlasti še, ker se je medtem precej ljudi priselilo v Ameriko — emigranti.

Carter pravi, da bo letos zmanjšal brezposelnost za poldrug odstotek in sicer od 7,9% na 6,4%. Inflacijska stopnja naj bi se zmanjšala na kak odstotek od sicer od sedanjih 6% na 5%. Za orientacijo navajamo, da so cene v Švici narasle za 1%, v ZR Nemčiji za 3,8%, v Belgiji za 7%, v Franciji pa za 9,9%. Carter bo imel polne roke dela.

Vendar, prva vabila, pridite v ameriško prestolnico, so že tu. Prvi bo prišel libanonski zunanji minister, pripravil bo obisk predsednika Sarkisa. O politiki ne bodo govorili, arabske države rešujejo politična vprašanja v svojem krogu. Sarkis bo baje zahteval izredno visoko posojilo. Se pravi, da je absolutno prepri-

čan, da je državljanske vojne že konec. Ta vojna se je vlekla kar 19 mesecev. Vozel je presekala šele Sirija s svojo vojaško intervencijo. Sirske čete tvorijo glavno arabskih čet, ki vzdržujejo mir v Libanonu.

In potem bo šel Sadat v Bonn — Carter bo maja obiskal več evropskih dežel. To bo sploh njegovo prvo uradno potovanje. Kakšni so njegovi načrti za drugo polovico leta, ne vemo. Razširili so se glasovi, da bo obiskal Kitajsko, kar pa so potem zanikali. Ta obisk tudi ni verjeten. Kitajska kolesa meljejo počasi, še vedno so strašno okupirani s svojimi notranjimi problemi. Kaj ne — 800 milijonov ljudi.

Američani so se vedno bali, da se bo kitajski valjar usmeril na jug, proti Indokitajski, vendar se to ni zgodilo. Kitajska je leta 1950 intervenirala na Koreji, ker so bili njeni interesi ogroženi. Če bo šel Carter v Peking, bo moral prezentirati Kitajcem novo ameriško politiko. Korak naprej od formule, da imamo na karti sveta dve Kitajski.

TELEGRAMI

BEograd — Na povabilo predsednika Tita bo prišel sredi januarja v našo državo generalni sekretar CK enotne socialistične partije NDR Erich Honecker. Grški zunanji minister Bicos pa je prišel v sredo v Jugoslavijo, in sicer kot gost podpredsednika ZIS Miloša Minića. V Jugoslaviji bo ostal dva dni. Prav gotovo bodo ob tej priliki govorili tudi v ciprskem vprašanju.

JERUZALEM — Dosedanji premier Rabin bo formiral novo izraelsko vlado. Rabin bo na čelu vlade do 17. maja, ko bodo v Izraelu parlamentarne volitve. V tem razdobju ne moremo pričakovati nobenih pomembnih akcij Izraela. Vsa pozornost bo posvečena domačim problemom.

KAIRO — Egipčanski listi pišejo, da se bo Sadat sestal z Brežnjevom. To je zaenkrat samo ideja, ne že konkreten program. Atmosfero za ta sestanek bi morla prej pripraviti Fahmi pa Gromiko, egipčovski in sovjetski zunanji ministri. Oba ministra sta se lani sestala v Sofiji. O razgovorih v bolgarski prestolnici ni prišla v javnost nobena podrobnejša informacija. Prav gotovo je, da bi Sadat želel informirati Brežnjeva o svojih idejah. Zveza!

Veseli dnevi konec leta. Hčerka egipčanskega predsednika, mlada Džihan se je poročila z Mahmoudom Osmanom. Nevesta je tretja z desne na levo, poleg nje je mladi mož, v sredini predsednik Sadat — srečni oče. Poroka je bila v tipičnem arabskem stilu, veliko veselja, veliko načrtov.

Izmišljene ovire za organiziranje

Nasprotovanje pri nastajanju temeljnih organizacij združenih kmetov

Pri ocenjevanju, kako so uresničeni sklepi 2. konference ZKS, opozarjajo na neustrezno organiziranost kmetov. Njihovo samoupravljanje se uveljavlja zelo počasi. Kjer so prikrajšani pri odločanju o svojem delu in prodaji pridelkov, pa tudi pridelovanje ni organizirano tako, da bi dajalo velike presežke za trg in spodbudne dohodke tistim, ki obdelujejo zemljo.

To so že tako znane ugotovitve, da o njih ne bi kazalo zgubljati besed, če pri izboljševanju razmer ne bi bilo veliko zaviračev. Enako v gozdarstvu kot v kmetijstvu. Kmete odvrčajo od ustanavljanja temeljnih organizacij, v katerih bi imeli več samoupravnih pravic, predvsem s sklicevanjem na stroške. Za tem pa se lahko skriva marsikaj drugega.

Kmetje niso taki gospodarstveniki, da bi se lahko spopadali z računi, ki jih pripravijo strokovnjaki. Zato je skoraj vedno

tako, kot predlagajo vodilni, četudi se odloča na referendumu.

Lastnikom gozdov so pred kratkim razložili, da bi njihova temeljna organizacija lahko poslovala uspešno le takrat, če bi letno odkupila 43.000 kub. m lesa. Toliko pa ga ne proda 24.000 lastnikov, kolikor jih je na območju gozdnega gospodarstva. Torej ne morejo imeti več temeljnih organizacij kot eno, čeprav so na območju treh občin in jih je skoraj za celo armado.

Preveč časa in prostora bi potrebovali, če bi hoteli analizirati te številke. Zato bomo raje postavili nekaj vprašanj. Ali pri ustanavljanju temeljnih organizacij delavcev uporabljajo enaka merila kot pri kmetih? Delavci v tistem GG so se lahko organizirali v šestih TOZD, kmetov in njihovih gozdov — skoraj 50.000 ha — pa je baje še za enega premalo.

Pri kmetijskem kombinatu se je 1500 kmetov moralo dve leti bojevati za svojo temeljno organizacijo, 35 mesarjev pa jo je dobilo brez težav. Nasprotniki pravijo, da niso organizirani vsi kmetje. Seveda ne, ko pa niso bili zadovoljni s tako organizacijo, kot so jim jo vsiljevali drugi z računi, ki jih niso razumeli. Kako 35 mesarjev zmore vse stroške, ki jih ima njihov TOZD, 350 ali 500 kmetov, ki bi pitali živino za njih, pa ne bi zmoglo? S tem namreč poskušajo odvrčati kmete od njihovih želja in pravic.

Ali bo mogoče uresničiti predlog, naj bi v vsaki krajevni skupnosti imeli svojo temeljno organizacijo združenih kmetov? Na ravninskih, kmetijskih območjih gotovo ne bi smelo biti velikih pomislekov, saj je v krajevnih skupnostih po več 100 kmetov. V

TELEGRAMI

PRETORIA — Angleški posrednik Ivor Richard nadaljuje svojo diplomatsko akcijo. Sestal se je z vsemi poglavarji dežel, ki meje na Rodezijo. Če se lahko zanesemo na poročila časnikov, je bila izmenjava koristna. Še vedno ni znano, kdaj se bodo nadaljevala pogajanja o rešitvi rodezijskega vprašanja. Prekinjena so bila konec decembra.

MADRID — Vsekakor moramo omeniti, da so voditelja španske partije Santiago Carrilla izpustili. In sicer tik pred novim letom! To je bila zmaga svetovne javnosti. Carrillo pravi, da se bo aktivno vključil v politično življenje. Spomladi bodo v Španiji parlamentarne volitve.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

VČERAJ, DANES IN JUTRI — V novoletnem razgovoru za »Nedeljski Dnevnik« je predsednik Komisije SRS za verska vprašanja, Stane Kolman, dejal, da pomeni sektašenje do vernikov, sektašenje do ustave.

Kaj lahko razberemo iz misli, ki smo jo lahko slišali v lanskem letu večkrat, čeravno nismo povsem prepričani, da se je že dodobra vsedla v našo družbeno prakso?

Najprej, da so ustavna načela o enakosti med verujočimi in neverujočimi temeljni princip naših demokratičnih svoboščin in drugič, da pomenijo pravilo našega družbenega obnašanja, njihova pravilnost pa je bila potrjena v vsem času narodnoosvobodilnega boja in v vsem povojnem obdobju.

In prav zato, ker so posamezna odstopanja od tako zarisanih družbenih okvirjev kdaj pa kdaj še kršena, jih obsojamo toliko bolj; vendar ne le v odnosu do vernih občanov, marveč do ustave kot take.

Kršenje ustavnih pravic in svoboščin, a tudi dolžnosti, pa je bilo rečeno nesprejemljiva polemika z vsa našo razvojno usmeritvijo, ki je socialistična in samoupravna povrhu.

Nihče ne bo »potisnil« družbe naprej, če bo omejeval pravice verujočih in obratno: nihče ne more zagotoviti še bolj poglobljenega verskega življenja, če ga vsiljuje triumfalistično in netolerantno.

Kar pišemo, so načela in principi. Pred njimi se ne kaže skrivati v okope nerazumevanja ali česarkoli drugega. Tako se velja obnašati. Danes in jutri — kot smo se včeraj.

SOCIALA IN KULTURA — Slovenska delegatska skupščina je zasedala tik pred iztekom lanskega leta. V ekspoziciji o izvajanju našega družbenega plana 1976 do 1980 v letu 1977. je predsednik slovenskega izvršnega sveta, Andrej Marinc, dejal, da načrtujemo letos celo vrsto družbenih nalog zelo ambiciozno, vendar tudi v okviru realnih možnosti.

Marinc je posebej poudaril, da moramo v razvojnih planih občin za letošnje leto bolj

vidno izpostaviti tudi naš socialni in kulturni razvoj.

ZAOSTRENA ODGOVORNOST — 30. decembra lani je bila v Beogradu seja izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ na kateri so razpravljali tudi o položaju na jugoslovenskih železnicah.

Na seji so poudarili, da se nahajajo železnice v težkem gospodarskem položaju, ki ga bo potrebno hitro in učinkovito sanirati, hkrati pa so zaostriili tudi odgovornost vseh, ki so odgovorni za odvijanje prometa (slednji mora biti predvsem še bolj varen) na železnicah.

PODPISAN PROTOKOL — Jugoslavija je podpisala protokol, po katerem predvidevamo povečano trgovinsko izmenjavo s Sovjetsko zvezo. Povečanje naj bo desetodstotno, kar bi zneslo skupaj — 2,5 milijarde dolarjev.

OBJEKTI V IZGRADNJI — V letošnjem letu bomo v Sloveniji gradili avto cesto od Ljubljane do Vrhnike, obalno cesto, hitro cesto skozi Maribor in Celje, predvidena pa je tudi elektrifikacija nekaterih pomembnejših železniških prog ter modernizacija signalno — varnostnih naprav, rekonstrukcija mejnega prehoda v Sentilju, v izgradnji pa bodo še nekateri drugi pomembnejši objekti. Tako dograjujemo nekatere ključne energetske objekte kot so jedrska elektrarna Krško, Šoštanj IV in hidroelektrarna Drava II.

POTROŠNIK BO PLAČAL — S 1. januarjem letošnjega leta so se v Sloveniji podražili domači avtomobili za 5,5 odstotka na tovarniško ceno zaradi povišanja republiškega davka.

»Obljubljajo«, da ta podražitev ne bo zadnja v letošnjem letu za domače avtomobile, saj pričakujemo tudi dvig tovarniških cen in povečanje zveznega davka na prodajo novih vozil. Vse bo plačal potrošnik...

MILAN MEDEN

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

SREČNO
1977

line

Odobreno
Leon Štampiljka

TEŽAVE Z LINIJO
OB KONCU LETA

AKM

Trije snežaki na prikolic

Lepa prireditve — Trgovine okrašene, a slabše založene

S sprevodom dedka Mraza po kočevskih ulicah 28. decembra in z zaključno prireditvijo so bile končane letošnje prireditve za otroke. Dedek Mraz s spremstvom se je peljal na tovrstnih kočevskih delovnih organizacij, ki so jih nekateri bolj druge manj okrasile.

V spremstvu dedka Mraza je bila kočevska delavska godba, snežinke, zajčki, snežna kraljica, lutkarji in otroci. Sprevid si je ogledalo veliko število otrok in odraslih. Po končanem sprevodu se je začela se prireditve na novem parkirnem prostoru na Trgu odposlancev Kočevskega zborna. Za oder je bila postavljena velika avtomobilska prikolica. Na njej je dedek Mraz s spremstvom izvedel najprej krajši kulturni program, za zaključek pa je lutkovna skupina, ki jo vodi Matija Glad, zaigrala „Tri snežake“.

Seveda je dedek Mraz spomnil otroke tudi na lansko obljubo. Tako je on že lani obljubil za letošnje novo leto sneg in je to obljubo tudi izpolnil. „Kaj pa otroci, ki ste obljubili, da se boste pridno učili ter ubogali starše in jim pomagali?“ Otroci

so sicer v zboru odgovorili, da so to obljubo izpolnili, vendar odgovor ni zvenel preveč prepričljivo.

Glavne mestne ulice so bile za to priložnost tudi lepo okrašene z barvnimi lučmi in svetlečimi snežinkami, na nekaterih krajih so stale večje smreke, lepo pa so bile okrašene tudi izložbe nekaterih trgovin. Žal pa je bila izbira novoletnih daril za otroke slabša kot običajno, razen tega pa se trgovci tokrat niso spomnili na novoletni popust. Če ni blaga, pač ni popusta — tudi za dedka Mraza ne.

J. PRIMC

Za delo plakete in pohvale

Občinski odbor ZRVS Krško pripravil slavnostno sejo — 33 nagrajencev

Ob 35-letnici vstaje naših narodov in jugoslovanske ljudske armade je predsednik občinskega odbora

ZRVS Anton Alegro sklical slavnostno sejo, ki so se je udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, upravnih organov, društev in šol iz krške občine. Zbranim je o zgodovinski poti naših narodov govoril direktor Delavske univerze Slavko Sribar.

Za uspehe in dolgoletno delo v organizaciji ZRVS, za vsestransko sodelovanje z drugimi organizacijami, društvi in šolami so prejeli plakete, priznanja in pohvale Rado Kozole (zlati plaketo ZRVS Slovenije), Ernest Breznikar, Janez Žičkar, Slavko Cvelbar, Zvonko Gale in Vladimir Lenčič (srebrni plaketo ZRVS Slovenije), Jože Jarh, Franc Baznik, Marjan Rožič, Jože Urbanč, Marjan Markl, Danijel Novak, Mar-

tin Gmajnar, Stane Hribar, Jože Platin, Dušan Brinovar in Osnovna šola Raka (bronasto plaketo ZRVS Slovenije), priznanja so dobili Albin Mirč, Anton Jevnik, Jože Boltin, Karl Maruša, Franc Ciglar, Andrej Petan, Drago Košale, Henrik Kljun, Vilijem Šiško, Mirko Koritnik, Ivan Robek, Franc Lapuh in osnovna šola Kostanjevica na Krki. Pohvale občinskega odbora ZRVS Krško pa so dobili OŠ Leskovec, Senovo in Koprivnica.

D. VLADIČ

Celovčani želi priznanja

Prejšnji terek je dijake novomeške Posebne šole in Doma Majde Šilc obiskala skupina lutkarjev slovenske gimnazije v Celovcu. Več kot enourni program je navdušil obiskovalce v nabitno polni dvorani dijaškega doma, saj so zraven lutkarjev nastopali še izvajalci slovenske narodne pesmi.

Največ priznanj je požela lutkovna igra Rdeča kapica, s katero so mladi iz Celovca že razveseljevali svoje vrstnike pa tudi odrasle po Sloveniji in Koroški. Skupno so imeli že preko 80 predstav. Ob koncu srečanja je bila izražena obojestranska želja po skorajšnjem ponovnem snidenju, Celovčani pa so mlade Novomeščane povabili na obisk.

MARJAN TRATAR—UČO

DARILA ZA OGROŽENE

Občinski odbor Rdečega križa iz Krškega je tudi letos pripravil akcijo, v kateri so aktivisti te organizacije obiskali socialno ogrožene in jih obdarili s hrano, posteljnino, brisačami in nekaterimi gospodinjstvi potrebščinami. Do sedaj je odšlo na teren nekaj več kot 30 aktivistov krajevnih organizacij RK, ki so obiskali okoli 40 ogroženih, akcijo pa bodo nadaljevali toliko časa, dokler ne obiščejo vseh.

„GENERACIJA“ IMA VSE VEČ BRALCEV

Center za obveščanje in propagando pri predsedstvu občinske konference ZSMS Novo mesto je minulo leto sklenil s petimi številkami mladinskega glasila „Generacija“. Ker je nakladala mladinskega biltena vse večja in zahtevajo osnovne organizacije ZSMS vedno več izvodov „Generacije“, kaže, da se je list mladim priljubil. Tudi zadnja številka v minulem letu je v glavnem posvečena delu osnovnih organizacij, iz podpisanih člankov soedeč, pa ima „Generacija“ vse več dopisnikov.

pisma uredništvu

Hvaležni za pozornost

Prijetni vtisi s praznovanja starostnikov v Šmihelu

Prvega praznovanja starostnikov v šmihelski osnovni šoli, ki je bilo v nedeljo, 19. decembra, se je udeležila tudi 84-letna Alojzija Donadini iz Šmihela. Vtisi, ki jih je odnesla s prireditve, so podobni vtisom, ki so jih dobili ostali starostniki.

„Nisem pričakovala, da bo naše prvo srečanje z mladimi člani RK tako lepo in pristrčno,“ je povedala čila in živahna Alojzija. „Domov grede smo se stari pogovarjali, da so učenci pripravili res lep program, čeprav imajo toliko učenja, precej več kot mi v starih časih.“

Alojzija so navdušile vse točke sporeda: petje pevskega zbora, ki ga vodi upokojenec Ludvik Ahačič, pesmi prigodnice in druge recitacije. Vse to je kazalo, da se naša mladina lepo vzgaja v duhu humanih idej Rdečega križa, še posebno pa v pozornosti do starih ljudi.

Alojzija Donadini: „Mlade vzgajati v duhu humanih idej!“

Za konec kratkega pogovora je Alojzija dejala, da se že vnaprej veseli podobnih prireditvev ter da ne bo umanjala na aprilskem izletu, ki ga imajo člani in aktivisti RK v šolskem okolišju Šmihel v načrtu: sta-

Pišite v DOLENJSKI LIST

Gustl Ferlič, večni popotnik

Samotnega moža ni več

„Novomeškemu Figaru“, Gustlu Ferliču v spomin

Med slavnimi novomeškimi mojstri, ki so znali svojo obrt in ji dajali visoko vrednost, je bil tudi Gustl Ferlič — frizer — nekakšen novomeški „Figaro“. V tistih časih je bilo mestece ob Krki še polno takšnih znamenitosti, majhnih delavnic, pa tudi konjskih fig in kravjakov pred vsako gostilno, furmanov s pokajočimi biči, rdečeličnih kmetic, vsemogočih krošnjarjev in Romov, teh večnih spremljevalcev Dolenjske.

Gustl Ferlič je imel njega dni na klancu, nasproti hotela Kandija svojo frizersko delavnico, ko pa so mu lokal podrl, je postal potujoči frizer. „Jaz sem frizer od rojstva“, je večkrat pravil Gustl Ferlič in sončil svoje frizerske rekvizite na soncu. Z ljubeznijo jih je zlagal po kamenju, da se prezračijo. Najraje pa je imel mašincino, ki jo je nosil s seboj celo življenje. Z njim je romala tudi v taborišča Gonars in Renicci. Odpravil se je na dolge poho- de po dolenjskih vaseh in ostajal po več dni pri svojih zvestih strankah. Če ni bilo

kaj striči, je sadil in zalival rože, pripovedoval šaljive dovtipne in dnevi so minevali. Lahko bi mu rekli tudi poslednji romantik. S svojim večnim nahrbtnikom, pumparicami, postrani barretko in težkimi čevlji je bil na pol umetnik in napol popotnik. Vsaka krivica ga je globoko bolela in teh krivic je bilo veliko. Gustl Ferlič se je kakor star konj navadil tudi na te stvari.

Velikokrat je potožil, da mu umirajo stranke in da bo lepega dne ostal sam. Bal se je samote in če mu je le dopuščalo zdravje, jo je mahnil iz mesta proti Trški gori, Harinji vasi, Stopičam ali kamorkoli, kjer je čutil življenje in kjer ga ljudje niso zapostavljali.

Toda nekega dne se je odpravil na zadnje dolgo pot. Človeško življenje se je zaključilo in Novo mesto je revnejše za originalnega moža, odličnega frizerskega mojstra, samotnega romarja, ki je prihajal z nočjo in odhajal z jutrom, da bi bil neopazen in skrit.

LADISLAV LESAR

rostniki, aktivisti in mladi bodo skupaj obiskali Gorenjsko.

FILIP RIHAR

Si samo natakari!

Čisto droben dogodek vam bom opisala, prav tako, kot se je zgodil, in če bi vedela ime tovariša, ki je bil povzročitelj dogodka, bi ga tudi zapisala.

Delam v bifeju v Brežicah. Urejen, dobro obiskan lokal. Med gosti 10. t. m. so se našli tudi štirje tovariši Siptarji. Toda narodnost ni važna, gre le zato, da bi se morda prepoznali, če bi jim vaš list po naključju prišel v roke. Eden med njimi celo zelo dobro govori slovensko. In ravno ta — opremljen je bil z rdečo skajasto aktovko — mi je zagrenil ta in še prenekateri delovni dan. Postregla sem ga, vljudno in lepo, to si upam trditi. Ko sem mu navedla ceno za zapitek, je zahteval cenik. Dobil ga je in prepračil se je, da ga nisem prevarala. Toda denarja še vedno nisem dobila. Namesto tega pa — dobesečno: „Kaj boš ti, saj nimaš niti osnovne šole! Saj če bi kaj imela, ne bi bila konobarica, kar je najslabši poklic na tem svetu. Celo cestni pometaja je boljši, kot si ti. Pogled mene, izobražen sem, sem profesor, učim otroke.“

Navedene besede je ta človek (profesor?) ponovil dvakrat, trikrat v celoti. V dokaz svoje izobrazbe je odprl rdečo aktovko, iz nje izvel nekakšne šolske dnevnike in mi jih tiščal pod nos. Edino, kar sem ta hip spravila iz sebe, je bilo na njegovo „jaz sem izobražen“, tole: „Zal, ni vam videti!“

Prisotni v lokalu so me, vsi rdečo in besno, skušali tolažiti, toda v teh trenutkih bi me ne bil nihče potolažil.

Naj strmem v nekaj besedah to, kar sem hotela s sestavkom povedati: nikoli, nikoli ne bo, kot lepo pravimo, vsako delo častno, da ga le opravljaš vestno in pošteno! Dokler bodo otroke poučevali ljudje, kot je prej omenjeni tovariš, ljudje, ki svoje teorije o superiornosti nekaterih poklicev vbijajo že v glavice tistih najmlajših, NIKOLI!

E. ROZMAN
Amovo selo 37/a

BOLJ ENOTNE PRIZNAVALNINE

Tik pred novim letom je občinska skupščina Novo mesto sprejela družbeni dogovor večine slovenskih občin in drugih soddopisnikov, po katerem bodo občinske priznavalnine borcem NOV bolj poenotene. Po novem ne bo več razlik glede uveljavljanja pravic, še vedno pa bodo izplačila v posameznih občinah različna, vendar tudi tu ne bo tako velikih razlik, kot so bile doslej. V novomeški občini se bo razširil krog upravičencev, s tem v zvezi pa bo potrebnih tudi veliko več sredstev. Leta 1975 je na primer stalno priznavalnino prejelo 195 občanov in smo v ta namen porabili 1.409.000 dinarjev, v letu 1977 pa bi po družbenem dogovoru priznavalnina pripadala 345 ljudem. Potrebna vsota, ki jo moramo zbrati v ta namen, znaša 4.706.000 dinarjev. O priznavalninah bomo natančneje še pisali.

KNŠ: SESTANEK 8. JANUARJA

Pred kratkim je Klub novomeških študentov izvolil nov odbor, v katerem deluje 25 študentov. Člani so se dogovorili, da bodo poslej delali po posameznih komisijah. Minulo je senško delo so namenili organiziranju kluba, vključili pa so tudi študente iz novomeške Pedagoške akademije ter se povezali s Klubom dolenjskih študentov iz Maribora.

Ceprav so sedaj zadovoljni s sodelovanjem na medklubski ravni, pa vse pesti kriza v študentski politiki. Zavaljo tega „klubovci“ vabijo vse stipendiste iz združenih sredstev na sestanek, na katerem se bodo dogovorili za nadaljnje delo. Zbor študentov bo 8. januarja ob 10. uri v prostorih občinske konference Zveze socialistične mladine Novo mesto.

SREČANJE BORCEV ZA NOVO LETO — V številnih KO ZZB NOV v novomeški občini so ob novem letu pripravili družabna srečanja za svoje člane. Za prijetno vzdušje so borcem v Žužemberku pripravili kulturni program tudi pionirji tamkajšnje osnovne šole, s katerimi tesno sodelujejo vse leto. (Foto: J. Pavlin)

Rdeči križ se zahvaljuje

za dosedanje prispevke v sklad za drage medicinske inštrumente v novomeški bolnišnici

NAMESTO NOVOLETNIH ČESTITK so prispevali v sklad za nakup dragih medicinskih instrumentov v novomeški bolnišnici od 3. do 30. decembra 1976:

Osnovna šola Stopiče — 500 din, Društvo računovodskih in finančnih delavcev Novo mesto — 300 din, Občinski sindikalni svet Novo mesto — 1000 din, Občinski sodnik za prekrške N. m. — 500 din, podružnica SDK Krško — 1000 din, Dolenjski list — 3000 din, Gozdno gospodarstvo TOZD Straža — 1000 din, Gozdno gospodarstvo TOZD Gradnje — 1000 din, Uprava GG Novo mesto — 2000 din, parketar Vinko Novak (namesto novoletnih koledarjev) — 5000 din, Občinska konferenca ZKS Trebnje — 1000 din, Občinska skupščina Črnomelj — 1000 din;

Ljubljanska banka, podr. Novo mesto — 5000 din, podružnica SDK Novo mesto — 2000 din, Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto — 1000 din, Dom počitka Metlika — 1000 din, pleskar Ivan Bobič iz Novega mesta (namesto koledarjev in novoletnih čestitk) — 5000 din.

Občinski odbor RK Metlika — 2000 din, Franc Falkner, upokojenec iz Novega mesta — 100 din, Julka Koščak, upokojenka z Broda (za uspešno zdravljenje) — 1000 din, Občinski odbor RK Trebnje — 1000 din, Zdravstvena šola Novo mesto — 1000 din, Kristina Kočvar iz Metlike — 100 din, dr. Erna Primožič in Lojzka Potrč iz Novega mesta (namesto venca na grob pokojne Vladoše Klemenčič) — 800 din, Krajevna organizacija SZDL Nad mlini v N. mestu — 500 din;

Osnovna organizacija Zveze gluhih (namesto venca na grob pok. Marije Gal) — 500 din, Aktiv RK v šolskem centru za gostinstvo v N. mestu — 1000 din, Ivan Marinček (v spomin pokojne Marije Šmajdek) — 200 din, dr. Vesna in Lavo Morela iz Novega mesta — 1000 din, sodelavci Jožeta Šmajdka pri SDK N. mesto (namesto venca na grob pok. mame Marije Šmajdek) — 850 din, Slovensko zdravniško društvo, podr. Novo mesto (namesto honorarja predavatelja tov. Lahu in Kramariču iz UJV) — 600 din.

Od začetka akcije do 3. decembra je bilo zbrano 19.545,00 dinarjev, od 3. do 30. decembra pa 42.850,00 dinarjev. Skupno zbrano za sklad do 30. decembra 1976: 62.395,00 dinarjev.

Številka žiro računa za prispevke: Občinski odbor Rdečega križa Novo mesto — 52100-678-80144 (za medobčinski sklad za drage med. instr.)

AKADEMIJA — Na predvečer dneva JLA je bila v novomeški športni dvorani akademija, katere se je popoldan in zvečer udeležilo blizu 3000 Novomeščanov. Nastopili so člani KUD KRKA, vojaki, recitatorji in naše nade — mlade telovadke novomeškega Partizana. Prvič se je predstavila tudi plesna skupina začetnikov in mladincev ter folklorna skupina osn. šole „Katja Rupena“. (Janez Pavlin)

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO in TREBNJE

POZIV

k vložiti napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1976 za zavezance, katerim se odmerjajo davki po preteku leta, in za leto 1977 za zavezance, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto. Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1977.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1976

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih, doseženih v letu 1976;
2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih, doseženih v letu 1976;
3. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih, doseženih v letu 1976;
4. Zavezanci davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic o dohodkih, doseženih v letu 1976. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov oziroma zgradb v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega vsoto, določeno po občinskem odloku;
5. Zavezanci davka od premoženja — na posest gozdnega zemljišča za leto 1976. Napoved morajo vložiti občani, ki se po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list SRS, št. 26/73 in 24/75) ne štejejo za kmete, če posedujejo več kot 0,5 ha gozdnega zemljišča in če njihov dohodek v letu 1976 presega 20.000,00 dinarjev oziroma skupni dohodki vseh družinskih članov presegajo 10.000,00 dinarjev letno na družinskega člana;
6. Zavezanci davka iz skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1976. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čisti dohodek v letu 1976 presega 70.000.— dinarjev;
7. Zavezanci posebnega prispevka po 23. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju za leto 1976, če so njihovi dohodki iz naslova pokojnine skupno z dohodki iz delovnega razmerja, samostojne dejavnosti ali dela na podlagi pogodbe o delu v letu 1976 presegli 84.504,00 dinarjev in pod pogojem, da so v skupnem dohodku ostali dohodki brez pokojnine udeleženi z več kot 12.675,60 dinarja.

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor pri davčni upravi občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 2. in 3. točke pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin, pri davčni upravi občine, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
- zavezanci iz 5. točke pri davčni upravi občine, na katere območju leži gozdno zemljišče;
- zavezanci iz 6. in 7. točke pri davčni upravi občine, na katere območju so imeli v letu 1976 najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1977

1. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem znesku za leto 1977;
2. Zavezanci davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1977.

Napoved vložijo:

- zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri davčni upravi občine, na katere območju je poslovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanci iz 2. točke pri davčni upravi občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri davčni upravi občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri davčni upravi občine.

Pozivamo zavezance, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravočasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10 % oziroma najmanj 100 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi, pa za 20 % oziroma najmanj 200 dinarjev.

Davčne uprave skupščin občin:
Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

PROSTO DELOVNO MESTO!

OBRTNA ZADRUGA KRŠKO

razpisuje prosto delovno mesto

VODJA KOMERCIALE

Za zasedbo delovnega mesta morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da imajo srednješolsko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na delovnem mestu v gospodarski ali drugi organizaciji združenega dela.
2. da imajo organizacijske sposobnosti in široko splošno razgledanost.

Razpis velja 15 dni po dnevu objave

VOZNIKI!

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJO. ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z „VALVOLINE TECTYL“ VAM OPRAVI

PETER PERDEC
AVTOMEHANIKA
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA
OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER

Po stopinjah okteto?

Šentviški tabor 77 ločeno od kulturnega tedna — Pokrovitelj letošnje prireditve M. Ribičič

Lani so na taboru v Šentvidu pri Stični nastopili 103 zbori s 3.300 pevci, letošnja prireditev (pod pokroviteljstvom predsednika republike konference SZDL Mitje Ribičiča) pa bo še bolj množična in nekoliko drugače organizirana.

Večjo množičnost ji bodo dali zbori iz domovine in zamejstva. Tako bodo na tabor poleg slovenskih zborov iz Avstrije, Italije in Madžarske povabili tudi zbere, v katerih pojo zdomeci v raznih evropskih državah. Ker se bo tabor vključil v proslavljanje 85-letnice predsednika Tita in 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, bo letošnji spored tematsko prilagojen tema obletnicam.

Letošnji tabor tudi ne bo več sestavni del šentviškega kulturnega tedna, ampak bo v organizacijskem pogledu prvič izve-

den kot samostojna celota. Organiziran bo podobno kot šentjernejsko srečanje okteto, ki je postalo društvo s svojim statutom in pravili. Ob razumevanju tovarne Rašica bo tabor dobil tudi svoje prostore.

Novost je tudi v tem, da bodo spored letošnjega tabora izvajali dva dni: v soboto in nedeljo. Za to so se odločili, da bi omogočili zborom tudi ustvarjalni oddih oziroma možnost, da se medsebojno spoznajo in izmenjajo izkušnje.

Omeniti velja še to, da bo tabor tudi v prihodnje največja slovenska manifestacija zborovskega petja, katere poglobljena značilnost je množičnost. Čeprav si bodo še nadalje prizadevali za kakovost nastopov, so že v kali zatrli poskus, da bi tabor postal tekmovališče.

I. Z.

Če bi se razmere na vzgojno-izobraževalnem področju izboljšale, bi postal učiteljski poklic tudi za sedanje srednješolske generacije bolj privlačen. (Foto: I. Z.)

Doklej plat zvona?

Beg iz učiteljskih vrst se ne ustavi. Ali so zato srednje-ročni načrti za izobraževanje na nitki?

Statistika ugotavlja: v šolskem letu 1974 - 1975 je zapustilo vrste prosvetnih delavcev 484 slovenskih učiteljev, do lanskega septembra pa še nadaljnjih 389. Med begunci minulega šolskega leta je bilo največ osnovnošolskih učiteljev.

Dejstva, ki se skrivajo za temi številkami, so mnogo bolj boleča, kot bi sodili na prvi pogled. In tudi prepričljiva. Iz posebne analize je razvidno, da bežijo učitelji v druge poklice predvsem zaradi premajhnih osebnih dohodkov, preslabe skrbi za stanovanja in nekaterih drugih razlogov.

Beg iz prosvete se zaradi takih razlogov tudi na Dolenjskem ne ustavi. V občinskih izobraževalnih skupnostih so že nekajkrat bili plat zvona, pa ni dosti pomagalo. V Novem mestu so med drugim opozorili, da bo v oči že prevelika razlika med zasluzki na pogojno nekvalificiranega delavca v izobraževanju in drugih dejavnostih. Denarja za trajno izravnavo pa ni.

Enkratni povečani denarni zaloga lahko problem trenutno ublaži, rešiti pa ga ne more. Vprašati se je treba, ali so „denarne zadeve“ za vzgojno-izobraževalno delo zadovoljivo urejene glede sedanjih in prihodnjih zahtev družbe do tega področja. Če si poskušamo v sedanjih razmerah zamisliti leto 1980, gotovo ne moremo biti optimisti.

Kar pogledimo! Po srednjeročnem načrtu bi morali v Sloveniji do leta 1980 vključiti 15 odstotkov vseh učencev v podaljšano bivanje in 10 odstotkov v celodnevno šolo. Samo za to bo potrebnih 850 novih učiteljev. Hkrati bo treba nadomestiti 450 učiteljev, ki se bodo upokojili,

ZAČETEK Z „BARAKARJI“

Ljubljanska televizija je v ponedeljek predvajala novo slovensko dramsko delo „Barakarji“. Snov za to dramo je dobil pisatelj Peter Božič v svojem neposrednem okolju — med tako imenovanimi „ljubljanškimi barakarji“, posebno plastjo prebivalstva, ki se je iz najrazličnejših vzrokov znašla na socialnem dnu in se na različne načine poskuša prebiti iz boja za golo eksistenco. Razmere, v katerih živijo ti „odrijeni junaki“ iz normalnih tokov sodobne družbe, so prikazane brez olepšav in ovinkov, zato gledalec pretresejo.

in okoli 200 takih, ki za poklic niso dovolj usposobljeni. Seštevek pove, da bo potrebnih 1.230 novih učiteljev razrednega pouka. Tega števila nista sposobni zagotoviti obe pedagoški gimnaziji z vsemi dislociranimi oddelki, saj na njih diplomira vsako leto le 371 študentov. Ker pa se bo beg iz učiteljskih vrst bržčas še nadaljeval, bo dejanski primanjkljaj večji, kot ga kažejo navedene številke.

Vzgojno-izobraževalni „glavobol“ torej, kot kaže, zlepa ne bo popustil.

I. Z.

„ATENTAT“ — FILM LETA

„Atentat v Sarajevu“, film Veljka Bulajića, je bil lani najbolj gledan jugoslovanski film v naših kinematografih. Videlo ga je več kot 1.200.000 obiskovalcev. Lani so sicer zabeležili večji obisk v kinu, saj si je vsak film domače proizvodnje ogledalo poprečno po 450.000 ljudi. Med uvoženimi filmi je bilo v letu 1976 največje pozornosti deležno „Zrelo“. Lani so jugoslovanska distribucijska podjetja uvozila 196 filmskih stvaritev.

Mali kulturni barometer

GLEDALIŠKI JUBILEJ — Mestno gledališče ljubljansko je prejšnji teden proslavilo petindvajsetletnico ustanovitve in četrto stoletja neprekinjenega dela. Gledališče se je uveljavilo v Sloveniji, zamejstvu in po Jugoslaviji, vsako leto pa je tudi reden gost v Novem mestu in nekaterih drugih krajih na Dolenjskem, kjer si abonmajske predstave brez njegovega sodelovanja skoraj ni mogoče zamisliti. Njegove predstave si je v zadnjih treh letih ogledalo poprečno po 110.000 obiskovalcev. Tudi repertoar tega gledališča je ves čas bogat, saj je od ustanovitve naštudiralo in uprizorilo na 7.254 predstavah kar 240 dramskih del domačih in tujih avtorjev.

PREŠERNOVA ZBIRKA 78 — Komaj smo prelistali, ne pa tudi prebrali knjižno zbirko Prešernove družbe za leto 1977, že je tu napoved za leto 1978. V redni zbirki za prihodnje leto, ki jo bodo naročniki že po tradiciji prejeli novembra, bodo poleg Koledarja še naslednje knjige: roman „Enainštirideseto leto“ Janeza Vipotnika,

kultura in izobraževanje

podčrtano

Čeprav smo zalistali po novih koledarjih, se od minulega leta ne bomo dokončno poslovili prej, dokler ne bomo razčlenili, kaj nam je prinesel dobrega in kaj slabega. Da bi v letu 1977 naredili čim manj napak in čim več obče koristnega. Ob dobrem in slabem se učimo.

Pod inventurno črto na kulturnem področju za leto

Nadaljevanje

1976 bomo obravnavali predvsem dejavnost, povezano s Cankarjevim, Kettejevim, Kosovelovim in Adamičevim imenom ter z akcijo „Človek, delo, kultura“, ki jo je uvrstil Komunist med osrednje teme svojih tradicionalnih tednov.

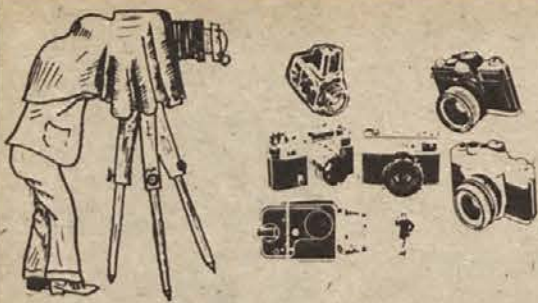
Zlasti akcija „Človek, delo, kultura“ čaka na temeljito rešeto in tudi še na nadaljevanje. Kot kažejo doseženi ocenjevanji, marsikje niso naredili več kot nekaj prireditvev in dosegli, da so komunisti spregovorili o kulturnem življenju svojega okolja. Malo pa je premikov pri oblikovanju kulturne politike. Posebno delavci v združenem delu o kulturi še ne razpravljajo in odločajo kot o neločljivi družbeni dejavnosti. Še vse preveč je v zavesti zakoreninjena miselnost, da bodi kultura in z njo umetnost zadeva izbranih krogov ljudi, ki se na take reči razumejo.

Letos naj bi se akcija še bolj nadaljevala na frontni črti, kar pomeni, da bi jo morali organizirano izvajati prek SZDL, sindikatov, ZSMS, ZZB in drugih političnih, zlasti pa kulturnih dejavnikov. Ne gre za to, da bi imeli nekakšne nadaljevanke „kampanjsko“ pojmovanih tednov Komunističnega zdaj v krajevnih skupnostih (prek SZDL) zdaj v tozdih (prek sindikata), ampak za ostvaritev take politike, ki bo trajno odredila vlogo in pomen kulture kot duhovne in počlovečujoče sestavine samega združenega dela.

I. ZORAN

izbor Župančičevih poezij „Pesmi“, potopis „Živa in nova Afrika“, Jožeta Šircija ter knjiga „Podoba sodobnega sveta“ izpod peresa dr. Avgušтина in Matjaža Laha. Naročniki, ki bodo naročnino poravnali do 30. junija, bodo prejeli še prevedeni roman „Pesem črnske ulice“ Jamesa Baldwin. To zbirko ponuja Prešernova družba za vsega 90 dinarjev (za vezano 150 dinarjev), to pa pomeni, da bodo njene knjige tudi v prihodnje še vedno med najcenejšimi in najdostopnejšimi za vsak žep.

BOREC 12 — Decembrska (zadnja lanska) številka revije Borec priložuje med drugim daljši odlomek iz monografije dvanajste brigade Lada Ambrožiča-Novljana, nadaljevanje sestavka „Nemška policija v operacijski coni „Jadransko morje“ (1943 - 1945), ki ga piše dr. Tone Ferenc, Borisa Višnovca kritični sestavek o naših družbenih boleznih, Zvoneta Kržišnika zapis „Pesem o razrednem boju in revoluciji“ ter Florjana Lajmša prispevek o vzhodnem Timorju.

tisti hip

NOVOLETNI DVOJČEK — Prav prilžnosti primerna je fotografija, katero nam je poslal Anton Medved, krojač iz Dol. Boštanja. Novoletnih jelk in otrok pred njimi, menda ga skoraj ni fotoamaterja, ki bi ne posnel teh stvari. Anton Medved pa je znal ta navadni motiv posrečeno dopolniti. Otrok je pri drevesčku slikal tako, da je ujel še njegovo podobo v ogledalu. Prvi vtis je, kakor da sta na fotografiji dvojčka. Anton Medved je osvetljevanje strokovno opravil; bliskavica mu ni naredila odseva v ogledalu, niti ni naredila motečih močnih senc. Staremu fotoamaterju, kakor se je v pismu sam nazval, posnetek ne dela sramote. Zanimiva je izkušnja, o kateri tudi pripoveduje. Anton Medved je potarnal, da je posnel veliko zanimivih fotografij, a jih je razdal ali pogubil, negativov pa ni ohranil. Prav za to gre; negative je treba ohraniti, saj ni mogoče vedeti, kdaj bodo prišli prav. In ne smemo pozabiti: fotografija ima izrazito dokumentarno vrednost.

Dolenjski list pred 20 leti

Samo z delovno storilnostjo

KAKO BOMO gospodarili? Tako se sprašujemo v začetku novega leta, ko ob uspehih preteklega zremo v bodočnost... Zagotoviti dvig življenjske ravni — to je v bistvu prva in zadnja črka novega družbenega plana. Seveda samo s tem, da so bile z januarjem nekoliko povišane plače delavcev in uslužbencev. Še ne bomo utrdili in zagotovili življenjske ravni. To je še prvi korak, ki naj pomaga pri trenutnem izboljšanju položaja delovnih ljudi. Pot za stvarno izboljšanje življenjske ravni je pa le v stalnem naraščanju delovne storilnosti.

NAJSLABŠE JE PRI kmetijski zadrugi Sela-Sumberk. Tam so se, po zatrtjevanju odbornikov, usidrili na vodstvu zadruga predvsem sorodniki, drugi zadrugniki pa nimajo pri upravljanju zadruga nobene besede, da bi napravili red, pa ne pokrenejo ničesar, kot tudi množične organizacije ne. Revizijski pregled kaže, da bo zadruga zaključila poslovno leto z izgubo skoraj poldruhi milijon dinarjev.

VASČANI IZ Tomazje vasi pri Beli cerkvi so še kar pridni. Letos so obnovili in popravili vaska pota, postavili so nove koštanjeve drogove za električno napeljavo, le članarine za SZDL nočejo plačati. Ali ni to žalostno? Če jih prepričujemo, da naj postanejo člani, pravijo: „Ta organizacija je le za mesto, pa ne za na deželo!“ Tak odnos vaščanov v enajstem letu po osvoboditvi je čuden.

MED GLAVNE in najlepše uspehe kulturno prosvetnega dela društva v našem kraju v letu 1956 lahko štejemo ugotovitev in spoznanje, da kulturno prosvetno delo ni le stvar društev, ampak stvar vse družbe; ugotovitev in spoznanje, da društvene dejavnosti stoje sredi življenja, zaradi česar ta dejavnost preneha biti le interna društvena zadeva.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 10. januarja 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Sedaj nas tare dosti nadlog

(Srečno novo) leto! Oj, da bi bilo, go-tovo vzdihujete dolenjci; vsaj nas sedaj tare dosti nadlog! Verjamem Vam. Verjemite, da se nam ne godi prav nič bolje: kmet je dandanes trpin, če je bil kedaj. Pa kje pomoči najti? Nekateri pravijo, država, naši poslanci nam morajo pomagati, vsaj kmet je podlaga državi zlasti še Avstriji, saj poslance volimo, da se potegujejo za nas. To se prav lepo sliši, ali rečem pa da se ne bode nikdar zgodilo brez nas. Sami si moramo pomagati! Druge pomoči je ni, če jo tudi z lučjo iščeš pri opoldenjski svetlobi. Da je temu tako, nam pričajo drugi stanovi. Za vsakega se kaj stori — za kmeta prav nič.

(Mestno) železnico dobi Ljubljana, katero vse prav željno pričakuje. Dandanes, ko je čas denar, in pa za mnoge peš pot pretežavna, je za večja mesta taka železnica res ne le koristna, ampak celo naravnost potrebna.

(Kdo pije) Kathreiner Kneippovo sladno kavo? Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohrani-

ni in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej še Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke. Vsak jo pije, ki se ne počuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehalo na živcih ali v želodcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerihih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača.

(Na Irskem) je spet zavrelo. Neka komisija je preiskovala razne doneske, ki jih mora Irška plačevati k angleškim državnim dohodkom in se je pokazalo, da plačujejo Irski najstari del vseh dohodkov, med tem ko bi jih morali plačevati le dvajseti del. Zato zopet veliko vznemirjenje nesrečnih prebivalcev zelenega otoka.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. januarja 1897)

PO SVETU OKOLI

ZASTONJ PRIČAKUJEJO

Na Silvestrovo so učenci velikega spretnega in iluzionista Houdinija ponovno zaman čakali, da bo njihov učitelj poslal kakšen znak iz onostranstva, kakor je bil obljubil na svoji smrtni postelji. Edini glasovi iz „onostranstva“ so bili poki steklenice šampanjca, ki so jih pridno odpirali za tostranske stvari bolj dovzetni ljudje.

EDINA NALOGA — Arthur Schlesinger je takole zapisal, kaj meni o nalogah podpredsednika Združenih držav Amerike: „Edina naloga podpredsednika je, da sedi in čaka, da bo predsednik umrl.“

POSLEDICE — Česen slovi kot zelo zdravilen in strokovnjaki za naravna zdravila ga priporočajo kot pripomoček pri zdravljenju mnogih bolezni. Učinki zdravljenja pa so včasih tudi taki, kot jih je na kratko opisal neki Francoz, ki je s česnom zbijal odvečno težo. Takole je napisal: „Shujšal sem. Zelo se mi je popravilo stanje ožlja. Postal sem zelo osamljen.“ Edini zvesti sopotnik je bil močan vonj po česnu.

POSEBNA KAZEN — Sodnik v ameriški državi Washington je modro presodil, da mrtvih ni več mogoče oživiti, zato je določil nekemu zobozdravniku, ki je do smrti povozil starčka, da mora za kazen enkrat na teden brezplačno popravljati zobe vsem ostarelim, ki se zglase v njegovi ordinaciji.

ZOPER COPRINIJE — Mlada mamica Jessy Brown iz Torrancea je gledala preveč filmov in prebrala preveč knjig o izganjanju hudiča, pa je začela premišljati, kako bi iz svoje hiše izgnala zle duhove. Domislila se je starega sredstva ognja in zažgala svojo hišo. Pri tem pa je pozabila na oba svoja otroka. Gasilci so ju komaj rešili iz svetlih plamenov.

POROČNE KORISTI — Z razsodbo nekega drugega ameriškega sodnika pa se Američanka Adams ni strinjala. Sodnik je odobril ločitev zaradi duševne krutosti moža, ker naj bi soproj zakrivil, da je Adamsova shujšala za 15 kilogramov. Ločitev je preložila, dokler ne shujša še za 5 kilogramov.

Pravica do smrti

Od „smrti“ do smrti — Zanimiv primer iz ZDA

Avtomehanik Gerald Cain iz mesta Jacksonville v Ameriki je zahteval, kot piše ameriška novinarska agencija, naj zdravniki njegovo 26-letno ženo, ki je „pravzaprav že mrtva“, vzamejo izpod respiratorja. To zahtev je naslovil na okrožnega sodnika S. Coxa, češ da bi z njegovim dovoljenjem vzel ženo iz zdravstvenega centra, nakar bi jo raztelesili in ugotovili vzrok njene smrti. V bolnišnico so jo pripeljali iz zasebne klinike potem, ko so nastopile težave z dihanjem in je morala pod respirator. Zgubila je zavest, srce pa ji je še bilo.

V svoji vlogi je avtomehanik navedel, da po mnenju njenega zdravnika ni upanja, da se bi še kdaj zavedela, želi pa, da bi ugotovili vzrok smrti, ker je prepričan, da umetno ohranjanje pri življenju prikriva resničen vzrok njene „smrti“.

S svojo zahtevo je Cain sprožil vrsto vprašanj za zdravnike, pravnike in moraliste. Kateri zdravnik lahko z gotovostjo trdi, da se ji nikdar ne bosta povrnila zdravje in razum? Ali sodnik lahko ugodi moževi želji? Ali je evtanazija — umor iz usmiljenja do neozdravljivega bolnika — pravno dovoljena? Vprašanje je bilo tudi, ali Cain svojo ženo resnično ljubi. Ali se morda ne želi le znebiti stroškov za njeno življenje?

Ameriška agencija je nekaj dni po tem, ko je to zgodbo ponesla v svet, sporočila tudi odločitev okrožnega sodnika Coxa. Ta je ugodil želji moža Cella Cain. Ko so jo vzeli izpod respiratorja, je živila samo še 13 minut in zdravniki so potem lahko ugotavljali njen resnični vzrok smrti.

Gradili bomo sončne hiše

Ogrevanje brez dima in ognja, pa še zastoj povrh

Namesto src bo tolkel stroj

Oglas bodočnosti: prodam dobro ohranjeno srce

Zdravniki, matematiki, kemiki in fiziki tvorijo zanimivo raziskovalno skupino, ki jo vodi Valerij Šumakov. Skupina dela v Sovjetski zvezi, bavi pa se s prav nenavadno nalogo: preučuje, kako izdelati umetno srce. Bližnja bodočnost bo torej taka, da bomo lahko zamenjali srce, če se bo utrudilo ali če bo na njem nastala kakšna težja okvara. Edino zaljubljenih, strtih src ne bo mogoče zamenjavati; če v bližnji bodočnosti sploh še bodo takšna srca.

Valerij Šumakov je prve načrte za umetno srce naredil že v času, ko je kirurg Barnard delal spektakularne operacije presa-janja srca. Že takrat se je pokazalo, da so pred načrtovalci in izdelovalci umetnih src velike težave. Odkriti je bilo treba dovolj elastično in čvrsto snov, ki bo lahko prenesla tako hude obremenitve kot srce, poleg tega pa sama snov ne sme dražiti okolnega tkiva, da bi telo umetno srce ne sprejelo kot tujek. Kaj in kako naj poganja umetno srce? Kako uravnati različno hitrost utripa in kroženja krvi, kar je življenjskega pomena? Ta in podobna vprašanja še danes niso povsem zanesljivo rešena.

Samo v Sovjetski zvezi so poskusno preverili več deset umetnih src. Na psih in teletih so opravili 150 operacij z name-nom preučevati delovanja različnih modelov umetnih src. Strokovnjaki pravijo, da praktične rešitve niso več daleč, čeprav si ne upajo napovedati, kdaj bo napočil tisti dan, ko ne bo več srčnih bolnikov, kapi, pokvarjenih srčnih zaklopk, pretrujenih srčnih mišic, zamašenih srčnih žil.

Odkar se je svet soočil s pomanjkanjem energije, strokovnjaki pospešeno odkrivajo načine izkoriščanja novih virov energije. Največji, a najmanj izkoriščen vir energije je Sonce, ki vsak trenutek izžareva na Zemljo toliko energije, da bi z njo zlahka pokrili prav vse potrebe. Zato posebna prizadevanja posvečajo prav izkoriščanju sončne energije.

V Sovjetski zvezi so v krajih, kjer sonce sije večino dni v letu, že postavili več sončnih naprav: topilnico plemenitih kovin, hladilnike in razsoljevalne naprave. Podobne naprave že delujejo tudi drugod po svetu.

Težje je seveda v predelih, kjer sonce zaradi oblačnosti ni tako pogosto na nebu ter tam, kjer so zime dolge in sije sonce le malo ur na dan. V Kanadi, na severu ZDA in v Evropi zato poskušajo graditi sončne zbiralnice, ki bi zagotavljali energijo tudi če sonce več dni ne bi sijalo.

Ta hiša se ogreva in ohlaja s pomočjo sončne energije. Na strehi ima Philipsove zbiralnice.

Veliko obeta poskus Philipsove tvrdke. V Zahodni Nemčiji so postavili hišo, ki jo ogreva in ohlaja sonce. 324 zbiralnikov na strehi zagotavlja potrebno energijo tudi v temnih dneh. Na leto zbere v povprečju od 10 tisoč do 12 tisoč kilovatnih ur. Take družinske hiše bodo postale vsakdanjost že v nekaj letih.

V ZDA stoji šola, ki jo pozimi ogreva, poleti pa hladi izključno sonce. V modo pa so že prišle tudi najrazličnejše manjše naprave, katerim dobavlja energijo sonce. V prodaji so sončni vžigalniki, sončne peči za peko mesa in manjše ogrevalne naprave. Poskusno vozi tudi prvi avtomobil na sončno energijo.

Ne nazadnje se tudi pri nas začena prebujati zanimanje za uporabo sončne energije.

Zimska divja jaga

Nekaj so stari ljudje pripovedovali zgodbe o divji jagi. Takrat so se zbrale vse gozdne živali, da so pregnale brezvestnega lovca, ki jih je pobijal v petek in svetek, ob delavnikih in praznikih.

Tudi ljudje se pred vsako zimo zapodimo v divjo jago. Najprej za novci. Akoravno skozi vse leto vsi tarnajo, da imajo izgubo in se komaj prebijajo med dolgovi in dolžniki, da jih tarejo neprodane zaloge in da so nekakšni nelikvidi, imajo kar naenkrat polne možnje novcev. Pri tem kar teknujejo, kdo si jih bo bolje delil, neglede na to, kakšne dogovore in sporazume so podpisali.

Preden se novci doobra ogrejejo, že hitijo v trgovine, da napravijo. Prav zato imamo pred novim letom ves mesec trgovine polne kupcev, kot bi dajali zastoj. Vse gre za med, naj bo dobro ali slabo, da je le očem vseč. Naj bo še tako visoka cena, nihče ne trene z očmi, ko odšteje gomilo novcev.

Eni izbirajo in izbirajo, da bo bolj imenitno, zase ali pa za drugega. Nekaterim je pa

prav vseeno, kakšno je, in pri tem zatrjujejo, da se ljubezen in prijateljstvo ne merita z novci.

Vsaka stvar ima svoj vrh. Pri nas so to smrečice in jelke. Gozdarji so letos poostri nadzor nad gozdovi, ker se dela ogromna škoda, zato so sekanje strogo prepovedali.

Na Gorenjskem so se ustrašili prepovedi in hudih kazni, zato so se Gorenjci in meščani kot v divji jagi z avtomobili spustili v dolenjske gozdove, kot bi šli na božjo pot.

Revni Dolenjci so jako radodarni, saj imajo srce široko kot reta, zato največkrat klub strogim prepovedim zamizijo na eno oko, da se njihov brezplačni turizem podaljša od Martinovega do novega leta, ako je dovolj pijače, pa še čez.

Ko bo vse to minilo, bomo naslednje leto spei vzdihovali, koliko nepotrebnih stroškov smo si napravili zavoljo ene noči veseljačenja.

MARTIN KRPAN

Miki Muster Janez Trnovc

115 Medtem je Bojan odlomil veliko vejo ter pričel z njo titi po drevesnih deblih in početje je opice tako presagnale še večji vrisč, pa nato pognale v divji beg. Vesa na drevo in kmalu jih. Samo njihovo vresčanje se daljave.

ČUDEŽA NI BILO

jo je zakoličil naš zvezni trener Tone Vogrinec, in čakala prvega tekmovalca. Kazalci na uri so se počasi, a vztrajno odmikali od napovedanega časa za začetek prvega teka slaloma, nekaj čez enajsto uro pa je organizator sporočil, da se bo tekmovalje navzlic slabim vremenskim razmeram (odjuga) vendarle začelo.

Dovolj za uvod, kajti prav gotovo je vsakomur znan neslavni konec, ki je organizatorje nemalo oddaljil od napovedane kandidature za svetovno smučarsko prvenstvo, ki bi naj bilo 1982 prav tukaj, v Kranjski gori. Zakaj? In zakaj Kranjskogorcu, ko beseda nanese na smučarjijo, pordeči obraz in tegobno pove: „Sram me je.“?

„Za polom smo sami krivi,“ je takoj po odpovedani tekmi povedal Tone Vogrinec. „Sneg, ki ga niti ni bilo tako malo, je bil sila pripraven za prepariranje s kemičnimi sredstvi. Seveda pa ne na tak način, kot so to storili kranjskogorski organizatorji — šele na dan tekme. Zraven tega je bilo ob proggi dovolj dobrega snega, ki pa bi ga bilo treba nanositi med vratca. Preveč so bili organizatorji prepričani vase in čudim se, da niso k sodelovanju povabili Filipa Gartnerja, ki velja pri nas za največjega specialista v prepariranju tekmovalnih prog.“ Da pa bo smola še večja, so organizatorji segli pa napačnem sredstvu za utrjevanje smučišča.

Prav gotovo bi bilo napak, če bi za neslaven zaključek tekmovalja dolžili zgolj organizatorje, res pa je, da bi ti s pametnejšo organizacijo dela tekmo lahko speljali. Svoj lonček pa je k popolnemu razočaranju gledalcev prispevala še smučarska zakulisna kuhinja. Prednjačili so predvsem Italijani z Grossom in Thoenijem na čelu. Z glavnim adutom, slabo pripravljeno in neustrezno proggo, so hoteli na vsak način preprečiti tekmo, kajti znano je, da prav Italijanom mehka smučišča ne ustrezajo. Bojazen, da s slabo uvrstitvijo

pokvarijo vodilne položaje v tekmovalju za svetovni pokal, je številne gledalce spravila ob enkratnem užitek. Gustavo Thoeni je na cilju izjavil:

„Proga je bila postavljena tekoče, kot malokdaj na tako pomembnih tekmah. Toda bolje, da ni šlo za točke! Tekmovalci z višjimi startnimi številkami bi vsekakor potegnili krajši konec, to pa vsekakor ni naš namen. Vem, da so se organizatorji potrudili(!), toda dejstvu, da je bila proga slabo pripravljena, se enostavno ni moč ogniti.“

Nova zvezda avstrijskega smučanja Klaus Heidegger pa je novinarjem zaupal:

„Mehka proga je kot nalašč za nas, tega pa so se Italijani seveda bali. Prepričan sem, da bi tekmo lahko z manjšimi popravki v zadovoljstvo vseh speljali brez težav. Še zlasti zato, ker sem si od tega starta največ obetal. Vstal sem že ob pol šestih zjutraj, mnogo prej kot tovariši iz drugih reprezentanc, pa vse zaman.“

Nič boljše volje ni bil vodja avstrijskih smučarjev Hans Kahr, ki je še dolgo po tem, ko je bilo tekmovalje odpovedano, besen kričal po ciljni arani: „Mario Cotelli (vodja italijanskih smučarjev—op.p.) nam jo je znova zagodel!“ Pa tudi simpatični švedski as Ingemar Stenmark si ni mogel kaj, da ne bi povedal kakšne čez Italijane. „Bali so se me. Vedo, da mi ustrezajo mehkejšje proge in da bi jim tokrat prav gotovo lahko prekrizal vse račune. Zakaj so si za žrtev nešportnih izpadov izbrali prav Kranjsko goro, ne vem.“

Za dokončno podobo o tem, zakaj je kranjskogorski slalom doživel takšen polom, moramo zapisati še izjavo Petra Lokote, ki je bil vodja prog in odgovoren za njihovo pripravo.

„V tej zmešnjavi, ko smo organizatorji docela izgubili glavo in pregled nad potekom dogodkov, ne morem pravilno presoditi, ali je bila dokončna odločitev tehničnega delegata

„Karla Armitterja pravilna ali ne. Že nekaj let ne hodim več na večja tekmovalja, zato tudi nimam pravih predstav, kaj je za takšno tekmovalje potrebno urediti in kaj ne(!). Sedaj, ko je vse končano, tudi sam priznam, da nismo storili vsega, da bi tekmo speljali: na proggi je bilo zadnje dneve premalo ljudi, delali smo preveč amatersko in stihijsko...“

Pozabil pa je povedati to, kar smo nenehno slišali kot opravičilo iz ust organizatorja: „Čakali smo na mraz, ki bi v tej zadnji noči lahko proggo ustrezno zamrznil.“ Toda čudeža ni bilo, in ko je odjuga storila svoje, niso ukrepali dovolj hitro, in kar je najvažnejše, tudi zbrano. Na prizorišče tekme so sicer pripeljali tri vrste kemičnih sredstev, niso pa se prepričali, katero v danem trenutku najučinkoviteje deluje. Še več: s posipom kemičnih sredstev so dosegli prav nasproten učinek.

Škoda. Jasno je namreč že dalj časa, da priprava tako velikega tekmovalja, kot je tole za svetovni smučarski pokal, ne more in ne sme biti le konjiček nekaterih posameznikov in zanesenjakov. To je delo, ki zahteva specializirane strokovnjake, kajti nenazadnje je to šport, v katerem krožijo nemajhni kupčki denarja (kranjskogorska prireditelj je organizatorje veljala okoli 600.000 din), interesi pa presegajo vse športne okvire. Industrija in turizem sta motiva, ki s takimi prireditvami vzdigujeata zimskošportna središča iz anonimnosti, jih privedeta do višjega standarda in ne nazadnje do večjih turističnih kapacitet. In če bi kranjskogorski organizatorji imeli še do pred enim mesecem na umu tudi to razsežnost, ki jo dobrohotno ponuja tako veliko tekmovalje, bi si morda sedaj zadovoljno meli roke. Le malo je bilo v zgodovini alpskega smučanja primerov, ko se je ob proggi zbrala kar dvajsetisočlava množica obiskovalcev.

BOJAN BUDJA

13	FROMMELT PAUL	40	SENONER ARNOLD	67	VALA JOSEF
14	HEIDEGGER KLAUS	41	NAVILLOD ALAIN	68	KOZELJ ANDREJ
15	HINTERSEER HANS	42	ORTNER WOLFRAM	69	KOTSCHOW GEORGI
16	MAHRE PHIL	43	JAKOBSSON TORSTEN	70	ZIBLER J.
17	SOCHOR MILOSLAV	44	PELLAT-FINET PARTICE	71	KOVAČE
18	HEMMI HEINI	45	DONNET MARTIAL	72	BOGN
19	SCHWENDENER PETER	46	SELINER ALFONS	73	
20	PATTERSON PETE	47	GASIENICA C. MACIEJ		
21	BACHLEDA JAN	48	PRIELER JOSEF		
		49	STREL BORIS		

OREL, KI LETI DO 2000 km/h

Jugoslavija in Romunija sta zgradili lovca-bombnika, imenovanega „Orel“ ali tudi „Ju-Ro“ (Jugoslavija-Romunija). Lani je prvič javno poletel prototip tega sodobnega letala, letos pa so ga začeli izdelovati v seriji. Serijska inačica tehta prazna 4700 kilogramov, ponese lahko 3000 kilogramov raket in bomb, polno oborožen in nasičen z gorivom tehta „Orel“ 300 kilogramov več kot 10 ton. Za vzlet in pristane potrebuje en kilometer steze, akcijski radius pri nizkem letu je 325, pri visokem letu pa 650 kilometrov. Največja hitrost nad morskovo površino je 1300 kilometrov na uro, na veliki višini (v 96 sekundah se povzpne na 11.000 metrov) pa do 2000 kilometrov na uro. Praktično lahko leti 16 kilometrov nad zemljo.

Tuji strokovnjaki so prototip „Orla“ uvrstili med letala, ki služijo predvsem za podporo vojaškim enotam na zemlji in morju. Na temelju zboljšanj, ki so bila narejena, menijo, da gre za nadzvočnega lovca, ki bo služil v različne namene.

Čeprav razvoj vodenih projektivov že uspešno

prenaša določene naloge letalstva na rakete, je po svetu mnenje, da lovsko-bombniško letalstvo še lep čas ne bo izumrlo. V situaciji na bojišču, ki je polno majhnih in premikajočih se ciljev, da še vedno najbolje presoja pilotovo oko. Človeka ne more zamenjati prav nobena elektronika, lahko mu samo pomaga. Od jutrišnjega lovca-bombnika pričakujejo večji akcijski polmer, moral bo poletati in zletati s travnatih terenov, leteti v vsakem vremenu, terja pa se tudi oborožitev za vsako priložnost. Vse te zahteve izpolnjuje naš in romunski „Orel“.

Še nekaj besed o tako imenovanih super nadzvočnih vojaških letalih. Ob aferi s sovjetskimi MIG-25 je dobro obeščena zahodnonemška revija „Spiegel“ zapisala, da je deset najboljših ameriških vojaških pilotov letelo na lovcih-bombnikih skupaj 20.000 ur. Od tega niti uro s hitrostjo, večjo od dveh machov. Velike hitrosti so v zračnih bojih nesmisel.

M. B.

Že šest dni pišemo tisoč devetsto sedemdesetega, obenem pa se v mislih še vedno radi pomudimo v minulem letu. Zlasti ljubitelji glasbe, zakaj v preteklem letu se je zgodil v svetu zabavne glasbe velik preobrat. V modo so počasi, a vztrajno ponovno prihajali veliki orkestri, eden od najboljših pa je bil orkester Duke Ellingtona. Kdo je bil pravzaprav „človek herojskih kvalitete“, „človek izven kategorij“, človek, ki je leto dni pred smrtjo (1973) zabaval s svojimi glasbenimi umetniki tudi Ljubljancane, ki je za življenja dobil vrsto enkratnih priznanj, v državi Togo pa so izdali, še ko je živel, znamko z njegovim likom, in je bilo njegovo pravo ime Edward Kennedy?

Pred osmimi leti je izšel v neki ameriški reviji članek o Ellingtonu, vendar so umetnikovo ime izpustili. Navzlic temu so bralci vedeli, katerega umetnika so novinarji kovali v zvezde. Že zavoljo imen njegovih najbolj znanih skladb in podatka, da je mojster napisal še okoli 1400 skladb. Vendar so Dukovi ljubitelji časopisni podatek takoj popravili, kajti Ellington je v svojem življenju skomponiral več kot pet tisoč skladb.

Zadnja leta življenja je doživel po svetu najboljše kritike. Dobil je kopico imenitnih naslovov (doktor humanističnih znanosti, doktor glasbe itd.), veliko priznanje pa mu je pred sedmimi leti izkazala Švedska akademija za glasbo. Izbrala ga je bila za svojega člana in je tudi prvi član, katerega glasba sega na zabavno področje. Češarkoli se je popularni Duke lotil, mu je uspelo. Pisal je glasbo za filme, njegove plošče so dolgo časa dobivale oskarje, sodeloval je s simfoničnim orkestrom, izvedel je dva koncerta duhovne glasbe in oba izdal na plošči itd.

In ob vsem delu se je Ellington počutil mladostnega. O izčrpanosti ni bilo sledu. Kazalo je, da so ga turneje in srečanja z različnimi narodi oplenitile, zakaj kar naprej je po potovanjih pisal glasbo za scenska dela, filme itd. Dukovi fantje so bili vedno na poti in njihovi počitki so bili le redko dolgi več kot 24 ur. Zavoljo tega je ameriški ambasador glasbe Duke Ellington s svojim orkestrom, ki je močno vplival na preokret v svetu zabavne glasbe, spoznal skoraj vse države na svetu in v svojem stanovanju imel poleg afriških, indijskih, kitajskih in drugih znamenitosti tudi slovensko nošo.

MARJAN BAUFER IZ KRIMINALISTOVE BELEZNICE

IZSILJEVALEC SE PREPOZNA

JOŽE KOVACIČ

Jože Kovacič je pri novomeški upravi javne varnosti vodja sektorja za zatiranje gospodarskega kriminala. V bogati kriminalistični praksi pa se je srečal tudi z drugimi, popolnoma negospodarskimi zadevami. Ena od njih je bilo klasično izsiljevanje.

Nedavno tega, bilo je decembra, se je na črnomaljski postaji milice oglašil občan v najboljših letih in dal prebrati delavcem uprave javne varnosti nekaj listov papirja.

Takole je dobesedno pisalo:

Zdravo gospa

Prije nego počnem sa ovim pismom samo da vas obavestimo da ovo nemojte shvatiti kao šalu, već budite uvereni da je to čista istina.

Dakle da počnemo: ovo je neka vrsta ucene i nju znate Vašu kuću već dosta pratimo Niste

jedini. Da ne budete nestrpljivi kažite mužu da učini sledeće: Neka zavuče ruke u djebove i zbroji 100 tisuću (sto) zamota ih u kovertu, te onako s kovertom neka zamota u jedne novine. Novine stavite napolje ispod prvog prozora i na njih stavite pola cigle da jih drži. U protivnom ako to ne učinite, budite sigurni da ćete zažaliti. Mi ne prezamo od ničega. Ko nam se suprostavi s tim...

Dakle radje izbljujte stotku i mirni ćete biti kao i dosad. Nadamo se vaša plata u preduzeću i nije mala, i vaš muž ima dobru kao šofer Ne žalite par tisuća što mi želimo.

Imate lepu dečicu-sinčića in kćerkicu, a i Fiču imate. Nočas ćemo biti u bližini Vaše kuće. Držat ćemo vas na oku. Nemoj da se desi da nas ne slušate, bilo bi šteta. A još ste mladi.

Novac mora biti pod prozorom tačno u 20³⁰ (nočas).

Ako ne sami ste krivi što vas čeka. Uverit ćete se.

Bilo vam sretno.

Kaj na prvi pogled pokaže pismo. Najprej to, da je možak verjetno srbohrvaškega jezikovnega območja tal list, da je ekavec (če se ne pretvarja), da je precej nepismen (male začetnice ob začetku stavka), da je dokaj preplašen (dokajšnja vljudnost v pisanju) in da ne živi preveč dobro. Sicer ne bi omenjal fičota in dvojne zaposlitve družine, ki jo je skušal izsiljevati.

Če se razmišlja dalje, je tudi jasno, da bolj zahteven in izkušen izsiljevalec ne bi terjal tudi za tiste čase „borih“ tisoč dinarjev. Če se je namreč že skrjal za krinko nepismenosti, bi morala biti vsota, ki jo zahteva, precej večja. Da gre za človeka s precej preprostim mišljenjem, govori tudi zahteva o obvezni „pola cigle“, ki jih naj izsiljevani položi na v časopis zaviti denar.

Na kratko rečeno: izsiljevalsko pismo je tako rekoč prstna sled. Vsaj približna.

„Vendar so vsa omenjena in podobna razmišljanja stvar „višje“ šole „kriminalistike“, pripoveduje Jože Kovačič.

„V črnomaljskem primeru je bila reč veliko bolj preprosta. Najbolj pereča zadeva pri izsiljevanju je vedno prevzem denarja. To vedo zelo dobro ljubitelji tuje lastnine, prav tako dobro ali še bolje pa tudi kriminalisti. Prevzem denarja je vedno alfa in omega dobro ali slabo načrtovanega izsiljevanja. Črnomaljski primer je zahteval akcijo (kratek rok) v trenutku. Analiza pisma je bila v drugem planu. Na vrsto bi prišla komaj v naslednji etapi, čeprav je osnovno sled (verjetno človek iz druge republike) že dala.

Kaj storiti? Če državljan prijavi izsiljevanje, je osnovno pravilo, da se postavi zaseda. Tudi mi nismo šli mimo te mednarodno učinkovite šablone. Okoli hiše, kjer naj bi izsiljevalec dvignil plen, smo postavili svoje ljudi. Objektivne okoliščine pa so narekovale tudi potezo več. Zaradi stisnjenih ulic smo lahko angažirali tudi fotografa z bliskavico. Naj v dokaz posneme prevzem tisočaka „izpod pola cigle“.

Vse se je dogajalo ob napovedanem času. Izsiljevalec je prišel, dvignil „dogovorjeni“ tisočak. Bliskavica v navezi s fotoaparatom našega tehnika je v nekaj tisočinkah sekunde osvetlila prizorišče. Izsiljevalec v teh napetih psiholoških trenutkih bliska ni zaznal. Resnici na ljubo je treba povedati, da se je med begom izognil vsem zasedam. Tako jadrno je hitel z v časopisni papir zavitim denarjem. Denar lahko seveda pišete z veliko ali malo začetnico.

V kriminalistiki so tudi neki načini in pota, kjer lahko zveš, kje najbolj povprečno pogosto žive ljudje, ki so jim pri srcu nepoštene zadeve. Ta majhna skrivnost je vodila zasedo v neki črnomaljski samski dom. S tem seveda ne trdim, da žive v takšnih in podobnih domovih nepošteni ljudje.

„Ko smo udeleženci zasede ali zased“, pripoveduje Jože Kovačič, „obiskali nekatere sobe črnomaljskega samskega doma, smo v eni od sob naleteli tudi na mladeniča, oblečenega v kopalke. Zdelo se je, da smo ga prebudili iz globokega spanja. Vendar je preveč zasoplo dihal. Zasoplo dihanje pa je stvar fizičnega napora. Vprašanje je bilo torej, kako „hude sanje“ je imel mladenič, kaj je počel, preden je slekel vsakdanja oblačila.

Seveda je fant vse zanikal. Naš kriminalistični tehnik pa ni miroval. Razvil je tisto sliko, na kateri je bil dokaz dejanja v neki ozki črnomaljski ulici. Ko smo sliko (ne preveč zgledno, vendar še vedno različno) pokazali osumljencu, se je ta zrušil pod težo dokazov. Vse je priznal. Pisanje in dejanje.

In potem smo na podstrešju samskega doma res našli v časopis zaviti denar. Ob rekonstrukciji so še enkrat zablestele bliskavice, za nas je bil primer končan. Morda pa ne za psihologe in sociologe, ki naj bi raziskovali žitje in bitje „jugoslovanskih“ zdomcev v Sloveniji.

Šlo je namreč za 21-letnega fanta hrvaške narodnosti. Samskega, po poklicu delavca, brez zaposlitve in stalnega bivališča, pismenega, dokončal je 8 razredov osnovne šole. Premoženja nima, vojsko odslužil, s sodiščem se še ni srečal. Naključje je hotelo, da se je v sodne spise uvrstil na temelju kaznivega dejanja izsiljevanja po členu 261 skozi ena knjige, ki ji je ime Kazenski zakonik.

Prihodnjič: Čez noč izginile delavske plače

ena. Počasi se premakneta naprej, korakoma, potem pa vse hitreje. Iz mojih ust se kadi v mrzlem zraku. Spet je nastala tišina, tako glasna je. Slišim biti svoje lastno srce. Pravijo, da sliši tisti govorico dreves, ki ima dosti opravka z gozdom. Jaz pa sem nešteto dni in noči preživel pri tebi, siva koča iz brun, Jelenov studenec.

Podoben sem siničkam dolgorepkam, obirajo drevesno skorjo, tiho čebļajajo in se bore z zimsko mrzlim zrakom. Zdi se mi, da visim med nebom in zemljo, ko gledam v vrhove dreves, kako pada sneg. Zasnežena pot me nese naprej, vale snega in vetra lovijo krošnje dreves. Mračni se, gosta samota me obdaja. S trdo hrapavostjo dreves preti name kakor zver, ki se je ogneš.

Capljam po sipkem snegu naprej, spodnaša me, kakor da bi se ga napil, pa sem povsem trezen. Še malo, in pri koči sem. Naglal sem to prežečo zver, samoto. Vrata so zaklenjena, odklenem ključavnico, odprem vrata. Tišina mize, peči, stolov in omare me prevzame. Okna so zaprta. Odprem lesena polkna, medla svetloba zaznava mizo, stole, omare, posteljo. Ogledujem okoli sebe, če se je med tednom kaj premaknilo. Spet bivam v koči.

Podkurim drva, ogenj v peči veselo zaplapola, ogreva prostor, prijetno toplo postaja. Dim iz dimnika nosi pozdrav Jelenovemu studencu. A pridi vseeno, je odgovoril, in pogled me. Sam sem, prav sam, pa nič ne de, tako je še boljše. Nikogar ni, da bi se kregal z njim. Sedim pri topli peči, kako prijetno je. Poslušam vrtnanje lesenega črva v tramu, kakor da bi navijal uro.

Gledam skoz okno, vidim, kako prijetno pada sneg, pokriva korenine, trave, mah. Zdi se mi, da glasovi in drevesa kličejo moje ime. Peter, Peter, Peter! votlo odmeva od skal Mestnega vrha. Stene oživim z dihanjem, z govorom, govorim sam sebi. Ugaslo ognjišče zaživi, veselo prasketajo drva. Toplo je, zrak požene v nihanje pajčevino, meša se z mrzlim. Diši po zatohlosti, polhi so oživeli, škrablajo in tekajo na podstrešju.

Koča diha po starih časih, ko nas je bilo več. S sten mehko in neutrudno počasi polzijo vesele zgodbe mladih ljudi. Brezglasen glas mi rahlo šepče na uho, lepo je bilo pri tebi, siva koča iz brun, Jelenov studenec, stara jelka, skale, pokrite z zametnim mahom, javor, zakrpan do tal. A vse to ni ostalo, prešlo je. Samo koča je ostala in studenec, sicer zakrpana in popravljena.

V nežnosti najbolj nežni se pajek spušča po niti na mizo, kakor da bi se hotel pogovoriti z menoj. A v njem je tišina, tišina, prinaša mi srečo. Vesel se m ga, tega čudnega bitja. Gledam skoz okno, v zeleni nedeljski obleki zamahujejo veje. Kakor da bi sejale droben sneg, ki je vse bolj gost. Te brazde so prazne, vse bele, prazničen dar za moje oči. Žanjice omahujejo in se šibijo, veje so polne snega. Koča je spet ogreta, polna toplega zraka. Duh po zažganem svežem lešu draži nos. Zelenorumen svetloba ognja meče čudno svetlobo po stenah.

Sedim za mizo in jemljem v roke kos svežega kruha in salame, jem z apetitom in molčim. Molk padajočega snega šumi v ušesih. Sam sem, čisto sam, nič ne de, tako je lepo. Poteze obrazov, ki jih meče svetloba ognja po steni, tako usodno podobne jasnijo neizgovorjene besede. Skuham kavo, to čudodelno zdravilo tako prijetno diši po kuhinji, in srebljem, srebljem.

PETER VOVK

IZ KNJIGE
„SVETNIK V TEMPLJU NARAVE“

NOCOJ BO PADAL PRVI SNEG

Mojo pot obroblja potrta tišina decembra, krhko listje, megla. Sam sem, prav sam. Smreke prihajajo in odhajajo. To je pesem žalosti, sledi počasnim gibom mojega jaza. Lepo speljana pot je prastara, obrabljena, kamni oguljeni. Preteklost je v njej in sedanost. Moj prazen obraz, ves blede, hladi megla. Mravljincev ni več na poti, ptiči pevci so odleteli na jug.

Nocoj bo padal prvi sneg, voham ga v zraku. Nežno trkanje po suhem deblu, neke v bližini odmeva po meglenem morju. Rahel piš vetra nosi prve snežinke, vse drobne, bele. Ves zasopel pri-teče jelen, rogata prikazen na belem platnu iz megle spet izgine. Težko breme nosijo zavite korenine od jelke ob poti.

Drevja se oprijema sneg. Tudi pot je vsa bela, kakor da bi me hotela počastiti s čisto belino. Utrujeno drevje in zemljo je pokril sneg. Tišina je, mrtva tišina. Govorim sam s seboj, nihče me ne sliši. Zdi se mi, kakor da zvončklija zvonček, drsijo sani po snegu. Nič se ne gane. Tistemu, ki bo prišel mimo, se bom skrila za drevo, da me ne bo kaj vprašal, motil tišino.

Stisnjen med visoka drevesa se bližam stari jelki, stoječi na samem. Po skorji se spušča na tla kuža zlatca. Drobne nožice hite, odtisi tačk v snegu so komaj vidni. Na bukvi zagledam list, v pesti stiska veje zelen list. Veter s snežinkami zasipava glavo. Oči lažejo moji duši, tako čudno lepo je med temi visokimi drevesi padanje snega. Zdi se mi, da plešem valček ob zvokih vetra, ki piha skozi veje. Zaškriplje smreka, prestrašen pogledam navzgor, da bi slučajno ne padla na mojo glavo. Kako prijetno toplo je v gozdu.

Lahek sem se zdel sam sebi, se otesel svoje lastne teže. Drevje me varuje pred vetrom in snegom, hvaležen sem mu. Pogléd zapirajo snežinke, kakor tenka zavesa visijo v zraku. Gozd je znova povzel izgubljeno pesem vetra. Igra na votla drevesa, iglice, veje, skale. Grem naprej, oziram se nazaj, sledi sproti zasipava sneg, nihče mi ne bo sledil. Pod bremenom bolesti ječi bukev, strela ji je odbila vrh. Prva zgornja veja je prevzela novo vlogo.

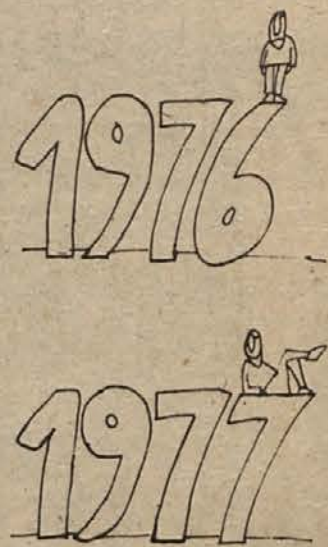
Koraki grabijo pot, motijo čisto belino snega. Drobne snežinke se oprijemajo mahu na bukvah in jelkah, rišejo čudne obraze. Velika skala ob poti, pokrita z mahom in snegom, ima na sebi čudovit nasmeh človeka. Jerebika na starem panju, s tenkimi dolgimi nogami doživlja tegobe zime. Skrijem se pod goste zelene veje košaraste smreke, počivam, gledam. Na krilih se nekaj spreletava med drevjem, lesna sova se spusti na debe-

lo bukovo vejo, čudno me gleda. Spet je vse tiho. Zagledam majhno oko, ki gleda, a ne vidi, bukovno grčo na deblu. Zdi se mi, da vidim mnogo obrazov gozda, čisto samoto dreves, skorjo, ki se je oprijema sneg.

Čudno tiho je vse, vse je belo, brez zelenja in cvetja. Z očmi iščem slepo pot, ki jo vse bolj zasipava sneg. Oziram se po že znanem drevju. V moji notranjosti je mir, ki ga ni moč dobiti v rnestu. Stoječ za drevsom, se upiram vetru, mrzel piha skozi veje. Brez listja okrog bokov se bukev čudno drži. Ples snežink je gost, pesem vetra vse lepša. Zaplesala so drevesa, spremenila v ljudi, zaplesal je ves silni gozd.

Veter je spet nehal pihati, ulovil se je v vejah dreves. Precej snega je že bilo na drevju in tleh. Zagledam srno v sivem plašču, pokrito s snegom. Velike oči blago gledajo vame. Za njo stoji še

USPEH ŠALE JE V UŠESU, KI JO POSLUŠA

Osem ljudi sedi za mizo, ko nanjo pade odmrli jesenski list. Vsi onemijo, eden od njih pa prese-nečeno pove: „To je danes prišlo od zgoraj.“ To je bila najboljša ideja na letošnjem nagradnem tekmovanju v Beogradu, ki je dobila zlato plaketu in 10.000 dinarjev nagrade. Komisija pod predsedstvom Mitje Ribičiča je nagrado Pjera do-delila Stevu Stračkovskemu, študentu fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, ki je sicer po narodnosti Makedonec in doma iz Bitole.

„Prvo karikaturu sem objavil že leta 1967 v prvi gimnaziji, od takrat pa sem stalen sodelavec več jugoslovanskih, kakor tudi tujih satirično-zabavnih časopisov,“ pove srečni nagradenec Stevo. „Da, kar prav mi je prišla ta nagrada. Ravno-kar pripravljam diplomsko nalogo na temo kari-katura, tako da je to odličje sinteza mojega teore-tičnega dela, kakor tudi desetletnega praktičnega udejstvovanja.“

Na tem tekmovanju, ki je posvečeno očetu so-bodne jugoslovanske karikature, leta 1962 umrle-

mu Petru Križaniću, je Stevo sodeloval že lani in dobil tretjo nagrado. Letos je poslal svoje karika-ture v Beograd drugič, ko se mu je posrečil ta njegov doslej največji domet. Kako je nastala ka-rikatura leta, Stevo?

„Jesen sem se sprehajal po ljubljanskih ulicah. Premišljeval sem o mnogih stvareh, kot tudi o tem tekmovanju. Opazil sem odmirajočo naravo, ko se mi je utrnila ideja, za katero so v Beogradu menili, da je najboljša.“

Pa jesen, narava, ti pa si dobil priznanje za politično karikaturu, ga pobaram. „Saj, ravno v tem je stvar,“ odgovori Stevo. „Ljudje premalo povezujejo ti dve stvarnosti v našem življenju, ki sta neločljivo povezani. Sicer pa motiv niti ni to-liko pomemben, važno je, da karikatura obravna-va žgočo temo. Jugoslovanska karikatura je nam-reč družbeno angažirana. Karikaturist pa je ravno tako novinar, samo da se javnosti predstavlja bolj z risbo in manj besedo. Karikatura, ki ima precej podnapisa, po mojem ni dobra, saj podcenjuje bralca, ki mu pa mora sicer v trenutku povedati vse tisto, o čemer drugi pišejo na dolgo in široko.“

Karikatura mora biti konkretna in mora koga na-padati. Karikaturist tako ni samo oseba v redak-ciji. Če iz karikature izvzameš osebo, zavržeš tudi karikaturu. Karikatura lahko prav tako izgubi svoj smisel, če je napačno sprejeta, ni treba pose-bej poudarjati skozi oči in interese posamezni-kov. Kot sem že dejal, je jugoslovanska karikatu-ra družbeno angažirana, torej mora napadati in kazati določene družbene pomanjkljivosti.“

Karikatura je lahko tudi dobra šala. Kaj menite o njej?

„Uspeh šale po pravilu nikoli ni v jeziku tiste-ga, ki jo govori, temveč v ušesu tistega, ki jo posluša. Sicer pa je to področje (dejstvo karikatu-re na smeh občinstva) še dokaj neraziskano, tako tudi sam ne vem, kako reagira občinstvo na moje karikature. Če karikatura zabava, zabava samo mimogrede, zategadelj se, denimo, karikaturi manj smejemo kakor dobremu vicu. Sama risba že daje možnost za smeh. So različne vrste kari-katur, od samo šaljevih do tistih, ki jih napak imenujejo psihološke-filozofske. Res pa je, da morajo biti vse karikature duhovite. Pri meni ni

sicer vedno tako, ker sem boljši v ideji kot risbi. Znano pa je, da se ideja ne da vedno v popolnosti spraviti na papir, tako da jo dobi občinstvo okrnjeno.“

Dobro, Stevo, kaj pa sedaj po diplomi? „Domov v Makedonijo. Zaposlil se bom pri satirično-humorističnem časopisu Osten v Skopju. Slovenijo bom ohranil v toplem spomi-nu, saj sem tu prebil morda najlepše trenutke svo-jega življenja. Slovenci mi nikoli niso delali težav, jaz pa ne njim, tako da tu razni stereotipi odpa-dejo. Tudi trditev, da Slovenci niso duhoviti, ne drži. Kako bi sicer mogel ustvarjati med njimi?“

Stevo pozna dobro tudi Dolenjski list, v kate-rem je bilo objavljenih že več njegovih karikatur, povzetih po Pavlihi. Meni, da je sicer redno in dobro opremljen, pogreša pa več karikaturistič-nih domislic, ki bi obravnavale vsakdanje življenje Dolenjcev.

Stevo odhaja domov v rodno Makedonijo. Slo-venije se bo spominjal med drugim tudi s svojimi karikaturami.

IVO KULJAJ

V času stare Jugoslavije je štelo Novo mesto nekaj tisoč prebivalcev. O kakšni industriji (razen Povhove tovarne) se ni dalo govoriti, deloma sta bili razviti le trgovina in obrt. Takratno Novo mesto je veljalo za uradniško mesto. Kljub temu da v mestu pravzaprav ni bilo proletariata, je bilo politično delo v Novem mestu, tudi takrat napredno. Ne samo med dijaki in študenti, tudi med delavci in obrtniki.

Dejstvo je, da v krajih, kjer ni industrije in delavcev, tudi ni njihovih problemov in težav ter bojov za pravice delavstva. Iz novomeških predvojnih časov je znana predvsem stavka delavcev v Povhovi tovarni, zelo malo pa se ve o stavki krojaških pomočnikov iz leta 1938. Kljub temu da ta stavka še dandanes ni do konca pojasnjena, nekaj besed o tem političnem dogodku.

MERIL TOLIKO KOT MOJSTROV

V Novem mestu je bilo leta 1938 10 krojaških delavnic, v katerih je delalo okoli 40 krojaških pomočnikov. Zaslužki pomočnikov so bili sorazmerno pičli. Posebno nepravilno je bilo, da so bila plačila za posamezna kosovna dela zelo različno ocenjena in s tem tudi plačana. Kolikor mojstrov, toliko meril! Poleg tega zaslužka pomočnikom niso izplačevali ob koncu tedna, delavci so morali čakati na izplačilo do nedeljskega dopoldneva. Pa tudi takrat niso izplačevali točno in redno.

Poudariti je treba tudi, da je bil takrat svetovni položaj zelo napet, grozila je vojna, cene so naglo

RDEČE KRAVATE KROJASKEH POMOCNIKOV

rasle. Temu sorazmerno pa se niso dvigali zaslužki, življenje je postajalo iz dneva v dan težje.

Novomeščani, zaposleni v krojaštvu, za malico niso imeli odmora, ni čuda, da so od delodajalcev zahtevali za prigrizek pol ure počitka. Poleg tega je bilo tudi nekaj zahtev za izboljšanje delovnih pogojev. Ker pri mojstvih in lastnikih ni bilo odmeva, so se krojaški pomočniki odločili za stavko.

V Novem mestu je bila največja krojaška delavnica pri Midorferju. V njej je bilo zaposlenih tudi do 16 pomočnikov. Vsi zaposleni so bili naprednega prepričanja in levo usmerjeni. V dokaz politične pripadnosti so nosili rdeče kravate. Zaradi tega jih je orožnik Gande na cesti ustavljal in jim delal sitnosti.

V Midorferjevi delavnici sta bila posebno delavna in zavedna delavca Janez Galič in Albin Šmajdek. Ugotovili so, da je prišla pobuda za stavko na njun predlog. Z Galičem in Šmajdkom je bil povezan tudi Niko Šilih, ki je v Midorferjevi delavnici organiziral študijsko skupino in imel tam razna politična predavanja.

Nekako sredi leta 1938 je bil na Galičevo

pobudo izbran stavkovni odbor, sestavljen iz delavcev raznih krojaških delavnic. V odboru so bili tudi Janez Galič, Ciril Novak, Mirko Drenovec in Anton Župevc.

MNOŽICNOST IN ENOTNOST NASTOPA

Naloga odbora je bila povezati se z zanesljivimi delavci vseh novomeških krojaških delavnic in jih pridobiti za stavko. Organizatorji so se dobro zavedali, da je prvi pogoj za uspeh stavke množičnost in enotnost nastopa. Priprave za stavko so tekle več kot dva meseca, stavkovni odbor se je redno sestajal ob nedeljah.

Pripravili so tudi predlog zahtev, ki je vseboval enotno tarifo zaslužka za izdelavo po kosu, izplačilo zaslužka ob koncu tedna in pol ure počitka za malico.

Da bi novomeški krojaški delavci z zahtevami uspeli, je bilo dogovorjeno, naj se stavka začne septembra. Torej v času, ko je največ naročil in dela, takrat ko so delavci mojstrom najbolj potrebni. Stavkajoči so se med drugim obvezali, da bodo v dneh stavke vsi trezni, obisk gostišč je bil prepovedan.

Stavka se je začela v ponedeljek sredi septembra 1938, končala pa se je v sredo. Stavkajoči krojači so po skupinah šli skozi mesto v park pred pošto, kjer je bilo zborna mesto, od tam pa proti Grmu. Po mestu so jih spremljale okrepljene orožniške patrulje, znamenje, da so oblasti za stavko dobro vedele. Ker pa je bila stavka dobro pripravljena, ni prišlo do neredov. Ovir in neprilik so se ustrašili celo delodajalci.

V torek, to je drugi dan stavke, so se v novomeški obrtni zbornici sestali stavkajoči in mojstri. Za stavkajoče in zase so zastavili besedo Janez Galič, Ciril Novak, Miha Zupančič in Franc Pečaver. Nekateri mojstri so se z zahtevami pomočnikom vražje neradi strinjali, končno pa so le dosegli sporazum: delodajalci so pristali na zahteve delavcev. Stavka je uspela, novomeški krojaški pomočniki so dosegli 90 odstotkov svojih zahtev.

Po končani stavki so orožniki poizvedovali za organizatorji stavke, vendar niso izsledili niti enega.

Stavka je dokazala, da delavci s svojimi zahtevami lahko uspejo, če so složni. Prav nič važno ni, če so zaposleni v majhnih delavnicah. Obenem je treba povedati, da stavkati v tistih časih ni bila najbolj preprosta stvar, stavka je bila hrabro dejanje. Organizatorjev ni preganjala samo politična oblast, lahko so bili tudi ob kruh. Lastnik ali mojster je preprosto rekel, da „rdečkarja“ ne potrebuje več.

Za novomeško delavsko gibanje je bila stavka krojaških pomočnikov velikega pomena: dala je spodbudo, idejnim nasprotnikom pa je bila v strah in opomin, kako se z delavcem ne da pometati. Številni udeleženci stavke so se izkazali tudi v narodnoosvobodilnem boju, o tem pričča prenekateri nagrobnik z rdečo zvezdo.

Brez dvoma spada ta zapis v zgodovino novomeškega delavskega gibanja. Edina želja je, naj dobi mesto, ki mu pripada.

Po pripovedovanju Cirila Novaka in Mirka Drenovca zbral in napisal

VANE MURN

KAJ SKRIVA SVETI VID?

Cerkvica v Bosljivi Loki ob Kolpi je že na pogled ne le nekoliko večja, kot je v bližnjem Ribjeku, ampak tudi mlajša, čeprav sta si sicer obe zelo podobni.

Za cerkvico v Ribjeku je v glavnem dokazano, da je stara najmanj okoli 300 let, saj so na njenih oltarjih letnice, ki pričajo, da so bili postavljeni pred okoli 250 leti.

Na cerkvici v Bosljivi Loki pa nismo odkrili nobene letnice in tudi na oltarjih ne. Kot je že običaj, pa je zadnja stran glavnega (lesenega) oltarja popisana s svinčnikom. Nekateri napise, ki najbolj zgovorno govore o zgodovini cerkvice, smo prepisali.

Precej pri vrhu ozadja oltarja, da smo morali zelo natančno pogledati, smo prebrali: „Peter Rutar Osilnica 8/4-1893“. Spremljevalca Slavko Ferbežar in Šerčerjeva—Cerkvena sta povedala, da je ta Peter Rutar delal oltarje in podobne stvari in da je naredil tudi tega.

LEPOTA POD BELEŽEM

Naslednji napis „Polepšana cerkev 11. juna 1926. Pavle Štimac-Moljar“ zgovorno pove, da

je bila cerkvica takrat prebeljena in morda tudi zadnjič nekoliko poslikana. Domačini sami se spominjajo, da cerkvica gotovo petdeset let ni bila pobeljena. Z nje odpadajo sloji pleskarije in različne starosti tudi poslikana.

Izpod odpadlega beleža se že razločno vidijo tri različno velike narisane rozete. Slikar je s šestilom, ki je tudi namesto krede ali svinčnika imelo kovinsko konico, dobro pritiskal in razločno zarisal rozete, ki jih je nato poslikal z rdečo barvo. Prav tako je naslikal z rdečo barvo „vagalne kamne“. Vse te slikarije so bile gotovo narisane precej pred letom 1926. Zdaj belež odpada in ostaja le poslikan omet. Ne bi bilo napačno, če bi prišli strokovnjaki cerkvico pogledat, da ne bi prej prišlo do kakšne večje škode.

Napis „Bog nam pomagaj, Marija in sveti Vid. 1931“ nam pove, da je cerkev posvečena svetemu Vidu. Ko sem se začudil, da v cerkvi svetega Vida nikjer ne vidim tega svetnika, je odšla Šerčerjeva—Cerkvena za oltar, nekaj premaknila in prejšnjo, glavno sliko oltarja je prekrila slika svetega Vida, ki ga pogani kuhajo v kotlu. Tak „sistem“ premikanja oziroma

prekrivanja slik glavnega oltarja je verjetno zelo redek.

NEZNANI PARTIZANI

Naslednji napis: „Sem tukaj cerkev pomagala prekrivati. Marija Štimec 1938“ se je povsem skladal s pripovedjo Slavka Ferbežarja, ki je povedal, da so cerkveno ladjo prekrili malo pred zadnjo vojno, zvonik in nadstrešek pred vhomom v cerkev pa pred kakimi desetimi leti. Prej je bila vsa streha prekrita s škodlami. Tla v cerkvi so bila do lani kamnita, potem pa so položili lesen pod.

O vojnem obdobju govori napis „Štimec Janez Mirtoviči 4. Pokopali dva partizana 4. 11. 1976. I.“ Slavko Ferbežar pa je povedal, da se še danes ne ve, kdo in od kod sta ta dva partizana bila. Kasneje so pokopali še enega, tako da zdaj na pokopališču okoli te cerkvice počivajo trije neznani partizani, za njihove grobove pa skrbе šolarji oziroma vsi domačini.

SE NEKAJ ZANIMIVOSTI

Tudi za nadstrešek v Bosljivi Loki govore skoraj enako kot za nadstrešek pri cerkvici v

Ribjeku, da „je bil namenjen polkristjanom, ki niso smeli v cerkev, ampak so morali čakati zunaj“. Kdo so bili ti „polkristjani“, pa spet nihče natančno ne ve. Nekateri menijo, da so bili to pravoslavni, drugi da nekrščeni, tretji pa noseče ženske itd.

Zunanja posebnost cerkvice sta dva škropilna kamna (z blagoslovljeno vodo), ki sta pod nadstreškom levo in desno od vrat; nadalje sam nadstrešek in še križ na zvoniku, ki je posebne oblike. Ta križ ima na navpični železni palici pritrjene kar tri (in ne le eno) prečne palice. Srednja prečna palica je najdaljša. Vsi konci teh palic pa so okrašeni s po dvema kovinskima spiralama. Tudi tak križ je redkost.

Za konec se še enkrat povrnimo k notranjosti cerkvice. Razen glavnega ima še dva stranska oltarja, prižnico in kor. Vse to je iz lesa in poslikano. Slikarija na prižnici in slikarija oboka med glavnim oltarjem in cerkveno ladjo, sta videti novejši in učinkujeta nekoliko preveč „načičkano“. Vse pa daje slutiti, da se pod novo slikarijo skriva še starejša in lepša, ki jo bo treba enkrat odkriti in pokazati ljudem.

JOŽE PRIMC

med dolenjci v ameriki NA BRESKOVNI FARMI

Letalske linije, ki povezujejo mesta na obeh obalah Atlantika, na evropski in ameriški, so med najbolj zasedenimi na svetu. Za ugled dobrih letalskih prevoznikov si na teh progah močno prizadevajo številne države in zasebne letalske družbe, od katerih kaže, da so si največjo prednost priborile tiste, ki so bliže obalam Atlantika, uspešno pa so se v vrsto velikih prevoznikov uvrstile tudi družbe iz Švice in še nekatere, v zadnjem času pa se jim je pridružil tudi naš JAT.

Ker je bila moja prva postaja v Torontu v Kanadi, je bila vsekakor ena od najudobnejših možnosti potovanja s švicarsko družbo Swissair. V znanem stičišču letalskih poti v Zuerichu smo se vkrcali v velik jumbo-jet DC-10, ki sprejme po 250 pa tudi do 300 potnikov. Vožnja ob poslušanju glasbe, ob filmski predstavi pa ob izdatnem kosilu in še drugem prigrizku mine mimogrede. Kratek postanek v Montrealu, potem pa še slabo uro vožnje do Toronta, tega velikega, dvomilijonskega mesta, prestolnice province Ontario.

DEŽELA VELIKIH MOŽNOSTI

Kanada je druga največja država na svetu in kljub sorazmerno majhnemu številu prebivalstva, ima jih nekaj več kot Jugoslavija, spada tudi med najbogatejše države. Poleg visoko razvite industrije, ki ima močno zaledje v surovinah, se ponaša tudi z bogatim kmetijstvom, saj je znano, da spada Kanada med največje izvoznike žit na svetu; na nekdanjih nepreglednih prerijah pridelujejo predvsem pšenico, bogat pa je tudi pridelek drugih kultur. Po vrednosti proizvodnje poljedelstvo še prekaša živinoreja, ki ima za razvoj še večje možnosti. Da ne govorimo o gozdovih, o lesu, osnovni surovini za najpomembnejši kanadski izvozni izdelek — papir. Kanada je torej dežela, ki ima vse naravne možnosti za še večji gospodarski razvoj.

Ta uvod se mi je zdel potreben zaradi tega, ker vam nameravam tokrat predstaviti človeka, našega rojaka, ki ga je v Kanadi zamikalo kmetijstvo, pa čeprav ob odhodu iz domovine ni bil kmet. Lotil se je sadjereje, saj je tudi ta v Kanadi zelo perspektivna panoga, kljub sorazmerno ostremu podnebjju, pogostim slanim, nenehnim severnim vetrovom. V južnih predelih Kanade, ob meji z ZDA, se je poleg sadjereje v zadnjem času razvilo tudi vinogradništvo. Ker so vinogradi novi in ker so v ravninskih predelih, jih je moč obdelovati na povsem mehaniziran način. Grozdje celo obirajo s stroji.

BELOKRANJKA IN BREŽICAN

Franka in Marijo Kukovica iz St. Catharinesa sem spoznal na nekem plesu. Plesala sta s takim užitkom, da ju je bilo veselje gledati. Pozneje sem ju srečal še večkrat, saj sta izredno aktivna člana Kanadsko-slovenske skupine za kulturne izmenjave iz Toronta, ki skrbi za organizacijo turnej naših ansamblov med rojaki v Kanadi. Fantje v tej skupini so vsi izredni prijatelji med seboj, pomagajo si v različnih težavah, obenem pa so veliki prijatelji Jugoslavije in komaj čakajo, da pride v Kanado kak naš športnik ali kulturnik. Vsakega sprejmejo na moč gostoljubno.

St. Catharines je mesto blizu Niagarskih slapov, k mestu pa spadajo še številne raztresene kmetije v okolici. Tu sta se pred dobrima dvema desetletjema naselila Frank in Marija Kukovica. Frank je doma iz okolice Brežic, Marija pa je Belokranjka, doma z Radovice pri Metliki. Pred odhodom iz domovine je bil Frank mehaničarski pomočnik in šofer, Marija pa je končala tudi kmetijsko šolo. Frank je prišel v Kanado dve leti pred Marijo, on 1950, ona 1952. Po nekaj letih iskanja prave možnosti, izobraževanja, življenja v okolje sta leta 1955 kupila prvo farmo, leta 1960 pa še drugo, tako da imata zdaj skupno okrog 15 hektarov zemljišča. Na vsej tej zemlji pridelujeta izključno sadje. Ponosno sta mi pokazala fotografijo njune hiše, kakršna je bila ob nakupu, in hiše, kakršna je danes. Že na zunaj je videz popolnoma drugačen, v notranjosti pa se njuno stanovanje ne razlikuje od mestnega.

„V začetku sva imela velike težave,“ mi je začel pripovedovati Frank. „Ne znaješ se prav, imaš dolgove, tujec si vsepovsod. Imela sva veliko posojil. Veliko smo morali garati, da smo prišli do tega.“ Danes prideluje Frank na svoji farmi, kot mi je sam naštel, 75 odstotkov breskev, 10

odstotkov češenj, 10 odstotkov hrušk in 5 odstotkov jabolk. Manjši del sadja prodaja trgovinam, večino pa spravi v denar sam.

SLOVENSKI SADOVNJAK NA ADSKI KANADSKI NAČIN

Prav gotovo bo tudi naše ljudi zanimalo, kako se obdeluje taka srednje velika sadna farma. Prepričan sem, da bi se tudi marsikateri naš sadjar naučil marsičesa pri Kukovici, ki opravlja to delo z velikim veseljem in ljubeznijo, seveda pa tudi z veliko strokovnostjo. Naprosil sem ga, da bi mi na kratko opisal svoje delo na kmetiji; seveda tudi v Kanadi kmetu dela nikoli ne zmanjka.

„Važno je pravilno uničevanje sadnih škodljivcev. Prvikrat škropimo v začetku aprila za zavarovanje listja na drevsih, potem škropimo vsakih 10 do 14 dni. Če je vreme megleno ali

deževno, moramo škropiti pred vsakim dežjem. Imam moderno škopilnico, tako da mi stroj dela skoraj vse sam,“ pripoveduje Frank in nadaljuje: „Seveda pa ni važno samo škropljenje. Važno je, da je sadovnjak lepo obdelan kot vrt. Obdelujemo ga od začetka maja pa do 1. julija, ko začne sadje dobivati barvo. To zato, da drevje ne raste predolgo. Potem sadje ne bi dozorelo. Nato prek poletja vsak teden kosimo travo.“

In potem je še mene zamikalo sadjarstvo, čeprav sem skoraj popoln nevednež. Tako zanimivo je pripovedoval, zagreto, da se mi je zdel to kar zanimiv pouk.

„Kako pa je z gnojenjem? Ali uporabljate v glavnem umetna gnojila?“ sem ga vprašal, ker se mi je zdelo, da nisem nikjer videl nikakega svežega gnoja.

„Eni pravijo,“ je pripovedoval, „da je najboljšo gnojenje, če mešano. Priporočljivo je deset ton gnoja na pol hektarja, in to brez umetnega. Po mojih izkušnjah pa je najboljšo 5 ton gnoja s

pomočjo umetnega. Ena osmina funta, to je kakih 6 dkg umetnega gnoja na vsako leto starosti drevesa. Najbolje je, da breskev zraste en čevljin in pol, to je kakih 50 do 60 cm, na leto. Seveda pa je vse to odvisno od kmetovalca. Vsakdo ima svoj način. In tako je tudi življenjska doba breskev različna, odvisno pač od zemlje in obdelovanja. Jaz imam breskev, ki je stara že 35 let.“

„Koliko so drevesa oddaljena drugo od drugega?“

„Breskova drevesa so posajena na 5 do 6 metrov. Zanimivo je tudi to, da ima breskev rada vodo, noče pa, da se v zemlji zadržuje, zato imam v vsaki drugi vrsti, na 12 metrov, drenažne cevi.“

VSAK DAN OBREŽE 70 DREVES

„Kdaj obrezujete sadje?“

„Hruške, jabolka, slive in višnje obrezujemo pozimi, breskve pa so zelo mehke, zato je bolje, da se reže, ko drevje cvete. Takrat ima drevo moč, da se zaceli. Če breskev režemo pozimi, dobi raka. Vse delo pri obrezovanju je mehanizirano. Imam poseben traktor s hidravlično lestvijo, s katerim je obrezovanje zelo olajšano. En človek lahko obreže na dan po dvajset do petindvajset dreves. Jaz sam sem jih obrezal tudi že po sedemdeset. Za to delo je težko dobiti delavce, ker morajo pač nekaj znati. Najraje imam študente, ki se zelo hitro privadijo temu delu.“

„Ali se ob delu v sadovnjaku človek sploh lahko kdaj oddahne?“

„V sadovnjaku je dovolj dela vse leto, seveda pa si moraš kdaj pa kdaj tudi vzeti čas. Sadovnjak obdelujemo, dokler ni koščica trda. Takrat usmeri drevo vso moč na sadež. Za nas je važno, da začnemo z redčenjem sadja. Za sveže sadje, ki ga kupci žele predvsem debelega in rdečega, morajo biti sadeži 15 do 20 cm narazen. Sadje, ki ga kupujejo za konzerviranje, pa mora biti drobnejše. Sedem do osem dreves mi da eno tono breskev za konzerviranje. Breskve začnemo obirati konec julija in jih obiramo do konca septembra.“

Imamo tudi tri velike hladilnice, ki sprejemajo po deset do petnajst ton sadja. Breskve lahko stojijo v hladilniku najdalj dva tedna, seveda pa je treba pri tem paziti na pravilno temperaturo in vlago. Če ni dovolj vlage, postane breskev suha in brez okusa.“

Na farmi Franka Kukovice delata največ sama z ženo, pomaga pa jima tudi sin, ki študira na univerzi. Hči je poročena z lastnikom mreže trgovin s sadjem in zelenjavo, drugi sin pa je še premajhen za delo.

„Večina naših ljudi, ki so v zadnjih dveh desetletjih prišli v Kanado, je zaposlena v industriji ali pa imajo samostojne obrti in podobno. Ali vam je kdaj žal, da ste se lotili farme?“

„Še nikoli mi ni bilo žal, čeprav imamo tudi težke čase, ko nam vreme uniči letino. Delo na kmetiji je predvsem veselje. Tu je vedno kaj novega, rad pa delam tudi z ljudmi, s strankami. Za tiste, ki bi se zdaj lotili tega dela, pa je veliko težje. Zemlja je draga, obresti za posojila so visoke. Zdj bi bilo res težko začeti.“

„V Sloveniji je veliko kmetov, ki so zaposleni v tovarnah, popoldne pa obdelujejo še zemljo. Ali so tudi tukaj taki primeri?“

„Tudi tu je veliko takih, ki imajo manjše kmetije, in delajo po tovarnah. Nam, pravim kmetom, ti precej škodujejo, ker nam zbijajo cene, in tudi država takih polkmetov ne podpira.“

Frank in Marija Kukovica pa si kljub vsemu delu s kmetijo najdejo dovolj časa za njuno veselje, za ples, za obiskovanje številnih družabnih prireditvev v bližnji in daljni okolici. Frank vodi v tem kraju odsek vzajemne podpore zveze Bled, sodeluje pri slovenskem klubu Lipa Park, in kadar le more, pomaga pri organizaciji turnej ansamblov iz domovine. Kljub temu da je od Toronta oddaljen več kot sto kilometrov, mu je malenkost to pot prevoziti pozno ponoči ali zgodaj zjutraj, da bi ob pravem času prišel na dogovorjeni sestanek. Žal pa jima delo ne dovoljuje, da bi se skupno odpravila na pot v domovino, ki jo imata oba tako rada.

JOŽE PREŠEREN

kepica dlake, ki laja

Otroci so vas „prisilili“, da ste se odločili kupiti kepico dlake, ki laja. Pošteno poverjano: ne gre za prisilo — imeti psa je bila že od nekdaj tudi vaša velika želja. Kaj storiti?

Predvsem je treba dobro razmisliti, kakšnega psa boste kupili. Ko greste nakupovat čevlje, vam ni niti malo žal časa, ki ga (žena je glavna) preživite po neštetihi trgovinah. Pes pa niso čevlji ali dežnik, čeprav gleda kot ščene še tako milo. S psom boste preživeli nekaj let življenja. Družinskega sopotnika, ki ima dobre in slabe lastnosti, je treba izbrati preudarno. Najprej vam mora biti jasno, ali želite samo žival, za katero veste, da je približno pes. Želite torej mešanca, slišali ste namreč, da so tako imenovani rasni ali čistokrvni psi degenerirani, neinteligentni, občutljivi, zahtevni itd.

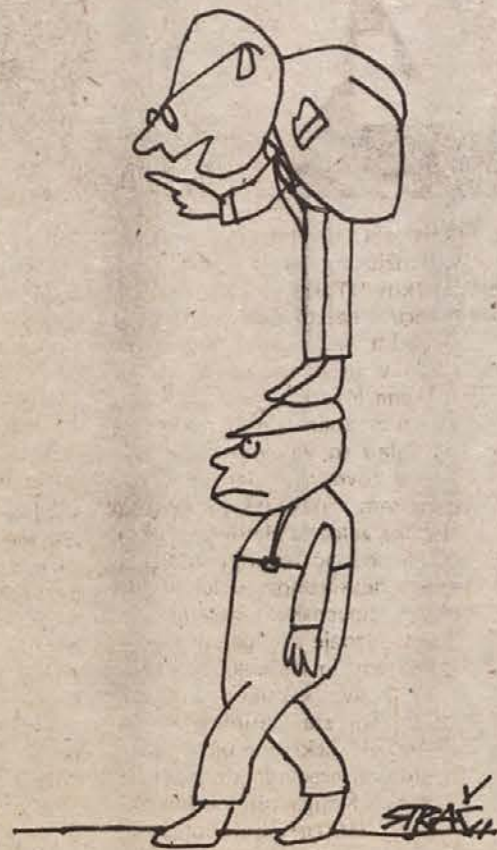
To so seveda skrajnosti, resnica je nekje v sredini. Mešanec je in bo ostal vedno samo mešanec. Tudi majhna in ljubezniva mešana psička da lahko potomce, ki ne bodo niti po naključju majhni, ljubeznivi in pametni. Saj veste: nihče ne ve kje in s kakšno zverino je preživela medene mesece. Poleg tega nihče na tem ljubem svetu ne zna povedati, kakšni so bili nje in očeta pradedje in prapradedje.

Hočemo samo povedati, da nakup čistokrvnega psa ni snobizem, ki ga morebiti že preganja ena od neštetihi komisij različnih družbenopolitičnih organizacij. Čistokrvni pes ima rodovnik. To pa pri psih ni samo list papirja, s katerim lahko dokažemo rod do pasjega Odiseja. Rodovnik je mnogo več. To je pisanje, v

katerem so navedene tudi lastnosti prednikov nežno gledajoče zverinice, ki vam ob nakupu skuša zlesti v žep ali hlačnico.

Na svetu je 370 različnih vrst čistokrvnih psov. Treba se je odločiti, kakšnega psa potrebujete. Naj bo to otroška igračka, čuvaj, dober lovec na določeno divjad, lepo počesan salonski lepoteč? Odločiti se morate sami. Potem šele je na vrsti rodovnik, ki z veliko verjetnostjo kaže, kakšne lastnosti bo imel vaš prijatelj. Razen tega je treba malo pogledati tudi v kinološke knjige ali pa vprašati strokovnjaka. Za novofundanca se recimo ve, da je velika (tudi v fizičnem pomenu besede) otroška varuška, terierja so sami živci, doberman je ostrejši od vedno zvestega in tudi za varstvo zelo zanesljivega nemškega ovčarja, klapouhi koker bo s svojim smrčkom in pogledom raznežil celo največjega sovražnika pasjega rodu. Kupite torej psa, ki ima vaš značaj. Ne trdijo namreč zaman, da vodi pes gospodarja na sprehod.

Kinološke knjige in strokovnjak pa niso vse. Povedo lahko samo, kako se načeloma obnaša določena vrsta pasjega rodu. Vse ostalo je vaša stvar. Verjetno ste tako pametni, da si boste leglo, ki vas zanima, prej večkrat ogledali. Izberite psička po svojem okusu in navadah. Težko se boste zmotili, čeprav je jasno, da ščene ne more odgovoriti na vprašanje, kakšne zobe in dlako bo imelo, ko bo veliko. Nekaj pa je jasno: z veliko ljubezni in potrpljenja bo kepica dlake zrasla v psa in prijatelja z vašimi navadami. Dobrimi in slabimi.

— O tem našem tozdu nikomur niti besede ...

gremo na sneg

Letos bodo šolske počitnice daljše, napovedujejo precej snega, tako da bo potrebno otrokom pripraviti primerna oblačila za zimski šport. Ne bomo govorili o zelo dragi opremi za smučarja, mimogrede pa le: letos se nosijo na snegu pastelne barve, tudi rožaste bunde. Ustavimo se raje pri možnostih in razmerah, ki jih ima poprečna dolenjska mama za svojega otroka.

Vašemu Mirku ali Mojci ne bo na snegu nič manj lepo v jopah, ki ste ju zanj zaleteli sami. Vzemite debelo volno, pletite debelejši vzorec in se lotite namesto običajnega ovratnika kapuce, pa ne bosta vaša dva nič zaostajala za sosedovimi z dragimi, kupljenimi oblačili.

Debela jopa za sanjanje, smučanje ali sprehod kar tako ima pri moških navadno

zadrgo, za dekleta pa jo pletemo lahko tako, da jo oblečejo čez glavo. Kakor vam je bolj všeč. Pazite, da bodo rokavi dovolj široki, da bo jopa zadosti dolga in da ne bo preveč oprijeta.

Tudi zaradi hlač si ne belite las. Ker so moderne pumparice, lahko stare prekratke hlače sami spremenite v tako oblačilo. Zraven napletite še debele dokolenke. Lahko so iz iste volne, kot je jopa, še bolj učinkovite pa bi bile pisane, vendar moramo enako pisano narediti še kapo ali dolg šal. Takle domač komplet bo imeniten. Dedek Mraz je morda poskrbel za volno, in če se še med prazniki lotite pletenja, boste do šolskih počitnic gotovo končali.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: glistovnica

To je praprot z grčavo korenino, iz katere zrastejo do pol metra dolgi, sprva polzasto zaviti in z luskami pokriti listi. Na spodnji strani starejših listov najdemo v dveh redih urejene, precej velike pokrite plodne gomilice s številnimi rjavimi trosi. Trose nabiramo od julija do septembra, koreniko z ostanki listov pa v pozni jeseni in jo naglo posušimo.

Korenika vsebuje snovi, ki že v majhnih množinah zaužite, ohrome gladko mišičje glist in

trakulj, pri daljši uporabi pa ti zajedalci poginejo. Ravno zato uporabljajo koreniko, bodisi zdrobljeno v prah ali namočeno v etru, kot uspešno sredstvo proti glistam in trakulji. Šibke osebe naj tega zdravila ne uporabljajo! Dobru uro za tem, ko bolnik zaužije prašek (4 do 7 gr), naj vzame čistilo, vendar ni priporočljivo ricinovo olje. Dan poprej naj si bolnik želodec in črevesje temeljito izčisti (deni čistilo v jed). Ker pa lahko zaradi prepogoste upora-

be ali preveč zaužite glistovnice pride do hudih zastrupitev, je potrebno s to rastlino previdno ravnati. Če prvi poskus ni dal rezultata, lahko zdravilo ponovno vzamete šele čez nekaj tednov.

Za zunanje zdravilo pri krčnih žilah, revmi in protinu pa skuhaj glistovnično korenino in si v tej vodi umivaj noge. V belem vinu kuhana, drobno narazana korenika je v domačem zdravilstvu priznana sredstvo za izpiranje čirov.

belokranjska povitica

Orehi so dragi in orehovih potic ste se morda že naveličali, zato boste mogoče za praznike radi segli po receptu, ki ga je povedala Nevenka Kobe, šef kuhinje v semiškem hotelu Smuk. Belokranjska povitica je sladka jed in dobra, da se ti po njej še dolgo cedijo sline. Pripravimo jo tako:

„Potrebujemo vlečeno testo iz moke, mlačne vode, ščepca

soli. Pustimo ga počivati najmanj 15 minut, medtem pripravimo nadev. Vzamemo (za 4 osebe) 50 dkg domačega sirčka, ga pomešamo z eno skodelo domače kisle smetane, dodamo malo vanilje, naribane limonine lupine, 20 dkg sladkorja in celo jajce. To dobro premešamo.

Potem razvaljamo testo, ga polijemo s približno 20 dkg

dobre margarine, ga rahlo potresemo z drobtinami in namažemo z nadevom. Povitico pečemo v dobro pomaščenem pekaču od 30 do 40 minut pri temperaturi 150 stopinj.“

Povitica je najboljša, če jo jemo še toplo, potreseno s sladkorjem, pa tudi hladna je marsikom všeč.

R. B.

obzorja

film

FEST⁷⁷

V devetih dnevih od 4. do 12. februarja bo Beograd zaživel s svojo elitno prireditvijo FEST 77, ki bo letos že sedmi po vrsti. Doslej se je za udeležbo na beograjskem festivalu festivalov, kot neuradno FEST tudi imenujejo, prijavilo že trideset nacionalnih kinematografij z enim ali več filmi. Največ filmov je seveda prijavila filmska velesila Združene države Amerike, ki skupaj z ostalimi zahodnimi kinematografijami nosi večji del programa. Vendar bo letošnji FEST bogatejši s filmi iz „tretjega sveta“. Med drugim bodo na FESTu zavrteli prvi igrani film DR Vietnam. Vsi tuji filmi bodo imeli za Jugoslovane premierski značaj. Od slovenskih filmskih dosežkov je zaenkrat v programu le „Idealist“ Igorja Pretnarja.

KOSOVIRJA

Po otroških pripovedih pesnice Svetlane Makarovič nastaja v studijih novega televizijskega centra ljubljanske televizije nova slovenska televizijska nadaljevanja, namenjena predvsem mlajšim gledalcem. Deli „Kosovirja na letenci žlici“ in „Kam pa kam, kosovirja?“ je Makarovičeva zaokročila, nekaj izpustila in nekaj dodala, da je nastala zaokročena, zaključena zgodba, ki jo snemajo pod vodstvom režiserja Igorja Praha. Junaka nadaljevanke, ki se bo v trinajstih večerih zvrstila do svojega konca, sta izmišljeni bitiji kosovirja, katera popotujeta po namišljenih deželah, se srečujeta z raznovrstnimi pripetljaji in dogodki. Gre za lutkovni in igrani film, saj poleg lutk nastopajo tudi številni „pravi“ igralci.

knjige

prva dva

Cankarjeva založba se je ob sodelovanju zagrebške založbe

recenzija

Prosvjeta in beograjske Vuk Karadžić namenila izdati več zvezkov malih leksikonov, s katerimi naj bi našemu tržišču ponudili vrsto priročnikov, ki bodo v privlačni obliki dajali strnjene informacije z vseh poglavitnih znanstvenih področij. Za zgled so založbe vzele podobne tovrstne izdaje v svetu, predvsem pa izdaje znane nemške založbe Herder. Vendar so že pri načrtovanju izdajanja malih leksikonov sklenili, da bodo slovenske, hrvaške in srbske izdaje prilagojene našim razmeram in našemu človeku.

Prva dva leksikona sta že izšla. To sta „Biologija“ in „Kemija“. Leksikon biologije je strokovno pregledal dr. Kazimir Tarman. Knjiga prinaša na 240 straneh 2100 gesel, dopolnjenih s 480 ilustracijami in preglednic. V nji so zastopane vse stroke, ki se ukvarjajo z oblikami življenja: anatomija, sistematika, morfologija, biokemija, evolucija idr. V delo so vključene že tudi mlade veje te široke znanosti: etologija, molekularna genetika in ekologija.

„Kemija“ prinaša zbrane osnovne pojme iz splošne, anorganske in organske kemije, prav tako pa so v knjigo zajeti tudi pojmi sorodnih strok, kot so biokemija, mineralogija, jedrska fizika. Leksikon kemije je še obsejnejši od „Biologije“ tako po preglednicah in ilustracijah kakor po številu gesel. Delo je strokovno pregledal dr. Andrej Šmalc. Slovenska priredba nemškega žepnega leksikona je močno predelana in dopolnjena z najnovejšimi spoznanji in ugotovitvami.

Priročni leksikoni te vrste bodo prišli prav vsem, ki žele dobiti jasen, točen in hiter pregled v posamezni stroki; nedvomno pa bodo tudi nepogrešljiv pripomoček dijakom srednjih šol.

Pisatelj in publicist Beno Zupančič je prepotoval kar lep kos sveta kot vodja ali član jugoslovanskih delegacij. Pri teh popotovanjih in opazovanjih drugih dežel so nastajali različni

zapisi, beležke, zarisi in feljtoni. Nekateri so že zagledali beli dan v slovenskih časopisih, drugi zapisi pa so dobili zaokročeno podobo pred kratkim, ko je Mladinska knjiga v svoji zbirki „Potopisi“ izdala izbor Zupančičevih popotnih zapisov v obsežni knjigi, katero je avtor naslovil „Popotovanja“.

„Popotovanja“ so prav zaradi svojega nastanka neenotna: zdaj so pisana kot potopis, zdaj kot dnevnik, pa kot razmišljanje o vsem mogočem. Vendar ob vsem tem branje daje zaokrožen vtis o nekaterih deželah sveta, čeprav sam avtor v uvodni besedi opozarja, da so bila njegova popotovanja v druge dežele veliko prekratka, da bi lahko globlje prodrl v človeško in družbeno bit.

„Popotovanja“ so opremljena z več črno belimi in barvnimi slikami. Morda bo kdo vseeno pogrešal kakšno fotografijo več.

Knjižna zbirka „Nova slovenska knjiga“, ki jo izdaja Mladinska knjiga, prinaša predvsem tista dela sodobnih, uveljavljenih slovenskih ustvarjalcev, ki so predstavniki najrazličnejših literarnih tokov. Zadnja izdaja v tej zbirki je besedilo Vitomila Zupana „Duh po človeku“. Besedilo je sodobno in zato morda malo težje dostopno povprečnemu bralcu, še posebej ker z njim avtor gradi prav svojsko podobo človeka in sveta. V življenju glavnega junaka prihaja do spoznanja, da človeško ni polno zajeto v ustaljenem, v pravila povezanem svetu, tako kot tudi ne v podtalnem, upornem svetu. Junak tako niha med „duhom po človeku“, ki ga je začutil med zaupniki in kriminalci ter med svetom, kateremu sicer pripada.

eno, bržčas najobsejnejšo in umetniško najbolj dozorelo. To knjigo izbranih pesmi z naslovom „Nekje pa pesmi pojo“ mu je uredil danes že pokojni Mitja Mejak, ki je tudi avtor pridanega eseja o Kokotu in sodobni literarni tvornosti med Slovenci onkraj Karavank. Zbirka je izšla pri mariborskih Obzorjih.

Tudi ob pričujoči knjigi lahko ugotovimo, da veljajo za Kokota vse tiste značilnosti, pod katerimi se sicer poraja in vedno znova potrjuje sodobna književna ustvarjalnost zamejskih koroških pesnikov, pisateljev in dramatikov. Ena takih značilnosti je prav gotovo izjemen položaj, s katero se mora iz dneva v dan soočati slovenski koroški živelj: boj za ohranitev slovenstva ob povečanem pritisku nemške večine. Zato je razumljivo, da je čustvo, ki izraža nacionalno stisko, v ospredju, da je tudi pri Kokotu živo navzoča tako imenovana domovinska tema, po-

PREDSTAVUJAMO VAM

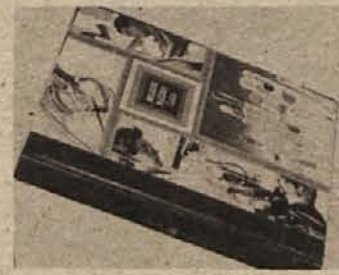
Danes je svet majhen, v nekaj urah prelete nadzvočna potniška letala razdalje, katere so nekdanji pomorščaki — popotniki merili v tednih in mesecih. V človeku pa je še vedno živa tista nemirna žilica po odkrivanju novega, nemir, ki je pognal na neznan pota mnoge raziskovalce. Večina njih je izginila, tisti, ki so se vrnili, pa so postali slavni možje, o katerih pišejo zgodovinske knjige. Mnogo bolj zanimivo in privlačno od zgodovin nam bo odkritje in raziskovanje predstavila zbirka Mladinske knjige „Odkritja in raziskovanja“, katere prva knjiga je nedolgo tega prišla na police knjigarn. Prva knjiga pod naslovom „Iskanje se začne“ popisuje začetke odkrivanja ostalih dežel sveta, začenja z Egipčani, konča pa s prvim znanim pomorščakom, ki je objadral zemeljsko kroglo. Knjiga je velikega formata, bogato opremljena z barvnimi in črno belimi slikami, zemljevidi, skicami in ostalim slikovnim gradivom, ki močno popestri to privlačno izdajo Mladinske knjige.

„Večni človek“ je izšel pri Mladinski knjigi v knjižni zbirki Krog. Delo je iz francoščine prevedel dr. Alojz Šercelj.

izbrano delo

Avtorja nenavadne knjige „Večni človek“ sta svoje delo v uvodnih besedah kratko označila kot „esej in sanjarjenje na temo o izginulih civilizacijah“. Louis Pauwels in Jacques Bergier sta se v svojevrstno pisateljsko avanturo spustila z jasno mislijo, da njuna dognanja nimajo namena ovreči znana stališča ali napadati „okostenele znanosti“, kar sicer radi počnejo pisci, ki se lotevajo podobnih tem. Zapisala sta tudi, da je „Večni človek“ priročnik za lepšanje življenja, ker vzbuja radovednost in domišljijo, brez katere je življenje res puščeno. Vse to je za uvod v tako knjigo res potrebno zapisati, ker nas pripoved spretno vodi po pokrajinah domnev in več ali manj možnih verjetnosti, katere bralec lahko kaj hitro vzame za znanstveno resnico. Četudi sta avtorja sama znanstvenika, sta svoj izlet v davno preteklost človeštva, kakor ga zarisujeta v „Večnem človeku“, razmejila od znanosti, ker za njuno „sanjarjenje“ pač še ni znanstvenih dokazil.

S knjigo „Bolezni našega časa“ začenja Mladinska knjiga

izdati zbirko obsežnih priročnikov — leksikonov „Vse o zdravju“. Knjige te zbirke naj bi podale dovolj strokoven in poljuden prikaz vsega, kar povezuje s pojmom zdravja. Prva knjiga, ki jo je po izvirniku priredil dr. Mina Likar, je razdeljena v tri dele: prvi govori o boleznih, njihovih povzročiteljih, vzrokih in nastankih, druga o ljudeh, ki bolni in bolnike zdravijo, tretja knjiga pa o zmagah v neskončni vojni za zdravje. Na 430 straneh je podano obilno in zanimivo gradivo, ki ga v precejšnji meri dopolnjuje obsežno slikovno gradivo.

Hans Helmut Kirst je napisal že več romanov, po katerih so z navdušenjem posegli ne samo nemški bralci, ampak tudi bralci tistih jezikovnih skupin, v katerih so doslej izšli prevodi njegovih del. Slovenskemu bralcu je Kirst dobro znan pisatelj, zato je prevajanje njegovih knjig v slovenščino za založbo malo tvegano dejanje. Kirst slovi po svojem načinu pisanja, ki ga nekateri označujejo kar kot filmsko.

Kot tako je zelo blizu sodobnemu bralcu. Pred kratkim je založba Obzorja izdala zadnjo knjigo iz Kirstove trilogije o življenju Muenchenske kriminalistične policije. Romanoma „Obsojeni na uspeh“ in „Obsojeni na resnico“ se je pridružil roman „Od usode prekleti“.

V tem delu Hans Helmut Kirst opisuje dogajanje na oddelku za moralne prestopke v dneh velikega pivskega praznika Oktoberfest v Muenchnu. Osrednji junak pripovedi je komisar Krebs, ki raziskuje spolne zločine in prestopke. Roman je napisan napeto, sunkovito. Dogajanje prekinjajo navidezna dokumentarna poročila in izvlečki iz časopisov, kar vse posreduje bralcu vtis resničnosti.

sebna koroška (slovenska) bolečina.

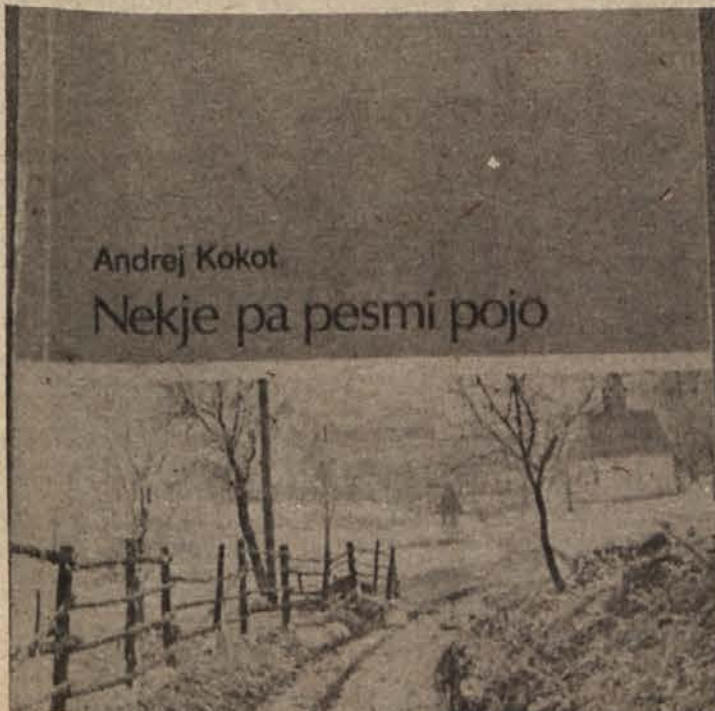
Malone vse Kokotove pesmi so še zlasti po svojem duhovnem sporočilu močno zakoreninjene v koroškem svetu in človeku. Svetlih trenutkov poznajo malo in še ti vzniknejo takrat, ko se pesnikova misel vrne k naravi, njenim lepotam in menjavam. V glavnem pa so trpko razmišljanja, polne bolečine in tesnobe. Kajpak njegova izpovedana bolečina ni nikakršna resignirana lirika; daleč od tega, saj je do zadnjega vlakna prežeta z uporom, protestom, odločnostjo. (V bistvu je vseeno, kaj misliš zasadi: / kol z dvojezičnim napisom / ali drevo: / samo v semenu / je velika razlika. / Eno zraste iz tal, / drugo mora vzkleti v ljudeh.)

Upor, protest in odločnost so vselej tu: ko gre za domovinsko usodo ali za pesnikovo intimno življenje. Ta upor je porojen iz nekakšne trdne

kmečke trmoglavosti (Kokot je bil rojen na kmetih, končal je tudi kmetijsko šolo) in iz prav takšnega zaupanja v lastne moči. In tak hoče biti pesnik do konca: „Kadar se zemlja zatrese, / živali zbeže. / Ostanle je človek, / živ ali mrtev.“

Če spregovorimo še z besedami Mitje Mejaka, moramo reči, da je lirika Andreja Kokota s takimi občutki „resnobno boleča, toda hkrati uporniška, nostalgično otožna, vendar tudi optimistična, realistična, brez velikih iluzij, toda z globoko vero in upanjem, intimna v svojih spoznanjih in razodetjih.“ Zato nam je blizu, pri srcu — ne samo zaradi posebnih okoliščin („... Ne, mirovati ne smeš, / če hočeš, da te ne / pokopljejo živega...“), čeprav tudi ta prvina sega do dna duše, ampak jo cenimo tudi in predvsem zaradi njene resnične umetniškosti, samoraslosti in zrelosti.

I. ZORAN

Andrej Kokot
Nekje pa pesmi pojo

"Kjer bog roko ven molj!"
JANEZ PEZELJ

ob partizanski cesti

Medtem ko slab streljaj od gostilne „Pri Henriku“ v novem gostišču pokajo keglji kot za stavbo, ko mladina v dolgih pustih večerih preizkuša na sodobnem kegljišču svojo spretnost in natančnost, se v lovski sobi več kot 200 let stare Kocjančičeve gostilne v Loški vasi pri Dolenjskih Toplicah radi zberejo starejši domačini, ki še niso pozabili dobrih starih navad. Usedejo se sivolasi možje tja pod široko razprta orlova krila, odložijo klobuke, privlečejo iz velikih žepov cigarete, in ko zunaj pošteno vleče mrzel veter, se obiskovalci v prijetni družini dobro počutijo in so zadovoljni. S poličem dobrega v roki, s pesmijo na ustih za trenutek pozabijo na vsakdanje tegobe, na zimo, na draginjo, na davke, in zapojejo tiste, ki jih spominjajo na njihove, na vesele dni, ko so v taisti sobi pred desetimi, dvajsetimi, tridesetimi in morda še več leti razmišljali, kam bodo pod noč krenili v vas, kam bodo naslednji dan šli na lov, na veselico. In starci se počutijo še vedno tako pri močeh kot pri dvajsetih. In takrat vsak krepko prime kaj vem kateri že polič dobrega Kocjančičevega in poplakne veselje ali jezo tistega ali minulih dni.

Henrik, „in vedno sem hodil z odprtimi očmi. Sklenil sem, da bom svojo obrt krojil po svoje. Od prednikov sem dobil gostilno na dobrem mestu, od potovanj pa kopico idej. Nič kolikokrat sem v nočeh, ko nisem mogel zaspati, razmišljal, kaj naj bi naredil, da bi privabil čimveč gostov. Začel sem s strežbo na terasi in se po poštemem premisleku odločil za kegljišče. Uspelo mi je. Pred novo stavbo se ustavi mnogo avtomobilistov, se poskusi v kegljanju, spozna moje domače klobase, salame, pečene postrvi. Cena se še nobenemu ni zdelala pretirana in gostje so v glavnem zadovoljni.“

V nočeh, ko iznajdljivi birt ni mogel zaspati, je sklenil, da sam ne bo skrbel za posebno reklamo, ugotovil je, da so najboljša reklama gostje sami. Zavoljo tega je preteklo že precej Krke, odkar se pred njegovo gostilno redno ustavljajo gostje iz Ljubljane, Maribora, Kopra, Zagreba in od drugod. Kocjančičevi se zavedajo, da postajajo Dolenjske Toplice turistični kraj, in spričo lepih možnosti za ribolov, lov, smučanje, sprehode ob Krki in v roških gozdovih pri njih za obiskovalce nikoli ni bilo hudo. Gostje, ki so nastanjeni v Toplicah, radi hodijo na sprehode. Nekako ustaljena navada je, da se v Loški vasi ustavijo na kosilu, malici. Poleti se radi usedejo na terasi, pomodrujejo z domačini in se proti večeru odpravijo kar preko travnikov nazaj.

„Po pravici povedano,“ začneja pripoved o svoji gostilni štiriinštiridesetletni birt Henrik Kocjančič, „ne vem natanko, kdaj so moja hišo postavili. Najstarejši ljudje v vasi trdijo, da jih šteje precej več kot dvesto. Sam menim, da jih mora imeti res toliko, to pa sem ugotovil takrat, ko sem stavbo obnavljal. Vsi lastniki pred mano so se lotili popraviljanja hiše in po gradbenem materialu ali po načinu dela sem videl, da je bila moja hiša kar štirikrat obnovljena. Izročilo pravi, da so bili prvi lastniki neki Fratarji, ki so v kočevskih gozdovih žgali oglje. Nasledniki, Koreni in Bradači, so se birtovskega dela lotili bolj resno, saj so imeli zavoljo mnogih furmanov veliko dela: tudi do trideset se jih je na en sam dan ustavilo, zahtevalo jedačo in pijačo. Gostilno sem bil pred dobrimi desetimi leti kupil od Štrumbeljevih, v gostinski obrti pa sem predtem delal vsega pet let.“

Ko vprašate gostilničarja o prihodnosti, se samo nasmehne, kar da slutiti, da Henrik, odkar je postavil kegljišče in objekt za novo gostilno, še marsikdaj ni spal, temveč razmišljal o prihodnjih časih. Kup gramoza, opeke, kamenja in drugega materiala da vedeti, da ima še obsežen načrt. Pravi, da bo zaenkrat postavil teraso, ne ve pa, kaj bo s staro hišo. Bržkone jo bo malce popravil, nemara v njej pripravil nekaj tujskih sob. Po vsej verjetnosti pa bo stavba s častljivo starostjo prenehala biti zatočišče veselih in žalostnih. Postavi se lahko z bogato zgodovino in z dejstvom, da je pod njeno streho v času narodnoosvobodilne vojne vedno našlo varno zatočišče veliko partizanov. To dokazuje tudi vzdevek ceste, ob kateri stoji Kocjančičev dom, saj so ji domačini še dolga leta po vojni govorili – partizanska cesta.

Tisti, ki radi obišejo Kocjančičevo gostilno ali kegljišče, pravijo, da prijaznega Suhokrajca in njegovo družino krasi marljivost, štednost in poštenost, zakaj njegova gostilna si je v kratkem času pridobila sloves gostilne, kjer je mogoče piti pristno vino, jesti dobre domače jedi in kjer znajo gosta spoštovati. Henrik je v dobrih desetih letih dokazal, da se da s trdim delom uspeti. Njegovi predniki so v vseh dvestotih in še več letih znali staro hišo vedno le obnoviti. Nikoli niso šli s časom naprej. Gostilna je ostala takšna kot ob rojstvu. Ko pa jo je v roke dobil Kocjančič s svojo marljivo družico Olgo, je vasica kmalu dobila (1972) nov objekt – sodobno kegljišče.

Ko govori Kocjančič o svojem delu, rad omeni svojo starejšo hčer. Končala je gostinsko šolo in pri delu mu je v veliko oporo. Vseeno meni, da bo njegovo delo nadaljeval sin Henrik. Že sedaj kaže veliko veselje do tega napornega poklica, a oče Henrik bo, ko bo čas hotel, obrt rad predal sinu. Bržkone pa je o zamenjavi generacij še prezgodaj govoriti, zakaj Olga in Henrik sta še močno pri močeh in njun naslednik se bo lahko v letih, ki pridejo, od staršev še veliko naučil. Vseeno pa mnoge skrivnosti, kako privabiti in tudi obdržati gosta, mali Henrik, ki se ob očetu pridno uči zahtevne obrti, že sedaj pozna.

„Veste, veliko sem potoval, spoznal domače in tuje kraje,“ je povzel pripoved

BELA IDOLA

Daleč od družine, doma, brez pravih prijateljev. Pa vendar tokrat ne govorimo o naših izseljencih širom po svetu, o mornarjih, desetih bratih. Beseda bo nanese na dva člana velike smučarske družine, ki se iz dneva v dan seli iz kraja v kraj in se preizkuša v nenehni borbi za stotinke in nemalokrat celo tisočinke sekunde. Temnolasi Šved Ingemar Stenmark, doma iz Taernaebysja, in Bojan Križaj, 19-letni Tržičan, Elanovi zvezdi belega cirkusa, sta za bralce našega lista povedala marsikaj zanimivega.

„Velikokrat sem bil že pri vas,“ je začel Stenmark na vprašanje, kakšno mnenje ima o naših ljudeh, naši deželi. „Največkrat seveda zaidem v Begunje, Elanovo tovarno, bil sem pa že tukaj na morju pa na smučiščih pod Prisojnikom, kjer sem preizkušal smuči. Reči moram, da tukaj živijo ljudje kot malokje drugje: dobri, prijazni. Pa tudi jezik se mi ne zdi težak, saj sem se naučil že precej vaših besed in tudi „sestavljati“ jih že znam.“

Ali veste, da imate pri nas veliko oboževalcev, posebno pa oboževalk?

„Veseli me to, žal mi je le, da se jim nisem oddolžil na kranjskogorski tekmi. Res, med pismi, ki jih nenehno dobivam, jih je kar precej iz Jugoslavije, in ker imam sila malo časa, da bi vsem tudi odgovoril, se jim po tej poti zahvaljujem. Prejšnja leta sem poleti imel čas za to, letos pa sem bil 3 mesece pri vojakih, tako da vseh pisem še prebral nisem.“

Vrnimo se k smučanju. Kako daleč po vašem mnenju segajo razsežnosti tega športa, ki ga nekateri zaradi izrednega razvoja imenujejo fenomen današnjega časa?

„Sam ne vem, kam pelje ta napredek. Že danes je tako, da uspeh smučarja v mnogočem zavisi od različnih maž, izpopolnjenega kombinezona, smučič, in ni več dolgo čas, ko bo smučar le „orodje“ nenehnega razvoja smučarske industrije. To velja posebno za smuk, medtem ko v disciplini, kjer sem najbolj doma, v slalomu, še ne kaže tako.“

Veliko je zadnje čase govora o smučarski „kuhinji“, spletkah, o „muhah“ nekaterih tekmovalcev, ki hočejo za vsako ceno priti do dragocenih točk v svetovnem pokalu.

„Tudi v tem je nekaj resnice, čeprav o tem zelo nerad govorim. Vse več je rivalstva med nami tekmovalci, zgodi se celo, da pride do sporov v taboru, ki zastopa barve iste države. Med italijanskimi tekmovalci že lep čas ni vse „čisto“. Gross in Thoeni, ki nekaj let igrata eno vodilnih vlog v svetovni smučarski areni, se nemalo bojita konkurence prav iz svoje vrste –

Radicija, ki je pred kratkim v Madonni di Campigliu „nepredvidno“ prehitel oba svoja tovariša. Vedeti pa morate, da je Radiciju smučanje le hobi, kajti za njegove polne žepke skrbi oče, največji tovarnar tapet v Italiji. Prav zaradi tega je to smučar, ki na vsaki tekmi postavi vse na kocko, in če mu uspe oba slaloma prevoziti v njegovem tempu, mu je le malokdo kos. Pa še nekaj je. Ob vsakem tekmovalcu je kdo, ki nejevoljno zabavlja čez kvaliteto pripravljene proge. Nekaterim bolj ustrezajo mehkeše proge, drugim spet ledene. Kot na dlani je, da prav v tem tiči eden glavnih vzrokov za nerazumevanje med tekmovalci, ki se nemalokrat sprevrže v odkrite spore.“

Kaj lahko ob koncu poveste o našem Križaju, s katerim se baje zelo razumete?

„Res je, z Bojanom sva velika prijatelja. Menim, da še zdaleč ni pokazal vsega, kar zmore. Največ bo moral popraviti pri koncentraciji, saj je malo tekem, ki jih je Bojan tudi uspešno končal.“

Bojan Križaj, ki je na prvi letošnji tekmi za svetovni pokal osvojil tudi svojo prvo točko, pravi, da bo v prihodnje še boljše.

„Letošnji treningi so bili naporni in kvalitetni kot še nikdar doslej. Resda v slalomu še nisem dosegel forme, ki jo pričakujem, zato pa je v veleslalomu toliko boljše. Mnogi se verjetno čudijo, zakaj je tako veliko tekem, ko ostanem brez končne uvrstitve. Že pred začetkom letošnje sezone sva se namreč s trenerjem Tonetom Vogrincom dogovorila, da bom vse tekme vozil s polno hitrostjo, brez taktiziranja. Le na tak način bom dobil potrebne izkušnje, ki mi pri tako velikih tekmovaljih še manjkajo.“

Kako vpliva na vas nenehna odsotnost od doma, na tisoče kilometrov daleč na smučarskih terenih?

„V začetku je bilo huje. Sedaj, ko se med smučarsko karavano čutim že kar domač, je seveda veliko bolje. Mnenja pa sem, da koledar tekmovalca ni sestavljen najbolje. Največ vroče krvi je povzročila tekma v Ebnat Kappelu takoj po novoletnih praznikih, ko se večina tekmovalcev ni mogla niti dodobra pozdraviti s svojimi domačini.“

Toliko Bojan in Ingemar, ki sta bila letos ob prvi nastop za svetovni pokal v Jugoslaviji. Na svoj račun so prišle le najstnice – oboževalke, ki so ju v Kranjski gori nagradile s spontanim aplavzom, nemalokrat pa tudi s pravim hreščanjem. Njun avtogram je ostal zapisan celo na bližnji neke najstnice.

BOJAN BUDJA

POTA IN STRAŠNA VOJNA

Dežurni poročajo

PO NEPOTREBNEM OB ŽIVLJENJE

24. decembra 1976 se je ena izmed tragičnih nesreč zgodila pri Brezovici, v vasi med Brežicami in Bizeljskim, bila pa je posledica prehitrega prehitavanja. Z osebnim avtom je proti Bizeljskemu vozil Brežičan Bojan Malus (23 let), med potjo pa ga je prehitel 25-letni Jože Ilijaž iz Nove vasi. Ob prehitrem prehitavanju ga je zaneslo pred Malusov avto, nato ga je vrglo v breg ob potoku. Malus je močno zavrnil, pri tem pa čelno trčil v drevo. Na kraju nezgode je bil mrtev 16-letni Vladimir Znidarič z Bizeljskega, hudo ranjena pa sta bila tudi oba voznika. Tudi gmotna škoda je velika, saj jo cenijo na najmanj 50.000 dinarjev.

PET RANJENIH PRI GMAJNI

26. decembra okrog 13.30 je bila huda nesreča pri Gmajni blizu Krškega, ki je imela za posledico 4 lažje in 1 hudo poškodbo ter materialno škodo 57.000 dinarjev. Zagrebčanka Dragica Švast je vozila proti Novemu mestu in prehitela someščana Vlada Cinkasa, ravno takrat pa je začela prehitovati tudi Barbara Skufca z Jesenic na Dol. Obe voznici sta se oplazili, zatem pa je avto Švastove odneslo na travnik, Skufčeva pa je trčila v Cinkasa in se je ta večkrat prekopicnil. Hudo poškodovana je bila voznica Švastova, lažje ranjeni pa so bili štirje sopotniki.

GORELO POD KINOM JLA – 29. decembra zjutraj je začelo goreti v klubski sobi starega doma JLA (bivši Sokolski dom) v Novem mestu. Požar je nastal zato, ker se je vnela peč na olje. Zjutraj so peč zakurili, regulator za dotok olja pa pustili povsem odprt. Zaradi močnega dotoka olja je nastal velik plamen. K sreči so požar takoj opazili. Vojaki in gasilci so takoj začeli gasiti, tako da je bil ogenj hitro udušen, vseeno pa je v sobi za okrog 10.000 din škoda. (Foto: Pavlin)

Za boljše gospodarsko izkoriščanje zemljišč je smotrna ureditev dovoza in odvoza zelo pomembna okolščina. Zaradi razmeroma velike razdrobljenosti zemljišč so redke kmetije, ki imajo za izkoriščanje zemljišč

Zasilna pot

potno omrežje samo po svojem svetu. Tako stanje je pogojevalo nastanek potnih služnosti, na pr. pravico hoje, vožnje, živinogonje. Po pravnih pravilih se ustanovijo potne služnosti s pravnim poslom (pogodba), z odločbo državnega organa in s priposestovanjem. So pa primeri, ko ni moči na ta način priti do zemljiške služnosti, ker niso izpolnjeni pogoji, ki jih pravni predpis zahteva za nastanek zemljiške služnosti, je pa za redno obdelovanje zemljišča nujno potrebno, da dobi zemljišče zvezo s cestnim omrežjem. Pravna pravila in zakoniti predpisi rešujejo take primere z dovoljevanjem zasilnih poti.

Zagozda na magistrali

30. decembra 1976 okrog 10.45 je pri Čatežu na magistrali prišlo do veržnega trčenja 9 avtomobilov, od tega je bilo 6 tovornjakov. Cesta je bila zagozdena s kupom pločevine in je bil promet v obe smeri zaprt skoro štiri ure. To pa še ni bila najhujša posledica, kajti v nesreči sta izgubila življenje 41-letni Rudolf Mihelčič iz Čavelj pri Reki in njegova 36-letna žena Marija.

Na cesti Drnovo-Zagreb je vozila v megli in počasi kolona vozil, za njo pa je s kamionom pripeljal Darko Frigelj z Jesenic na Dolenjskem in trčil v zadnji, Mihelčičev avto v koloni. Tega je porinil dalje in tako je prišlo do veržnega trčenja. Mihelčičev avto je povsem stisnilo, tako da sta voznik in njegova žena umrli na kraju nesreče. Na avtomobilih je bilo za 350.000 dinarjev gmotne škode.

Ob požigu se ni zavedal

Jože Petan bi utegnil biti nevaren, zato ni bil obsojen, ampak oddan na zdravljenje v zavod

63-letni Jože Petan iz Gor. Straže je doma večkrat grozil, da bo kaj zažgal, potem pa je od besed prešel tudi k dejanjem. Že leta 1974 je vinjen podtaknil ogenj v zidanci v Straški gori, letos 29. septembra pa je zagrešil še hujši požig.

Zjutraj so mu domači lepo pripravili hrano in šli na trgat, on pa je ostal doma. Kmalu zatem je zmetal na ženino posteljo njene obleke in jih zažgal, se prej pa je prižgal svečo in jo podstavil pod pregrinjalo, tako da je gorelo. Sam se je ulegel v drugo posteljo, se pokril in čakal.

Na srečo je ena izmed sosed opazila, da se iz stanovanja Petanovih kači, poklicala je možko pomoč, naker je reševalna akcija hitro stekla. Vdrli so v stanovanje, rešili možaka in pogasili ogenj, tako da škoda sploh ni velika.

Jože Petan je moral zaradi požiga

SEDMERICA OB DOVOLJENJE

Od 13. do 27. decembra so kočevski miličniki odvzeli voznika dovoljenja sedmim voznikom. Pri petih je alkotest pokazal, da so vozili pod vplivom alkohola, dva pa sta odklonila alkotest, vendar sta kazala znake očitne vinjenosti. Med temi sedmimi ljubitelji dobre kapljice sta bila tudi dva poklicna voznika. Vsi bodo morali še na zagovor k sodniku za prekrške, ki jim bo odzvel vozniško dovoljenje najmanj za tri mesece.

PREHITRO PO LEDU

28. decembra zvečer je Milan Bosanac iz Sevnice vozil z avtom proti Zagrebu, na zasneženih in ponekod ledenih cestih pa ga je zaneslo in je trčil v nasproti vozeči kombi Radosava Džajića iz Loznice. Ranjeni so bili voznik Džajić in njegova dva sopotnika, gmotno škodo pa cenijo na 70.000 dinarjev.

Do odločbe, s katero se ustanovi zasilna pot na tujem zemljišču, je moči priti v sodnem ali v upravnem postopku.

Pri sodišču se sproži postopek za dovoljenje zasilne poti, kadar nepremičnina (njiva, travnik, vinograd, hiša) za redno obdelavo in uporabljanje nima potne zveze z javnim cestnim omrežjem ali pa je potna zveza nezadostna. Ko odloča sodišče o utemeljenosti takega predloga, mora upoštevati, da korist zasilne poti ne presega škode, ki bi jo utrpela nepremičnina, na kateri bi bila dovoljena zasilna pot. Zasilna pot je v na novo ustanovljeni služnosti poti ali pa tudi v sami razširitvi obstoječe pravice do poti, na pr. obstoji že služnost hoje, pokaže pa se potreba za služnost vožnje.

Zemljiškoknjižni lastnik mora dati lastniku nepremičnine, ki je sedaj obremenjena z zasilno potjo, primerno odškodnino v enkratnem znesku. Postopek izvede sodišče v nepravdnem postopku. Krajeno je pristojno tisto občinsko sodišče, kjer se nahaja nepremičnina, za katero se zahteva zasilna pot. Na podlagi pravno močne sodne odločbe se vpiše zasilna pot po predpisih o

PRIZORIŠČE NESREČE PRI ČATEŽU – Takoj po dogodku so delavci UJV Novo mesto naredili posnetek, ki kaže, da je bila nesreča zares huda. (Foto: Sopčič)

Ta se je prav zares skesal

Zaradi večje količine ukradenega vina gre Bučarju le pogojna kazen

Letošnji 18. april je 42-letni Janez Bučar, kmet iz Sela pri Podbočju, že stokrat preklel. Ne ve, kaj ga je obsedlo, da je vdrl v sosedovo klet in od tam z brenoto znosil v svoj hram okrog 350 litrov šmarnice in okrog 100 litrov rdečega vina. Sosed, s katerim sta bila sicer vedno v dobrih odnosih, je oškodoval za 7.250 dinarjev.

Pred okrožnim sodiščem je vse priznal in se kesal. To so mu lahko verjeli, kajti Bučar je sam že septembra škodo plačal. Do tega je prišlo, kot je povedal v zagovor, ker ima

doma hude razmere: skrbi za 82-letno mater in gluhonemo sestro. Vina je zmanjkalo, delavci so imeli priti, zato je usodnega dne pazil na sosedova vrata. Čim je sosed odšel ven, je skočil zraven, iz vrat potegnil ključ in ga prerisal. S ponarejenim ključem je odprl in spet zaprl, tako da na sosedovih vratih sploh ni bilo sledov nasilja.

Senat pod predsedstvom Janeza Kramariča je Bučarja obsodil na 10 mesecev zapora, pogojno za dve leti, in na povrnitev škode, kar pa je bilo že pred obravnavo storjeno. Upoštevali so za Bučarja več olajševalnih okoliščin, pa tudi to, da doslej še ni imel opraviti s sodiščem.

ZDRSNIL IN UMRL

28. decembra dopoldne so v potoku pri Ratežu našli mrtvega domačina, 61-letnega Alojza Povšeta. Okrog 11. ure se je Povše napotil zdoma k potoku, da bi z vedrom zajel vodo. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, so ga šli domači iskat in ga našli že mrtvega v vodi. Kakor so ugotovili, je Povšetu pri zajemanju vode spodrsnilo, padel je v sicer plitvi potok, vendar se je v vodi zadržal.

Obveščen Dolenjec here DOLENJSKI LIST

Nepripravljeni na sneg so obtičali

Sneg je pred novim letom povzročil na cestah precej nevšečnosti, vendar so bile na dolenskem koncu 30. decembra zjutraj vse ceste prevozne – Cestni službi je začelo zmanjkovati soli

„Vse magistralne in regionalne ceste na območju Cestnega podjetja Novo mesto so ponoči postale normalno prevozne z zimsko opremo,“ je 30. decembra zjutraj izjavil inž. Jože Ušaj, ko se je ravno vrnil z nočnega „šišta“.

Dan poprej je bilo vzdolž magistrale Ljubljana-Zagreb na stotine kamionov, ki so jih miličniki izločili iz prometa zaradi neustrezne opreme in so obtičali ob cesti. Samo na parkirnem prostoru na Otočcu je bilo 160 prikoličarjev. Lahkomiselno so se podali na pot skozi Slovenijo, kot da konec decembra sneg sploh ne bi imel navede padati.

Cestna služba je vse od 28. decembra do 30. zjutraj delala neprekinjeno podnevi in ponoči. Z mešanico peska in soli so posipali magistralo Ljubljana-Zagreb, cesto čez Gorjance do Vinice in kočevski odsek Škofljica-Kočevje. Te ceste so imele prednost kot magistralne, zatem pa so prišle na vrsto regionalne ceste: asfaltne ob Krki proti Žužemberku, proti

Kostanjevici, Drnovo-Sevnica itd.

Kot je dejal inž. Ušaj, ni več problem ceste hitro očistiti, ker imajo nekaj sodobnih strojev, pač pa gre zaloga soli h koncu. Dobavitelji so odrekli. Če bo

V MEGLI NA KUPU

30. decembra dopoldne je tudi pri Beli cerkvi prišlo do prometne nesreče z več udeleženci. Nina Kobetič-Košta iz Zagreba je tam ustavila avto, ker je bilo sopotnici slabo, za njo pa so pripeljali še drugi avtomobili, ki jih je na snegu zaneslo, in prišlo je do trčenja. Posledica: trije razbiti avtomobili in za 10.500 din škoda. Nekaj minut zatem je na kraj nesreče pripeljal iz Zagreba še zdomec in ustavlil, za njim vozeča Stanke Može iz Sentjošta in Franc Zarn s Senovega pa tudi nista utegnila ustaviti in sta trčila v zdomčev avto. Tokrat je bilo škode za 15.000 dinarjev, ranjena pa je bila tudi zdomčeva žena.

Vlomilec prodajal spalne vreče

Komaj polnoletni Jože Levstik bo moral na zátožno klop okrožnega sodišča – Priznal štiri vlome

18-letni Jože Levstik iz Trga zbora odposlancev 70 v Kočevju je te dni priznal, da je sam izvršil letos štiri vlome in sicer v dneh od 30. maja do 5. junija v planinsko kočjo na Mestnem vrhu, kamor je ponovno vlomil med 6. in 7. junijem; 7. julija je vlomil v stavbo kegljišča NAME v Gaju v Kočevju, med 25. in 26. julijem pa je vlomil v Dom upokojujencev v Kočevju.

V stavbi kegljišča je najprej vlomil v skladišče NAME, kjer je med drugim vzel 7 spalnih vreč, vrednih 2.800 din in 20 parov vezi za smuči, vrednih skupaj 13.600 din. Nato je vlomil še v bife kegljišča, kjer si je nabral predvsem pijače in jedade. Skupno je bila NAMA oškodovana za več kot 20.000 din. V kočji Planinskega društva je bilo škode za blizu 700 din, v Domu upokojujencev pa za 950 din. Ukradeno pijačo, jedajo in cigarete je znosil, kot je dejal, v neko kraško jamo in se tam gostil. Spalne vreče in vezi za smuči je poceni prodajal poleti na morju,

soli povsem zmanjkalo (možda začasno), potem brez verig vozila ne bodo mogla na cesto. Upajo pa vendar, da do tega ne bo prišlo.

Dan pred Silvestrovim so spustili na pot tudi zagozdene tovornjake ob magistrali. Kajpak le tiste z zimskimi gumami.

NOVO MESTO: VRATA SO SE ODPRLA – 30. decembra je šla po pločniku na Cesti komandanta Staneta 9-letna Anica Nahtigal iz Črešnjeva pri Otočcu, ko pa je mimo pripeljal tovornjak – hladilnik, so se odprla vrata in dekletce zbila. Voznik ni nič opazil in je peljal dalje, otroka pa so poškodovanega odpeljali v bolnišnico. Voznika tovornjaka še iščejo.

RUHNA VAS: V ZADNJEGA V KOLONI – 30. decembra dopoldne je prišlo do trčenja dveh osebnih avtomobilov. Franc Sunkar iz Zaloge pri Raki je vozil proti Ljubljani in ustavljal za kolono vozil, za njim pa je pripeljal Krčan Ivan Grdina, ki ni mogel ustaviti, in se zaletel v Sunkarjev avto. Škode je za 17.000 dinarjev.

MOKRONOG: OBSTAL POD CESTO – 30. decembra je Marjan Jeler z Metnega vrha pri Sevnici, na časovnem delu v ZRN, vozil z osebnim avtom proti Mirni. Na nepreglednem ovinku ga je na zasneženi cesti zaneslo čez rob in je obstal 2 metra globoko pod cesto. Lastnik avta ima za 6.000 din škoda.

NOVO MESTO: PREKRATKA RAZDALJA – 29. decembra 1976 je Cvetko Trampe iz Breške vasi pripeljal z motorjem od Mačkoveca do križišča pri Koštaloovi ulici in ustavljal za pečem, ker je naproti vozila kolona avtomobilov. Za motoristom je pripeljal avtomobilist Stane Sobar in, ker ni mogel pravočasno ustaviti, zadel v motor. Škode je za 10.000 dinarjev.

GOTNA VAS: ZANESLO GA JE V KOMB – 29. decembra 1976 je Ivan Hrovatič iz Koroške vasi vozil z avtom iz mesta proti domu in v Gotni vasi zavrl, ker je nekdo pred njim z vozilom zavil v desno. Pri zaviranju je Hrovatič zanesel v kombi Antona Stepana iz Novega mesta, ki je pripeljal iz nasprotne smeri. Gmotno škodo cenijo na 10.000 dinarjev.

NOVO MESTO: PREKRATKA RAZDALJA – 29. decembra 1976 je Cvetko Trampe iz Breške vasi pripeljal z motorjem od Mačkoveca do križišča pri Koštaloovi ulici in ustavljal za pečem, ker je naproti vozila kolona avtomobilov. Za motoristom je pripeljal avtomobilist Stane Sobar in, ker ni mogel pravočasno ustaviti, zadel v motor. Škode je za 10.000 dinarjev.

SLOVENSKA VAS: NA SNEGU NEVARNO – 29. decembra 1976 je Božidar Štamcar iz Zg. Mladetičev vozil avtomobila na progi Trebnje-Mokronog, med potjo pa je naproti pripeljal avtomobilist Anton Koščak z Mirne. Ker voznika nista mogla pravočasno ustaviti, je prišlo do trčenja in škode, ki jo cenijo na 25.000 dinarjev.

MALI SLATNIK: AVTO V KONJI – 27. decembra popoldne je Novomeščan Jože Kregulj vozil avto z Rateža proti mestu, na Malem Slatniku pa je nenadoma na cesto pripeljal vprego Franc Zonta s Potovega vrha. Avto je konja zadel, pri trčenju pa je bil poškodovan tudi voznik vprega. Odpeljali so ga v bolnišnico. Gmotne škode je za 10.000 dinarjev.

**rudnik rjavega premoga in industrija gradbenega
materiala KANIŽARICA**

GRADITELJI!

NOV TEHNOLOŠKI POSTOPEK PROIZVODNJE

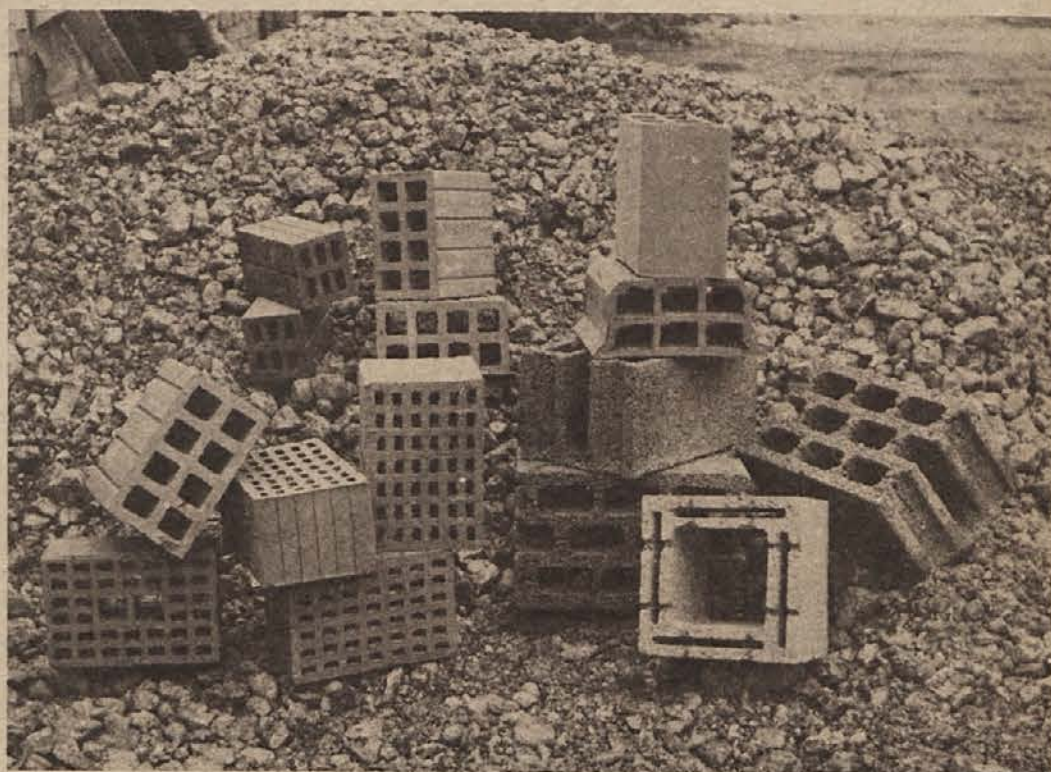
Obveščamo cenjene kupce in graditelje stanovanjskih hiš, da smo izboljšali tehnološki postopek pri proizvodnji opeke, s čimer se je kvaliteta izdelkov občutno izboljšala.

MODULARNI OPEČNI BLOK

Kot nov opečni element smo v letu 1976 uvedli v proizvodnjo modularni opečni blok, ki je zaradi izredno visoke trdnosti in dobre izolacije posebno primeren za zidavo stanovanjskih hiš. Ta opečni element posebno priporočamo za večetažne gradnje.

BETONSKI ZIDNI ELEMENTI

Proizvajamo in vam priporočamo tudi izdelke iz težkega in termolahkega betona za gradnjo kletnih prostorov za debeline zidov: 20, 25 in 30 cm.

MEHANIZIRANO NAKLADANJE

Nakladanje vam opravimo mehanizirano in po želji kupca organiziramo dostavo na gradbišče.

PRIPOROČAMO SE!

ENKRATNA PRILOŽNOST OTROŠKA SOBA „ROKEC“

RAZVESELITE SVOJEGA OTROKA!

Otroška soba „ROKEC“ je najlepše darilo za vašega otroka in za vas.

Če so veseli otroci, so veseli tudi starši!

Izredno ugodna cena: 3.679,70 din.

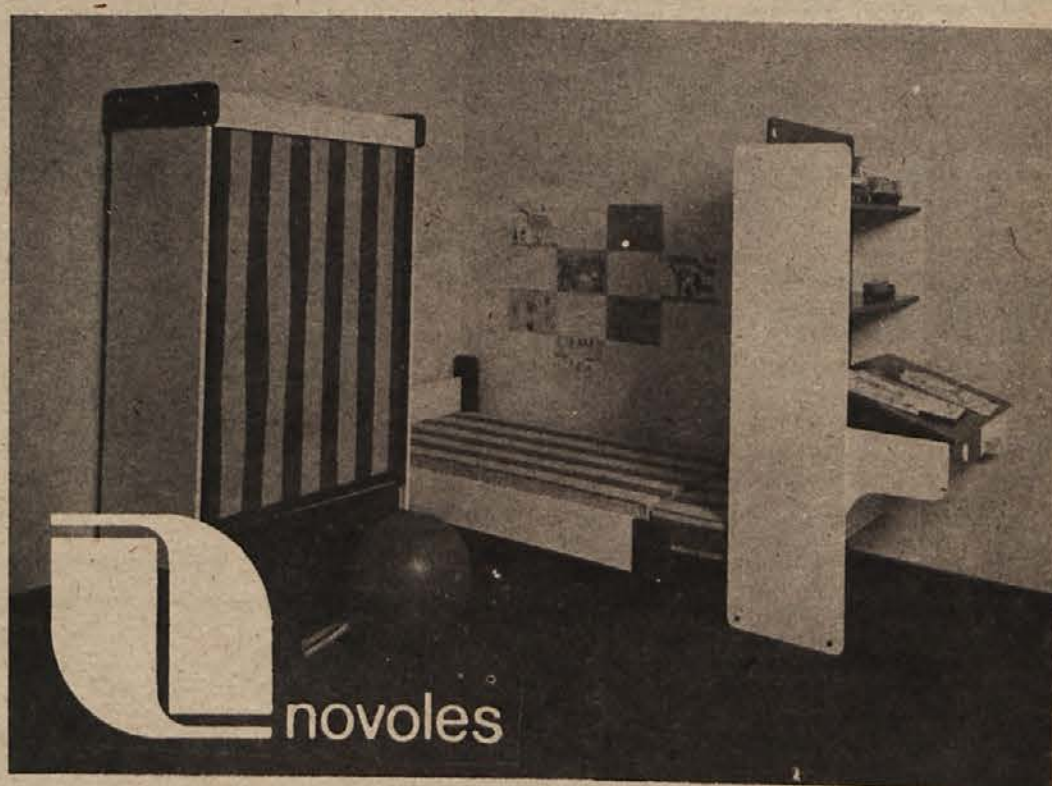
Za ta znesek vam „Rokca“ tudi dostavimo na dom, če niste oddaljeni več kot 25 km od naše trgovine v Straži.

PRIČAKUJEMO VAS

vsak dan od 8. ure zjutraj do pol šestih zvečer, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Ugodnost nakupa velja od 23. decembra do 15. januarja.

Prodajamo tudi na potrošniški kredit!

OMARE „HELGA“

Obenem vas obveščamo, da v TOZD Tovarna ploskovnega pohištva v Gotni vasi prodajamo omare „HELGA“ za dnevno sobo po znižanih cenah.

Za ogled in nakup vas vabimo direktno v tovarno vsak delavnik od 6. do 14. ure.

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto

RAZPISUJE
naslednja vodilna delovna mesta:

1. Ravnatelj Glasbene šole Marjan Kozina Novo mesto
2. Ravnatelj Šolskega centra za gostinstvo Novo mesto
3. Ravnatelj TOZD osnovne šole „Katja Rupena“ Novo mesto
4. Ravnatelj osnovne šole Mirna peč.

POGOJI: Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti še: pod 1) visoko ali višjo izobrazbo glasbene smeri, 5 let pedagoške prakse, strokovni izpit iz prosvetne stroke in vidne pedagoške, umetniške ali znanstvene uspehe. pod 2) pogoji po 56. členu zakona o srednjem šolstvu. pod 3, 4) pogoji po prvem odstavku 89. člena zakona o osnovni šoli. Pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in o delovnih izkušnjah ter s kratkim življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve skupščine občine Novo mesto.

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO,
Novo mesto, n.s.o.

Delovna skupnost skupnih služb

razpisuje prosto delovno mesto

SALDAKONTISTA
na sedežu TOZD BOR v Dolenjskih Toplicah

Po sistemizaciji delovnih mest v skupnih službah podjetja mora kandidat za zasedbo delovnega mesta poleg splošnih izpolnjevanj še posebej pogoje, in sicer:

- da je po poklicu ekonomski ali administrativni tehnik;
- da je uspešno končal pripravniško dobo, oziroma da ima vsaj eno leto delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu.

Razpis velja 15 dni po objavi. Ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov:

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO, Novo mesto, kadrovska – splošni sektor, 68000 Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 38.

O izidu razpisa bomo kandidata pismeno obvestili v 8 dneh po dokončni izbiri kandidata.

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je 1. januarja 1977 umrl naš ljubljani oče, brat in stric

JOŽE BERJAK

upokojenec
iz Krmelja

Pokopali smo ga 3. januarja 1977 na pokopališču na Mirni.

Žalujoci: hčerki Tatjana in Ljubica z družino, sestre in drugo sorodstvo

Krmelj, Brežice, Nemčija, Novo mesto in Maribor

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva v naprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 178 din. Vsak mali oglas do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 6. januarja – Mojmir Petek, 7. januarja – Zdravko Sobota, 8. januarja – Maks Nedelja, 9. januarja – Jule Ponedeljek, 10. januarja – Vilko Torek, 11. januarja – Grega Sreda, 12. januarja – Tanja Četrtek, 13. januarja – Veronika

LUNINE MENE

12. decembra
ob 20.55 uri – zadnji krajec

ČRNOMELJ: 6. 1. italijanski barvni film Beli očnjak. 9. 1. ameri-

mali oglasi

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO vzamem dva otroka v Bršlino. Naslov v upravi lista (2/77).

STANOVANJA

SAMSKEMU moškemu oddam opremljeno ogrevano sobo. Naslov v upravi lista (17/77).

ISCEM SKROMNO opremljeno ali neopremljeno sobico kjerkoli, lahko oddaljeno od železniške postaje do 1 ure. Cenjene ponudbe prosim pod šifro „MNOGO OD-SOTEN“.

Motorna vozila

ZDRAVSTVENI CENTER Novo mesto – Združeni zdravstveni dom TOZD Črnomelj razpisuje licitacijo za odprodajo reševalnih avtomobilov Zastava 750 in IMV kombi 1600, ki bo v soboto, dne 8. januarja 1977, ob 9. uri pred staro zgradbo zdravstvenega doma v Črnomlju.

PRODAM fiat 125, registriran do 19. novembra 1977. Naslov v upravi lista (16/77).

PRODAM po zelo ugodni ceni traktor Pasquali (18 KM) in plug. Miha Tisovec, Gor. Straža 17, Straža.

PRODAM NSU 1200 C, letnik 1971, registriran do oktobra in novo motorno žago Stihl. Potočar, Dol. Kamence 27.

PRODAM

PRODAM pet mesecev star gramofon Iskra 1003. Naslov v upravi lista (8/77).

PRODAM rabljeno peč Kueppersbuch. Naslov v upravi lista (1/77).

KABINO za traktor Zetor 2511 prodam za 2.000 din. Martin Lužar, Veliki Kamen 7, 68282 Koprivnica.

KUPIM

KUPIM karamboliran avto 850 šport ali special ali katero drugo vozilo do 3 M. Janez Rus, Dol. Maharovec 8, Sentjernej.

ZAZIDLJIVO parcelo v okolici Sevnice kupim. Jože Rađej, Brezovo 10, Sevnica.

KUPIM rabljen avto Djip ali Kampanjolo v voznem stanju. Ponudbe s ceno poslati na naslov: Strečko Grabnar, Mirna vas 6, Mokronog.

POSEST

PRODAM 7 arov vinograda v Dol. Straži (nad Resami). Dostop do vinograda je možen z vsakim vozilom. Jože Saje, Dol. Straža 5. V SREDIŠČU Novega mesta prodam hišo z dobro vpeljano gostilno. Naslov: Greti Vrhovnik, Novo mesto, Dilančeva 7.

PRODAM nedograjeno hišo pri Krškem ob glavni cesti ter 20 arov vinograda, nov nasad (plan-

ski barvni film Dekle, ki sem jo ljubil. 11. 1. ameriški barvni film Tarzan in amazonke. 13. 1. ameriški barvni film Detektiv Mequ.

KRŠKO: 8. in 9. 1. ameriški film Shaft v Ameriki. 12. 1. ameriški film Zapeljivec.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 7. do 10. ameriški barvni film Spopad v jetnišnici. Od 11. do 13. 1. izraelski barvni film Srečni očka osmero hčera.

RIBNICA: 8. in 9. 1. ameriški barvni film Dvoboj po svetu.

SEVNICA: 8. in 9. 1. ameriški film Ubijte Ch. Varicka. 12. 1. ameriški film Tajno življenje Walterja Mitija.

TREBNJE: 8. in 9. 1. ameriški barvni akcijski film 99 odstotkov mrtev.

taža). Na račun vzamem tudi boljši osebni avto. Informacije po telefonu (041) 254-319.

PRODAM zazidljivo parcelo v Novem mestu. Naslov v upravi lista ali telefon 22-862.

RAZNO

DVA meseca stare piščance lahko takoj naročite pri Levstik na naslov: Milena Drašler, Podgora 5, Straža 68351.

POROČNI PRSTANI! – Če si trajen in lep spomin želite, stopite k zlatarstvu na Gosposko 5 v Ljubljani – poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

KJERKOLI NA DOLENJSKEM kupim ali pa vzamem v 10-letni najem kmečko hišo ali zidnico. Lahko je v precej slabem stanju. Ponudbe na upravo Dolenjskega lista pod šifro „MIR“

OBVESTILA

RADIATOR boste brez truda in hitro očistili prahu. Prah zadržuje toploto, izgorevanje pa onesnažuje zrak v prostorih. Ščetko vam pošljemo po pošti, če nakažete 50 din. Obnavljamo tudi vse ščetke za loščilce in sesalce prahu. Izdelujemo vse ostale ščetke po vzorcu in črtežu. Naročniki Dolenjskega lista imajo 10% popusta. Ščetarstvo Armič, Tržaška 52, Ljubljana.

IZDELUJEM vse vrste rolet in žaluzij. Roletarstvo Medle, Zabja vas 47, telefon 23-673.

VALILNICA na Senovem obvešča svoje stranke, da redno obratuje od 28. decembra dalje. Piščance bomo prodajali vsak torek od 15. do 20. ure. Vljudno prosimo stranke, da se pravočasno naročijo. Valimo bele težke pasme, rjave srednje težke nesnice, in grahaste, ki so izredno primerne za kmečko rejo. Se priporoča Mijo Gunjilac, valilnica, 68281 Senovo, telefon 75-375.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše mame in stare mame

TEREZIJE BEDEK
roj. MURN
iz Gabrja 56

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani ter jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena zahvala tudi kolektivom Krka, Novoteks in Novomontaža za podarjene vence ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinova Jože in Martin z družino, hčerke Marija, Rezka, Tončka in Anica z družinami

KAREL KREN iz Drganjih sel in ALOJZ ZUPANČIČ iz Stranske vasi se zahvaljujeva Rudiju Semci iz Novega mesta, da je odstopil od nadaljnje tožbe.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža, atka, brata, strica, starega ata in tasta

RAFAELA KAVŠKA

upokojenca PTT
iz Trebnjega,

ki je mnogo prezgodaj zatisnil oči po dolgi bolezni, se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Posebna zahvala PTT Novo mesto, Gospodarskemu razstavišču Ljubljana, OOS Trimo Trebnje, ZB Trebnje, Društvu upokojencev Trebnje, pevcem, ter župniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Njegovi neutulajljivi: žena Minka, sin Božo, hčerka Mira z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in brata

NACETA SEMENA

se iskreno zahvaljujemo za vsa izrečena sožalja, cvetje in vence ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se ZB Črnomelj, garniziji Črnomelj, še posebej pa tov. majorju Stojanju Šoncu, tovarišu Stanetu Cuznarju in Stanetu Gregoriču za poslovlilne besede.

Vsi njegovi

Črnomelj, dne 23. decembra 1976

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi našega dragega očeta

LUDVIKA BUČARJA

iz Selišč pri Dol. Toplicah

se srčno zahvaljujemo vsem sosedom za vso pomoč in tolažilne besede. Hvala tudi družini Turk in Kobetovi Veri iz Dol. Sušice, ki so tako skrbno in hitro pomagali in nam stali ob strani v času naše žalosti. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence in izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni podjetju Bor iz Dol. Toplic, podjetju za PTT promet Novo mesto za vence in izrečeno sožalje. Lepa hvala Slavku Fabjanu za lepe besede pri odprtem grobu. Hvala pevskeму zboru za lepo petje in častiti duhovščini za tako lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem lepa hvala.

Žalujoci: žena Marija, hčerka Vera s sinom Jožkom, Micka, Anica in Milka z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

JANEZA KOČEVARJA

po domače Žanškovega očeta
iz Vapčje vasi 27 Semič

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, darovano cvetje, vence in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo ZB in gasilcem sektorja Semič, godbi na pihala iz Črnomlja, pevcem KUD Dušan Jereb iz Novega mesta, društvom in družbenopolitičnim organizacijam iz Črnomlja in Semiča, podjetjema SGP Pionir iz Novega mesta in Iskri Semič, Osnovni šoli Semič, zdravnikom in strežnemu osebju kirurgije in pljučnega oddelka splošne bolnišnice iz Novega mesta, govornikom Francu Koširju, Jožetu Vidmarju in Martinu Golobiču. Najlepši hvala vsem, ki ste na kakršenkoli način počastili njegov spomin in ga spoštovali.

Vsi njegovi

Vapčja vas, Semič, Novo mesto

ZAHVALA

Ob smrti žene in matere

ANE ZORKO-MAMICE

iz Podgorja pri Sevnici

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za izraženo sožalje, vence, cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo tovarišu dr. Šmitu, ki ji je v času bolezni nudil pomoč in lajšal njeno trpljenje, župniku za opravljeni obred in tovarišu Klenovšku ter ZB NOV Zabukovje za ganljiv poslovlilni govor.

Mož Ivan, sin Mirko, sinova Janez in Lojze ter hčerka Fanika z družinami

Podgorje, dne 17. decembra 1976

SNAZILKO sprejmemo takoj!

Dom kulture, Novo mesto, Prešernov trg 5.

PODJETJA, OBRATNIKI!

OGLAS V DOLENJSKEM LISTU –
ZAGOTOVLJEN USPEH

ŠOLA ZA MILIČNIKE - KADETE

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE
RAZPISUJE SPREJEM UČENCEV V ŠOLO ZA MILIČNIKE KADETE

POGOJI ZA SPREJEM:

Razpisa se lahko udeležijo mladinci, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so uspešno končali osnovno šolo,
- da niso starejši kot 17 let,
- da so telesno in duševno zdravi,
- da zoper nje ni bil izrečen vzgojni ukrep ter da niso v kazenskem postopku,
- da obvladajo slovenski jezik,
- da imajo pismeno privoljenje staršev ali skrbnikov.

ZAČETEK IN TRAJANJE ŠOLANJA

Začetek šolanja bo 1. septembra 1977 in bo trajalo štiri leta.

Pravice in dolžnosti učencev:

Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo imeli brezplačno stanovanje in hrano, uniformo, obutev, perilo, učne pripomočke, zdravstveno in invalidsko zavarovanje ter pravico do denarnega zneska za osebne potrebe.

Kdor uspešno konča šolanje, je oproščen služenja vojaškega roka in mora po končanem šolanju delati v organih za notranje zadeve najmanj osem let.

O pravicah in dolžnostih učencev se ob sprejemu v šolo sklene pogodba.

Tisti, ki uspešno konča šolanje, ima srednjo strokovno izobrazbo.

KAKO NAJ SE KANDIDATI UDELEŽE RAZPISA

Kandidati, ki se želijo udeležiti razpisa, naj pošljejo najbližji postaji milice najpozneje do 1. junija 1977 naslednje dokumente:

1. prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1,20, kolkovano z 2.00 din, ki jo morajo obvezno podpisati starši ali skrbniki, kar je hkrati tudi dokaz o njihovem privoljenju za vpis,
2. spričevalo o uspešno končani osnovni šoli; tisti, ki še obiskujejo 8. razred, naj priloži spričevalo za prvo polletje 8. razreda, spričevalo o končani osnovni šoli pa naj predložijo takoj, ko ga dobijo,
3. pismeno priporočilo in mnenje šole, v kateri se je kandidat zadnje leto šolal.

Kandidati, ki bodo izpolnjevali vse pogoje v razpisu, bodo poklicani na zdravniški pregled in sprejemni izpit. Sprejemni izpit obsega preizkus znanja iz slovenskega jezika, psihološko testiranje in preizkus telesnih zmogljivosti. Sprejemni izpiti bodo v šolskem centru za strokovno izobraževanje delavcev v organih za notranje zadeve v Ljubljani maja in junija. O datumu bodo kandidati pismeno obveščeni.

Pri sprejemu imajo prednost kandidati z boljšim učnim uspehom in tisti, ki bodo pri sprejemnih izpiti dosegli boljši uspeh. O tem, ali je bil kandidat sprejet ali zavrnjen, bo obveščeno do 20. junija 1977.

VSA POJASNILA DAJEJO:

1. Republiški sekretariat za notranje zadeve SR Slovenije, telefon št. 23-801, int. št. 4310
2. Šola za miličnike kadete, Ljubljana, Tacen 48, telefon št. 51-737, in vse postaje milice.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA
NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE

Josip Jurčič

med
dvema
stoloma

Verjela je, da jo ljubi. In on - on je tudi verjel, da jo ljubi. Na veke, to se ve.

IX

Nazadnje je vendar, čeprav že v četrtem tednu Nikolajeva bivanja na domu, slučaj nanesel, da je z gospo Luizo sešel se, in sicer pri Tončki jo je našel. In kakšno je bilo to prvo seznanje? Njemu nič prijetno.

Vesel in brezskrben, kakor je zmerom bil, prišel je po vrtni stezi dol, žvižgal si pesem „Hej Slovani, naša reč slovanska živo klije“ in mahal s svojo paličico, da so obsteznim travnim cvetkam glave odletale.

Zajci pogleda na stran in zagleda, da je bil morda že dalje časa opazovan. Zardi in obstane za hip. Na vrtu pod jablano sta stali Tončka in krasna mlada dama. Nikolaj je takoj vedel, kdo to mora biti, saj ni bilo precej daleč okoli civilnih ljudi. Najrajši bi bil mimo šel, a to se ni spodobilo, torej nekako v zadregi in neveselju pristopi in pozdravi deklici.

„Moj bratranec - gospodična Vit...“ predstavlja Tončka malko nerodno, ker takih, le v mestu vidnih in navadnih šeg tako imenovane boljše obnašanja ni bila vajena.

Nikolaj se prikloni, a nobena primerna beseda mu v prvi hipec na misel ne pride. Bil je ženstva še malo vajen in tukaj ga je tudi nenavadna, ponosna lepota predstavljena mu mlade dame nekoliko iznenadila.

„Pravzaprav je predstavljanje odvišno, ker smo tako rekoč že znani; prvič smo tu na kmetih, kjer se izobraženi ljudje sami po sebi morajo zblížati, ker jih je malo, drugič pa sem jaz o gospodu od tebe že toliko slišala, Tončka, in ti si mi sama pravila, da si tudi njemu o meni govorila,“ reče ona in svoje preko desnega ramena viseče lepe kodre z roko na pleča nazaj vrže.

„Večkrat, gospodična,“ odgovori Nikolaj, a zardi, morda zaradi slabe vesti, ker je Tončki bil prepovedal o njej govoriti mu, prepoved, o kateri je, to se ve da, sam z raznim vpraševanjem skrbel, da se ni izpolnjevala.

„S Tončko sva ravno govorili, da naredimo enkrat, kadar moj svak pride, izlet na Brinovo brdo, Vi pojdete z nami, na to se sme računati, ne li?“ vpraša ona takoj domača z njim, vendar z nekim prevladnim glasom, ki je Nikolaja nekako poniževal.

„Bil sem predvčeranjim gori na lovu,“ odgovori on.

„Na lovu! Ali to ne izključuje, da pojdete tudi tačas, kadar idemo mi samo na zabavni izlet.“

„To se razume, da, če me bodo gospoda povabili, bode mi čast in veselje,“ reče on tudi nekaj bolj z višjim glasom.

„Sicer pa vaju jaz motim. Vidva imata svoje pogovore,“ daje ona, a pogleda s čudnim nasmehom in prebodbivim očesom Nikolaja.

„Pridi jutri kaj k nam,“ reče že odhajaje še Tončki.

„Nikolaj je gledal za njo.“

„Kako ti je po volji moja prijateljica?“ vpraša deklica.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 22. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Kristina Medić z Drske - Barbaro, Katarina Gašperič iz Nové Lipe - Karla, Marija Govednik iz Slamne vasi - Saša, Marjana Denovski iz Črnomlja - Davida, Marija Kovačič iz Hrušice - Matjaža, Nada Srlekar iz Sevnice - Bernarda, Marija Lavrič s Cvibljaja - Matejo, Jožica Belentš iz Sela - Matejo, Irena Dragman z Dolnjih Kamenc - Tomaža, Angela Strajnar iz Mačkoveca - Tadejo, Milena Omerzel iz Krškega - Natašo, Stanislava Pečjak iz Plešivice - Vinka, Marija Hočvar iz Krmelja - Sebastjana, Marija Golob iz Križke rebri - Natašo, Dragica Derganc iz Češče vasi - Milana, Barbara Kečič iz Zagreba - Nikola, Zdenka Rajh iz Gornje Straže - Gregorja, Mihaela Starič iz Stranske vasi - Andrejo, Ana Razumčič iz Bubnjarskega Broda - Ireno, Anica Arh iz Leskoveca - Urško, Marija Brodarič iz Gribelj - Antona, Karolina Lunder iz Radovlje - deklico in Marija Pureber iz Zabje vasi - dečka. CESTITAMO!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 18. do 25. decembra so v brežiški porodnišnici rodile: Milena Cvitkovič iz Sambora - Jadranko, Ljubica Novoselc iz Cundrovca - Bojana, Ida Resnik iz Brežic - Mihaela, Milena Gorišek iz Sevnice - Roberta, Ivana Karaula iz Brdovca - Diano, Slavica Sutlar iz Samobora - Dejana, Dragica Černelič iz Brezine - Aljoša in Milena Radivojevič iz Cerkelj ob Krki - dečka.

V času od 25. 12. do 31. 12. 1976 so v brežiški porodnišnici rodile: Jožeta Pikelc iz Pavlove vasi - Stefanijo, Kristina Kodeh iz Podgorja - Petra, Zdenka Dukovič iz Klokočevca - Renata, Angela Drenšak iz Lončarjevega dola - Ivanko, Marica Horvat iz Otoka - Gordano, Evica Ratešič iz Bedra - dečka, Biserka Lukša iz Bjele Gorice - Roberta, Jožica Grubešič iz Dobove - deklico, Nevenka Černelič iz Zdol - dečka, Terezija Penič iz Samobora - deklico, Erna Lajuh iz Sp. Starega grada - Alenko, Jadranka Palec iz Brežic - Snežano, Marica Reščič iz Kerestince - dečka in Ana Jankovič iz Sremitiča - Zorana. CESTITAMO!

V tem času sta v brežiški bolnišnici umrli: Lajkovič Marija - gosposinja iz Črešnjic, stara 68 let in Preskar Franc - upokojenec iz Brežic, star 70 let.

DOLENJSKI LIST

piše kratko,
jasno, zanimivo

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 6. JANUARJA: 10.00 TV v Šoli (Beograd) - 12.00 TV v Šoli: Mister M, Vrabc, Ali ste vedeli (do 12.40) (Zagreb) - 15.10 Smučarski skoki, barvni posnetek iz Bischofshofna (Lj) - 17.10 Poljudnoznanstveni film (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Mala čebelica, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Jole, Jole barvna nadaljevanka TV Titograd (Lj) - 19.05 Kam in kako na oddih (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Zabavna oddaja (Lj) - 21.45 Miniature: Mehiške maske, barvna oddaja (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 7. JANUARJA: 10.00 TV v Šoli - 12.00 TV v Šoli: Mister M, Do kostnega mozga, Jutro čistega telesa (do 12.40) (Zagreb) - 17.10 Križem kračem (Lj) - 17.25 Pisani svet (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Ansambel Mihe Dovžana, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Deliblatska pustinja, barvna oddaja iz cikla Narodni parki (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 H. Turunen: Vetrnjak, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Razgledi: Jodi so zdravilo za zdrave, barvna oddaja (Lj) - 21.35 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.40 Ulice San Francisca, serijski barvni film (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 8. JANUARJA: 8.00 Mala čebelica - ponovitev, barvna oddaja (Lj) - 8.15 Vrtec na obisku (Lj) - 8.30 Jole, Jole, barvna nadaljevanka TV Titograd (Lj) - 9.00 Zverinice iz Rezije, Barvna oddaja (Lj) - 9.15 Skrivnosti morskih globin, serijski barvni film (Lj) - 9.45 Risanka (Lj) - 10.00 H. Turunen: Vetrnjak, barvna nadaljevanka (Lj) - 10.55 Garmisch: Slalom za moške, barvni prenos (EVR) prib. 12.00 Po sledih napredka, barvna oddaja (Lj) - 15.55 Obzornik (Lj) - 16.10 Košarka Kvarner:Brest - v odmoru propagandna oddaja (Lj) - 17.40 Mozaik (Lj) - 17.45 Charlottina pajčevina, barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Moulin Rouge, barvni celovečerni film (Lj) - 22. TV dnevnik (Lj) - 22.15 625 (Lj) - 22.55 Kvartet Elvin Jones, drugi del, barvna oddaja (Lj)

NEDELJA, 9. JANUARJA: 8.35 Poročila (Lj) - 8.40 Za nedeljsko Jobro jutro: Od vsakega jutra raste dan, Kočevje (Lj) - 9.10 625 (Lj) - 9.50 A. Diklić: Salaš v Malem ritu, barvna nadalj. TV (Bg, Lj) - 10.40 Skozi puščavo in goščavo, barvna nadaljevanka (Lj) - 11.30 Mozaik (Lj) - 11.35 Garmisch: Barvni posnetek in prenos veleslaloma za moške (Lj, EVR) - 13.15 Poročila (Lj) - 13.20 Kmetijska oddaja TV

Beograd (do 14.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne: Pisani svet, Veseli tobogan: Gornja Radgona, Sport, Okrogli svet, M. Kranjec-V. Frantar: Sence pod ostrim vrhom, barv. TV drama (Lj) - 17.35 Poročila (Lj) - 17.40 Ni mogoče, barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Uzička republika, barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 21.00 Treska, oddaja iz beogradskega cikla Karavana (Lj) - 21.30 TV dnevnik (Lj) - 21.45 Jazz na ekranu (Lj) - 22.05 Športni pregled (Sa)

PONEDELJEK, 10. JANUARJA: 10.00 TV v Šoli (Bg) - 12.00 TV v Šoli: Pravopis, Ljudje z Nercve, Kino klub (do 12.40) (Zg) - 17.05 Glasbeni cicipan: Nevhita v otroškem vrtcu (Lj) - 17.15 Skrivnosti globin, serijski film (Lj) - 17.40 Obzornik (Lj) - 17.55 Prvih 365 dni v otrokovem življenju, barvna oddaja (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Dogovorili smo se (Lj) - 18.45 Mladi za mlade (za JRT) (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Koncert v dvorani Slovenske filharmonije, barvni prenos (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Kulturne diagonale (Lj) - 21.45 Mozaik kratkega filma: Na krilih vetra, barvni film (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 11. JANUARJA: 10.00 TV v Šoli (Bg) - 12.00 TV v Šoli: Pravopis, Literatura (do 12.40) (Zg) - 16.10 Smuk za ženske, barvni posnetek iz Garmischa (Lj) - 17.10 Zverinice iz Rezije (Lj) - 17.30 Pika Nogavička, serijski barvni film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Glasbena oddaja drugih jugoslovanskih studiev (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 TV trim test (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Oči kritike (Lj) - 20.30 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 20.35 H. de Balzac: Blišč in beda kurtizan, barvna nadaljevanka (Lj) - 21.35 A. Berg: Woczek, 2. del barvne oddaje (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 12. JANUARJA: 10.00 TV v Šoli (Bg) - 12.00 TV v Šoli: Pravopis, Pismoša, Gubeziana (do 12.40) (Zg) - 17.10 Mlada Zora, narodna pripovedka (Lj) - 17.25 Italijanski muzeji, barvni dokumentarni film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Spekter (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Pogovori o glasbi: Čemu služijo glasbeni sistemi (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna: Nenavadne tatvine, barvni film (Lj) - 21.40 Včera, danes, jutri: Bojni strupi, mikrobi, barvna odd. (Lj) - 22.30 TV dnevnik

„Mora se, brez dela ni jela,“ odgovori stari Kolodej.

„Kajpak! Če vi tako govorite, kaj čemo potlej mi drugci? Vi se brez skrbi lahko uležete v travo v senci pod hrusko, pa belega kruha zraven sebe denete in meseno klobaso.“

„Kdo bi pa gospodaril?“ vpraša stari Kolodej, ki sicer nikakor ni zamerjal, če je kdo njegovo premožnost v misel jemal.

„Sina oženite, sina,“ odgovori oni. Kolodej nekaj nerazumljivega zamrmra.

Nikolaj pa v svojem poslušku ostrmi. Oženiti ga! Njega? Glej, o tem pa resno do sedaj ni še mislil sam nikoli.

X

Nekaj dni sem je bil Nikolaj opazil, da mu stric - tako je oddaljenega sorodnika od mladega klical - Pridan nekako hladno odzdravljala, da se ogiblje z njim govoriti, da nosi obravza okoli, kakor bi bil kaj jezen nanj. To se je Nikolaju čudno zdelo, ker si ni bil v svesti, da bi mu bil kaj žalega storil.

Skoraj pak je prilika nanesla, da je izvedel vzrok tega Pridanovega obnašanja.

Po navadi je bil namreč prišel vasovat. Hlapec zunaj mu je rekel na vprašanje, da se mu zdi, da strica ni doma. Nikolaj je torej ves pogumen v sobo stopil, kjer je Tončka bila, prijel jo in po sili poljubil dvakrat zavrstjo, kar - zagrmil za njim očeta Pridana debeli glas: „Tako?!“

Nikolaj se zgane in zardi, obrnivši se. Oba mlada človeka stojita kakor dva naglavna grešnika, brez jezika in izgovora, Pridan pa sivo pogleduje zdaj njega, zdaj njo.

„Tako je? Zdelo se mi je, a nisem mislil,“ pravi naposled in migne hčerki: „Ti ven! Da midva govoriva.“

„Oče...“ skuša deklica.

„Tiho, pravim, kasneje že se tudi ti na vrsto prideš; sedaj ven, precej!“ Deklica odide.

Nikolaj ni vedel, kaj bi rekel, zatorej je čakal, da bi stric začel.

Od pastirja do zdravnika

Dr. Stanko Nikolić, ki je od leta 1964 zdravnik za območje krajevnih skupnosti (KS) Banja Loka, Vas-Fara in Osilnica v kočevski občini, je bil decembra imenovan za častnega krajana KS Osilnica. Ta častni naziv si je pridobil zato, ker je od leta 1974, odkar je podpredsednik KS Osilnica, glavni organizator in pobudnik dela v KS, med katerim so najpomembnejši izgradnja zdravstvene postaje, urejanje in širjenje cest v vaseh nad Osilnico, prizadevanje za odpiranje novih delovnih mest, izboljšava dela organizacij in društev itd.

„Menim, da bi bilo delo krajevnih skupnosti boljše, če bi se vsi krajani in njihovi izvoljeni vodje složno zavzeli za izpolnjevanje programov in ne le z besedami. Organizatorji, predlagatelji in vodje morajo s svojim osebnim zgledom pri delu pokazati ljudem pot naprej. Prepričan sem, da zdravnik ni popoln, če ne dela tudi v KS, organizacijah in društvih kraja. Tako se seznanja s skrbmi in težavami krajanov, kar je pomembno tudi za zdravstveno sliko občanov in območja.“

To območje od Banje Loke do Osilnice in naprej, ki meri v dolžino okoli 60 km, je bilo ob mojem prihodu eno najslabše medicinsko obdelanih. Potem sem si prizadeval, da so dobile vse tri zdravstvene postaje (v vsaki KS je ena) vsaj minimalno medicinsko opremo. Nato sem pred štirimi leti kar ob delu končal specializacijo za zdravnika splošne medicine, prizadeval pa sem si tudi, da se je ostalo medicinsko osebje izpopolnjevalo.“

Na tem območju je namestila dr. Nikolić ostali le to sli dve. Potem se je močno navezal na kraje in ljudi na obeh bregovih Kolpe in Cabranke, se pravi na Slovence in Hrvate, čeprav je sam Srb. Ta sloga narodov je prišla posebno do izraza pri gradnji zdravstvene postaje v Osilnici, ki so jo složno gradili Slovenci in Hrvati, delo pa je organiziral in vodil predvsem dr. Stanko Niko-

lić. „Ljudje so mi zaupali, zato jih nisem zapustil.“

Dr. Stanko Nikolić je bil rojen leta 1930 v bajtarski družini v vasi Brodić (Loznica) v Srbiji. Ob porodu tretje sestre mu je umrla mati, ko je bil star komaj 8 let in to ga je spodbudilo za zdravniški poklic. Oče je že prej odšel na delo v tujino. Stanko in sestre je nato stric razdelil med ljudi, ker jih sam ni mogel vzdrževati. Stanko je delal kot pastir, razen tega pa se je priučeval še za kolarja in čevljarja.

Ob začetku vojne je prekinil šolanje v tretjem razredu osnovne šole. Okoli 13 let star se je povezal z USAOJ in SKOJ. Kot skojevac je bil takoj po osvoboditvi sprejet v internat za revne otroke v Beogradu. Učil se je za razne poklice, hkrati delal in zvečer obiskoval gimnazijo. Ko je bil star 22 let, je končal 26 razredov raznih šol, med njimi je dokončal tudi gimnazijo. Med šolanjem se je udeleževal prostovoljnih delovnih akcij in bil pogosto komandir čete. Bil je dvakrat udarnik. Leta 1950 je bil sprejet tudi v Komunistično partijo.

Čeprav so mu predlagali, naj študira pravo ali ekonomiko, se je odločil za medicino, da bi pomagal ljudem. Za stipendijo niti ni zaprosil. Spet se je preživljal z lastnim delom. „Vse, kar imam, sem dosegel z delom in voljo. Delati sem navajen od malega. Brez dela ni napredka. Že Lenin je dejal, da je človek brez volje oziroma ambicije kot vol brez rogov.“

Študij je končal leta 1963 in se za leto dni zaposlil v Bački, nato pa je prišel na Kočevsko. „Že ko sem bil na fakulteti, sem si želel, da bi šel službovat tja, kjer bom lahko najbolj koristil.“

Tako je dr. Nikolić na tem območju oskrbel boljše opremo za vse tri zdravstvene postaje, kjer dela, za ureditev postaj in izgradnjo nove v Osilnici, za izpopolnjevanje zdravstvenega osebja itd., v načrtu pa ima še nove pridobitve.

JOŽE PRIMC

PO DVEH DEKLICAH – DEČEK! Belokranjka Ana Šegina se srečno smehlja Petru, prvorojenemu v novoletni noči. Malo je manjkalo – šlo je le za 10 minut – pa bi bila prvorojenka deklica Marije Marolt iz Štefana. (Foto: R. Bačer)

V BREŽICAH PRVA DEKLICA – V brežiški porodnišnici je na prvi novoletni dan ob 9. uri dopoldne prva privekala na svet Petra. Rodila jo je 17-letna Katica Blažević iz Šenkovca. (Foto: J. Teppey)

Prva prijokala Peter in Petra

V novomeški porodnišnici se je letos prvi rodil Peter Šegina iz Gribelj pri Črnomlju, v brežiški pa Petra Blažević iz Šenkovca onkraj Sotle

Drugi dan po porodu se je 33-letna Ana Šegina v novomeški porodnišnici že srečno smehljala. Sina so si želeli, in sina dobili, čeprav je bilo hudo in sta pri porodu pomagala dr. Željko Šribar in babica Anica Obranović.

V belokranjski družini iz Gribelj, kjer se preživljajo s pridelki z 10 hektarov zemlje, ima gospodinja dvakrat po osemurni delavnici. Ukvarjajo se pretežno z živinorejo, preusmerjajo kmetijo s pomočjo črnomaljske zadruge, zgradili so že nove hleve. Imajo traktor in nekaj drugih strojev, vseeno pa je dan vedno prekratek, da bi postorili vse, kar si „planirajo“. Šeginova Jože in Ana imata že 10-letno Jožico in 11-letno Vido, vsi skupaj pa so si močno želeli še fantiča.

Računali so, da bo privekal na svet enkrat januarja, pa se je silvestrov večer drugače obrnil.

„Spekli smo potice, pripravili večerjo in se namenili, da bomo v družinskem krogu pričakali novo leto“, je pripovedovala porodnica. „Okrog 22. ure me je začelo dajati in takoj sem vedela, da bo treba v bolnišnico. Mož me je zapeljal z avtom, tako da me je ob 23. uri že predal v zdravnikovo oskrbo. Nič se nisem bala, ker sta bila prva poroda lahka, tokrat pa je trajalo dlje in tudi huje je bilo. Fantiček se je s pomočjo zdravnika dr. Šribarja in babice Obranovičeve rodil ob 3.40. Bil je čez 4 kg težak, toda bolečine so bile pozabljene, ko sem zaslislala babico: „Fantiček je, in zdrav. Vse je v redu.“ To je za mater najbolj vesel trenutek, ki ga nikdar ne pozabi.“

Za slovo razdejali dvorano

Vso noč so muzikanti na Mirni igrali, zjutraj pa so se stegli in v TVD Partizan vse razdejali

Vpiti, ravs, bunke, batine, razbitine, vse to je bilo okrog 6. ure zjutraj na novega leta dan slišati v dvorani mirnskega Partizana, potem ko se je nehalo slavlje. Mladinska organizacija je priredila silvestrovanje, za muzikante pa so najeli Braneta Verbiča, Alojza Kunaverja, Viljema Rotha, Srečka Saška iz Ljubljane in Marka Kopača iz Sentpavla.

Fantje so vso noč igrali; zabava je bila zjutraj končana, muzikantom so izplačali 6.000 din, nedolgo zatem pa so se sprli. Eden je razbil kitaro, to pa je bil vzrok za začetek

Takoj drugi dan je mož že prihlet pogledat sina in ves vesel se je vrnil domov z novicami. Gotovo je dajal za pijačo in prepričana sem, da so Petra v vasi dobro zalili. Peter mu bo ime. Tako sta izbrali sestrici.“

Dežurni zdravnik v brežiški porodnišnici dr. Vladimir Kušević je imel na Silvestrovo zelo mirno noč. Prvi novoletni otrok je zajokal šele ob 9. uri dopoldne. Mlada, komaj sedemnajstletna Katica Blažević iz Šenkovca onkraj Sotle je rodila deklico Petro. Obe sta zdravi in Katica je zadovoljna, da se je vse srečno izteklo.

V brežiško porodnišnico jo je pripeljal mož prejšnji večer okrog pol enajste ure. Vožnja po zasneženi,

slabo zorani cesti ni bila prijetna. Čeravno do Brežic ni daleč, se je vlekle neskončno dolgo. Dvaindvajsetletni Božo Blažević je vozil previdno, kolikor se je le dalo, in posrečilo se mu je, da sta prispela v Brežice brez nezgode. Ko je bila Katica na varnem v porodnišnici, sta si oba oddahnila. Skrbi seveda še ni bilo konec, toda to zaskrbljenost so prepletali upi veselega pričakovanja.

Porod je minil brez zapletov, Katica se bo že te dni vrnila z malo Petro domov na posestvo mozevih staršev v Šenkovcu. Mož Božo je po poklicu avtoklepar in se vozi na delo v Zagreb. Katica ni zaposlena. Gospodinja na kmetiji. Zdjaj ko imata Petro, bosta oba delala še z večjim veseljem.

R. BACER
J. TEPPEY

POD KOZOLCEM UMRL

2. januarja zjutraj so vaščani Grobelj pri Šntjernejju našli pod kozolcem 44-letnega domačina Franca Črtaliča. Takoj so poklicali rešilni avtomobil, vendar je bilo za poškodovanca prepozno. Ugotovili so, da je umrl zaradi podhladitve. Pod kozolcem je moral ležati vse do polnoči, verjetno pa je tam obležal, ker mu je novoletno slavlje spodneslo noge.

DARILO DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo Dolenjskega lista tudi tokrat ni pozabilo na prva otroka, ki sta se rodila v novomeški in brežiški porodnišnici. Tokrat bosta dobila hranilni knjižici z začetno vlogo 300 din Peter Šegina iz Gribelj pri Črnomlju in Petra Blažević iz Šenkovca onkraj Sotle. Družinama, novorojencema pa še posebej, želi vso srečo

DOLENJSKI LIST

AKCIJA PODALJŠANA DO 1. MARCA 1977!

Vsak 10. - knjižno darilo

Že v novoletni številki smo poročali o prijetnem presenečenju: izredno zanimanje za naročanje DOLENJSKEGA LISTA se ni ustavilo tudi v zadnjih decembrskih dnevih. Zato smo sklenili podaljšati našo akcijo do 1. marca 1977: pismonoše bodo tako tudi v naslednjih 8 tednih pridno vabili v vrste stalnih naročnikov in bralcev domačega pokrajinskega glasila Socialistične zveze nove prijatelje branja in napredne besede. Vse krajevne organizacije SZDL, vodstva društev, drugih organizacij, sol, sindikatov in ustanov hkrati prosimo, da podprejo širjenje domačega glasnika SZDL v svoji okolici. Vsak lahko pomaga pri uresničevanju delovnega gesla: V VSAKO HISO DOLENJSKI LIST!

Da bi med občani dvignili zanimanje za naročanje našega tednika tudi v naslednjih tednih, smo pripravili posebno presenečenje:

izmed novih naročnikov bo v času od 6. 1. do 28. 2. 1977 vsak deseti izzreban naročnik prejel lepo knjižno darilo od Dolenjskega lista!

Vsi novi naročniki pa bodo hkrati zagotovili tudi posebno darilo, ki ga pripravljamo večji skupini pismonoš:

pismonoše in drugi zbiralci naročnikov, ki bodo od 15. oktobra 1976 do 28. februarja 1977 zbrali največ novih naročnikov za naš tednik, bodo povabljeni na poseben avtobusni izlet v „neznano“, poln nevsakdanjih presenečenj in posebnosti!

Vsak novi naročnik pomeni torej glas več za domačega pismonošo – vsi kraji pa imajo še dovolj časa, da se v naslednjih 8 tednih izkažejo s kar največjim številom novih prijateljev domačega lista!

Ne bodite v skrbeh za naklado tednika – lahko ga tiskamo vsako sredo tudi 31.000 in celo 35.000 izvodov, če bo potrebno!

Lepe pozdrave in vse dobro vsem starim in novim naročnikom!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

Voda je izpodjedla novo cesto

Odnaša nasip izpod asfalta – Poškodovala tudi makadamsko cesto

Pisali smo že o škodi, ki jo je povzročilo zadnje deževje in taljenje snega. Zdjaj dobivamo še nova obvestila o škodi, ki nastaja še sproti oziroma vsak dan.

Na novi cesti Kočevje-Brod na Kolpi-Delnice, ki še ni dokončana, je asfaltna cesta na novo poškodovana na treh odsekih, in sicer tako, da je možen promet le po enem pasu. V kočevski občini je voda spodjedla nasip pod asfaltem pri Kaptolu, v delniški občini pa nad Homrom in v Tihovem pri Črpalci. Zato je na tej cesti potrebna previdna vožnja.

Na območju krajevnih skupnosti Osilnica narasla Kolpe še naprej

spodjedla in ruši zemljo v Bosljivi Loki ter nevarno ogroža glavno cesto Brod na Kolpi-Osilnica-Cabar. Odnaša tudi kmetijsko zemljo. Zdjaj se Kolpa ne da ukrotiti, pač pa bo treba spomladi krepko poprijeti in učinkovito zavarovati zemljo in cesto.

Spomladi bo treba zavarovati tudi cesto od mostu do Mirtovičev, in sicer pri logarnici. Tu je Kolpa preplavila cesto in jo močno poškodovala.

Kolpa je poplavila in poškodovala tudi cesto pri Ložcu. Razen tega je odnesla še nekaj starega varovalnega

zidu in zemlje na tistem delu, kjer še ni urejen nov varovalni zid. J. P.

POŠKODOVANA CESTA – Na cesti Kočevje-Brod na Kolpi-Delnice je nova asfaltna cesta na več krajih poškodovana.